

APULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)
ISSN 1339-3448 (online vydanie)
Evidenčné číslo: EV 2836/08
Periodicita vydávania: päťkrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15
080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Anna Polačková (šéfredaktorka)
Peter Hal'ko (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: Peter Kónya, Peter Adamišín,
Monika Ivanová, Michal Hospodár, Radoslav Rusňák,
František Franko, Jana Mitříková, Iveta Ondriová, Maroš Šíp,
Lenka Tlučáková, Martin Makara, Daniela Handlovičová

Jazyková korekcia: Martin Makara

Sadzba: Peter Szombathy

Foto na obálke: Peter Hal'ko ml.

Tlač: GRAFOTLAČ PREŠOV, s.r.o.

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah
príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu
šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo
na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým,
že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním
a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Polačková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Martin Makara
(martin.makara@unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – RNDr. Monika Ivanová, PhD.
(monika.ivanova@unipo.sk)

Príspevky o FMEU PU – doc. Mgr. Richard Fedorko, PhD.
(richard.fedorko@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – doc. Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.
(radoslav.rusnak@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – doc. PhDr. Maroš Šíp, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – doc. Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky študentov PU – Daniela Handlovičová
(daniela.handlovicova@unipo.sk)

Vážené kolegyně a kolegovia,
milé študentky a milí študenti,

začína sa nový akademický rok, a tak mi opäť dovoľte, aby som
sa vám prihovril na stránkach nášho časopisu. Máme za sebou
mimoriadne náročné dva roky. Dva roky, ktoré boli v živote
väčšiny z nás naplnené obavami, strachom o svojich blízkych,
žiaľom, bezmocnosťou, ale aj nádejou a očakávaním návratu
do normálnych koľají. Ako z rýchlika sme si museli expresne
osvojiť nové formy vyučovania, učenia i bádania, aby sme mohli
fungovať v nových, dovtedy nepredstaviteľných podmienkach.
Napokon sme sa však vrátili k tradičným formám akademického
života - dávajúc tým najavo, že ani pandémie ho nemôže na dlhší
čas zastaviť. Tvrdiť, že sme sa vrátili do normálneho, akéhosi
„predpandemického“ času, by však nebolo pravdou. Svet, ako
sme ho poznali pred pandémiou, sa zrejme už nikdy nevráti -
a to nielen preto, že skúsenosť a osobné straty z epidémie nás až
príliš hlboko poznačili. Covid po dvoch rokoch totiž vystriedala
ďalšia neistota v podobe vojnového konfliktu v susednej krajine,
energetickej krízy, inflácie a ich predpokladaných dôsledkov,
ktoré neveštia nič dobré.

Stojíme na prahu nového akademického roka. Roka, o ktorom
zatiaľ nevieme povedať, aký bude, iba to, že bude veľmi nároč-
ný. Som však presvedčený, že podobne ako pandémie spoločne
zvládneme všetky očakávané aj nové problémy a výzvy nasledu-
júcich mesiacov.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNÝA, PhD.
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa
Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných
údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.
Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade,
že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom,
príezviskom a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora.
Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/>
odkazy/ochrana-os-udajov.
Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného
časopisu NA PULZE.

OBSAH

rozhovor s rektorom

S rektorom na prahu nového akademického roku	2
--	---

príhovory vedenia fakúlt

Filozofická fakulta	4
Gréckokatolícka teologická fakulta	5
Fakulta humanitných a prírodných vied	6
Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu	7
Pedagogická fakulta	8
Pravoslávna bohoslovecká fakulta	9
Fakulta športu	10
Fakulta zdravotníckych odborov	11

na pulze univerzity

Zateplenie internátu na Námestí mládeže	12
15. ročník Prešovskej detskej univerzity	14
Okrh profesorov na univerzite sa rozrástol	16
Lepšie podmienky pre študentov a pedagógov FZO	18
Diskusia o formách vzájomnej spolupráce	19
Univerzita ocenila prácu pedagógov a študentov z radov dobrovoľníkov	20

na fakultách

Marek Chmelík z FZO prednášal na University of Cambridge ...	22
Nové Centrum transferu technológií a výsledkov výskumu	23
Logická olympiáda intelektovo nadaných žiakov slávi 10. výročie	24
Detská univerzita ako nevyhnutná súčasť aktivít IESP	26
Slovensko-poľská letná škola sociálnej práce 2022	27
Na univerzite vzniklo informačné centrum ochrany kultúrneho dedičstva	28
Svetová filozofia v Prešove	29
ŠVUK a ŠVOČ 2022 na IESP	30
FMEO na konferencii v Nice	31
Crossmintonisti patria k svetovej špičke	32
Cześć z Nowego Sącza, Dobry Dan z Kisieljaku	33
ERASMUS + prepája univerzity a stredné školy v digitálnom svete v teórii a praxi	34
Erasmus+ mobilita s pridanou hodnotou	35
Slovenčina ako cudzí jazyk v ukrajinskom prostredí	36
Na pôde Pedagogickej fakulty po päťdesiatich rokoch	37
Spolupráca PF s vonkajším prostredím napreduje	38
Mediácia – pomoc pre človeka a spoločnosť	39
Workshop na Katedre turizmu a hotelového manažmentu	40
Študenti FŠ podporili benefičným turnajom deti z Ukrajiny	41

Rozvoj spolupráce prostredníctvom programu CEEPUS	42
Návšteva z Thajska	43
Multietnickosť Macedónska vo vôňach a chutiach	44
Seniori z UTV na exkurziách v kúpeľoch	45
Mobilita Erasmus+ prispela k rozvoju sociálnej práce na PBF	46
Konferencia Inštitútu romanistiky	47
Botswana: krajina DIAMANTOV, vedy a vzdelania	48
Aktivity Inštitútu romanistiky FF PU v rámci mesiaca frankofónie	50
Medziodborová spolupráca vo vzdelávaní študentov	51
70 rokov prípravy učiteľov fyziky v Prešove – história	52
70 rokov prípravy učiteľov fyziky v Prešove – súčasnosť	54
Prepájame teóriu s praxou v pediatrickom ošetrovatelstve	56
Popoludnie s transferom technológií	57
Prvé absolventky špecializačného odboru ošetrovateľská starostlivosť o dospelých	58
Konferencia o hodnotách Európy na GTF	59
GTF zapojená do skúmania povahy a vývoja národov, štátov a hraníc	60
Od semestra k semestru sme tu pre seba navzájom	61
Športáček: Viac ako pohyb	62
Športová reprezentácia univerzity	63

umenie a literatúra

Shelter: autorské čítanie Ursule Poznanski	64
Podľa do rozprávky	65

úspešní absolventi

.....	66
-------	----

očami študentov

Letná škola na Jagelovskej univerzite	72
Po rusínsky aj v Prahe	74
Obohacujúca stáž v najkrajšom meste planéty	75
Z Prešova cez Havaj až do Ameriky	76
Celoslovenské kolo Geografickej olympiády a iGeo	78
ERASMUS + Vraví sa, že sen, ktorý nemáš, sa splniť nedá	79
Súčasťou svetového športu	80

šport

Koniec jednej éry	81
-------------------------	----

Erasmus+ 35

Erasmus oslavuje 35 rokov	82
---------------------------------	----

S REKTOROM NA PRAHU NOVÉHO AKADEMICKÉHO ROKU

Začína sa nový akademický rok. Rok, ktorý po mesiacoch obmedzení vyplývajúcich z protipandemických opatrení bude azda opäť prebiehať v normálnom režime. O tom, aké očakávania sa s ním spájajú a ako vedenie našej univerzity hodnotí predchádzajúce obdobie, sme sa rozprávali s jej rektorom, prof. PhDr. Petrom Kónym, PhD.

Pán rektor, čo priniesol minulé akademický rok?

Zjednodušene by som mohol povedať, že to bol rok, v ktorom sme sa naučili žiť s pandemiou. Priniesol nám skúsenosť pôsobenia v režime svetiel pandemického semaforu, avšak bez toho, aby sme museli zatvárať brány univerzity a plošne posilať študentov na dištančné vzdelávanie a zamestnancov na domáce pracoviská. Za takýchto okolností sa nám podarilo prekonať aj mesiace vrcholného šírenia nových foriem vírusu a na rozdiel od väčšiny slovenských vysokých škôl sme nemuseli zanechať prezenčnú formu výučby.

Vo vzťahu k vnútornému daniu na univerzite to bol rok „zosúladovania“, teda obrovskej práce väčšiny našich učiteľov - a nielen ich - na prispôbovaní našej akreditačnej dokumentácie novým predpisom, ktorá sa onedlho stane podkladom pre posúdenie našich práv na uskuutočňovanie všetkých súčasných študijných programov.

Vo vzťahu k vonkajšiemu prostrediu a z neho prichádzajúcich ohrození bol určujúci našou akademickou obcou už menej vnímaný, no nanešťastie neúspešný zápas verejných vysokých škôl o novelu vysokoškolskeho zákona.

Napriek mnohým umierneným formuláciám znamená táto právna norma v konečnom dôsledku obmedzenie akademických slobôd, najmä vo vzťahu k samospráve. Podobne márne sa snažili reprezentácie vysokých škôl zabrániť ďalšiemu zníženiu už i tak poddimenzovanej dotácie zo štátneho rozpočtu o viac ako 25 miliónov eur, čo má aj pre našu univerzitu zničujúce dôsledky. Chcem sa našim dekanom a dekanom poďakovať za solidárnu pomoc, vďaka ktorej sme nemuseli pristúpiť k prepúšťaniu zamestnancov.

Zároveň však prebiehal normálny akademický život. Je potešujúce, že sa nám napriek pandémie a z nej plynúcich obmedzení podarilo udržať si stabilný počet študentov. Ba čo viac, v tomto akademickom roku sme zaznamenali o 15 % viac prihlášok na štúdium než vlni. Rovnako pozitívne možno hodnotiť skutočnosť, že v minulom roku postúpila naša univerzita vo viacerých rebríčkoch hodnotenia vedecko-výskumnej činnosti (napr. Scimago). Vzhľadom na dlhodobú absenciu rezortných výziev ministerstva školstva nás veľmi tešia rozvojové projekty realizované v súčasnosti, ako je napríklad rekon-

štrukcia exteriéru nového internátu, interiéru študentského domova na Námestí mládeže, realizácia nadvstavby budovy Fakulty zdravotníckych odborov či rekonštrukcia krytej plavárne. Podobne pozitívne vnímame i začiatok realizácie ekologického projektu zahŕňajúceho okrem iného revitalizáciu átriá a terasy spolu s vypracovaním projektovej dokumentácie na komplexnú rekonštrukciu Vysokoškolského areálu (VŠA).

Pán rektor, nie je tajomstvom, že tento akademický rok je posledným rokom vášho druhého funkčného obdobia. Ako by ste ho teraz, v jeho poslednej štvrtine, hodnotili?

Toto funkčné obdobie vedenia univerzity bolo predovšetkým výrazne poznamenané pandemiou a jej sprievodnými opatreniami. Tie výrazne obmedzili realizáciu plánov vedenia univerzity doslova v každej oblasti. V oblasti vzdelávania sa nám napriek tomu podarilo zastaviť pokles počtu študentov a následne ho stabilizovať - a to v podmienkach, keď bol akýkoľvek akademický marketing doslova paralyzovaný. Rovnako potešujúci je aj výrazný nárast počtu zahraničných študentov, ktorý našu

univerzitu radí na jedno z prvých miest v internacionalizácii štúdia na Slovensku. Podobne pozitívne možno hodnotiť fakt, že aj napriek výraznému pandemickému obmedzeniu možností výskumu pre väčšiu humanitných aj prírodovedných odborov sa nám podarilo nielen udržať, ale aj mierne zvýšiť výkon v oblasti vedy, čo sa prejavilo aj na už uvádzanom zlepšení našej pozície v medzinárodných scientometrických rebríčkoch.

Napriek mimoriadnym podmienkam akademickej prevádzky a absencii výziev na podávanie projektov v rámci nášho rezortu sme v tomto funkčnom období úspešne zvládli viaceré rozvojové projekty. V prvom rade bola ukončená rekonštrukcia interiérov dvoch najväčších z celkovo štyroch študentských domov našej univerzity a v súčasnosti prebieha modernizácia vnútorných priestorov tretieho internátu na Námestí mládeže. Takisto sa nám podarilo realizovať vonkajšiu rekonštrukciu tzv. starého internátu a tiež prebieha rekonštrukcia strechy a exteriérov ďalších dvoch študentských domovov: nového internátu a internátu na Námestí mládeže. Po obnove atletického štadióna sme úspešne rekonštruovali športovú halu a v súčasnosti prebieha obnova našej krytej plavárne. Po komplexnej obnove auly vo Vysokoškolskom areáli sme tiež v jeho rámci realizovali rekonštrukciu ďalších posluchární. Už som spomínal nadstavbu budovy FZO, vďaka ktorej vznikli nové výučbové priestory. Samozrejme, uviesť musím aj parkovú úpravu námestia pred VŠA, didaktický park pri Toryse, nové parkovisko na okraji VŠA a ďalšie parkovacie miesta v areáli študentského domova či rektorátu.

V dôsledku toho, že dva z troch rokov tohto funkčného obdobia zaplnila pandémia, sme tiež skúsenejší v tých oblastiach, ktoré sa nás dosiaľ netýkali a na ktoré nikto z nás nebol pripravený. Mám na mysli predovšetkým prevádzku univerzity v mimoriadnych situáciách a krízovom

režime, v hybridnej či dištančnej forme, pri čiastočnom naplnení jej kapacity a podobne. Spomenul by som tu tiež úspešné zvládnutie testovania zamestnancov.

Prešovská univerzita si v tomto roku pripomína dvadsaťpäť rokov od svojho vzniku. Ktoré najvýznamnejšie momenty v štvrtstoročí jej dejín môžete vyzdvihnúť?

Možno to bude trochu neštandardné, ale ako historik by som pri medzníkoch univerzity zašiel hlbšie do minulosti a začal rokom 1667, keď bolo otvorené Kolégium hornouhorských stavov ako tretia vysoká škola na území vtedajšieho Uhorska a zároveň škola, na ktorú naša univerzita nadväzuje - a bez nej by možno ani nebola. Potom by som spomenul rok 1815, keď sa na kolégiu začalo popri teológii prednášať právo, čím vznikli základy neskorších dvoch fakúlt. Ďalším medzníkom bol jednoznačne rok 1880, keď došlo k založeniu gréckokatolíckeho kňazského seminára, ktorý sa po roku 1918 stal jedinou vysokou školou v Prešove. Následne by som poukázal na rok 1947, ktorý do mesta priniesol moderné vysokoškolské vzdelávanie v odbore pedagogiky, ďalej na rok 1950, keď tu bola založená Pravoslávna bohoslovecká fakulta, a napokon na rok 1959, keď bola zriadená Univerzita Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) s Filozofickou fakultou v Prešove. Z modernejšej histórie k medzníkom patrí rok 1990, keď sa obnovená Gréckokatolícka teologická (bohoslovecká) fakulta začlenila do zväzku UPJŠ spolu s Pravoslávnu bohosloveckou fakultou, a samozrejme 1. január 1997, teda dátum vzniku samostatnej Prešovskej univerzity s oddelenou Fakultou humanitných a prírodných vied. Spomenúť je potrebné ešte roky 2002 a 2004, ktoré univerzite priniesli Fakultu zdravotníctva, Fakultu manažmentu a Fakultu športu. V kocke ide o najvýznamnejšie medzníky, ktoré v uplynulých 355 rokoch umožnili vznik a rozvoj našej štvrtstoročnej Prešovskej univerzity.

Od histórie sa však predsa len ešte vrátim k aktuálnemu akademickému roku. Aké očakávania si s ním vedenie univerzity spája?

Spájame si s ním viaceré očakávania aj obavy. V prvom rade ide o nádej na ukončenie dištančnej, hybridnej a ďalších neprezenčných foriem vzdelávania. Ako pre študentov, tak aj pre pedagógov je totiž v našich odboroch jedinou plnohodnotnou organizačnou formou štúdia tá prezenčná - a to bez ohľadu na zlepšenie IT infraštruktúry univerzity a všetky zručnosti, ktoré si naši vyučujúci počas uplynulých dvoch rokov osvojili. S tým súvisí aj naša nádej na normálne fungovanie ďalších aspektov akademického života, najmä vedy a výskumu, vzťahov s verejnosťou, marketingu či zahraničných mobilit. Pre študentov je dôležitý návrat k bežnému študentskému životu v treťom najväčšom slovenskom meste a vo všetkých jeho podobách.

Pokoj nám však nedávajú vážne obavy najmä z dôsledkov energetickej krízy, ktoré môžu naše plány na nerušený akademický rok opäť prekaziť a vytesniť nás do digitálneho priestoru, prípadne zapríčiniť niečo ešte horšie. Podobne ničivé dôsledky môže mať aj avizované pokračujúce znižovanie štátnej dotácie, ktoré môže byť v situácii rapidného nárastu cien za energie pre mnohé vysoké školy doslova likvidačné. Ako upozornilo minulotýždňové ultimátum Slovenskej rektorskej konferencie, napokon sa môžeme dočkať aj masových protestov a demonštrácií.

Verme však, že v nasledujúcich dvanástich mesiacoch sa naplnia iba pozitívne očakávania a po pandemických obmedzeniach prežijeme opäť normálny akademický rok. Naši zamestnanci a študenti si to iste zaslúžia.

Pán rektor, ďakujem vám za rozhovor.

Zhovárala sa: Anna POLAČKOVÁ
Foto: archív PU

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Vážené študentky, vážení študenti,
vážené členky a vážení členovia
akademickej obce Prešovskej
univerzity,

opäť je tu čas začiatku nového akademického roka, ktorý je determinovaný súčasnou spoločenskou atmosférou poznamenanou existenciou stále prítomnej pandémie, neutíchajúceho vojnového konfliktu, v akademických podmienkach prebiehajúcej akreditácie, náročného periodického hodnotenia či znižovania rozpočtu. V tomto kontexte to skôr evokuje pesimistické vnímanie blízkej či vzdialenejšej budúcnosti. Napriek tomu vám chcem ponúknuť pozitívne videnie nielen začiatku, ale aj celého akademického roka 2022/23. Práve optimizmus je totiž nástrojom, ktorý prináša otvorené vízie budúcnosti.

Vám, kolegovia a kolegyne, chcem vysloviť veľké ďakujem za prácu na akreditačných spisoch a na periodickom hodnotení, a tiež sa poďakovať za zvládnutie kombinovanej výuky, štátnych skúšok a kvalifikačných rastov popri realizácii všetkých vedecko-výskumných aktivít. Osobitne chcem oceniť tých, ktorí veľmi zodpovedne pristúpili k naplneniu termínovaných úloh. Boli však aj takí, ktorí ustrnuli a neuvedomili si naliehavosť plnenia kritérií. Verím, že osobná miera zodpovednosti posilní v budúcom akademickom roku vyššiu mieru kolektívnej zodpovednosti a všetci prispejeme ku vysokej miere kvality edukácie na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove v optimistickom duchu a s pozitívnou víziou budúcnosti.

Študenti a študentky, vy ste tí, ktorí túto budúcnosť tvoria. Dnes potrebujeme generáciu, ktorá bude viesť spoločnosť správnym smerom. Ste generácia, ktorá

disponuje skúsenosťou prežitia v úvode menovaných náročných životných situácií. Tie vám ponúknem príležitosť pre predikovanie budúcnosti obohatenej touto skúsenosťou (ktorú mnohé generácie pred vami nemali).

Želám vám, aby ste po vzore vizionára Julesa Gabriela Verna dokázali kreovať lepšie zajtrajšky nielen pre seba, ale aj pre iných. Pretože aj napriek skepticizmu

zo vzdelania, vždy sa na riadení štátu a spoločenského poriadku zúčastňuje elita. Elita, ktorá je, a aj bude formovaná na akademickej pôde. Na záver si dovoľím v duchu masarykovského hesla zaželať vám, aby ste ako študenti Prešovskej univerzity v Prešove slušne žili štúdiom a v štúdiu, aby každý mal pre seba dost priestoru pre rozvoj, a aby sme my, vaši pedagógovia, boli s vami a pri vás.

prof. PhDr. Beáta BALOGOVÁ, PhD., MBA
dekanke

GRÉCKOKATOLÍCKA TEOLOGICKÁ FAKULTA

Vážení členovia akademickej obce,
milí študenti,

Gréckokatolícka teologická fakulta vyvíjala v uplynulom akademickom roku všetky aktivity, aby bola kvalitnou vzdelávacou a vedeckou vysokoškolskou inštitúciou, ktorá svojím endemickým charakterom napomáha rozvíjať vyššie motívy, spiritualitu, emocionálnu inteligenciu a prispieva k formovaniu ušľachtilých hodnôt. Pedagógovia fakulty sa snažili naplňovať obsah vzdelávania, ktorý vychádza z faktu, že pokrok v spoločnosti je založený nielen na vedecko-technickom rozvoji, ale aj na výchove v duchu mravných hodnôt. Vyvíjali sme maximálne úsilie, aby sme zvládli všetky procesy zosúladovania študijných programov a môžeme konštatovať, že sme v nich boli úspešní. Aj v uplynulom akademickom roku pedagógovia našej alma mater zachovali potrebnú dynamiku ako v publikačnej produktivite, tak aj v organizovaní vedeckých a spoločensko-duchovných podujatí, ktoré sa stali neodmysliteľnou súčasťou života na našej fakulte, za čo im všetkým patrí veľké poďakovanie. Pre zlepšenie podmienok pre študentov, ale aj pre prácu všetkých zamestnancov sme realizovali poslednú etapu rekonštrukcie fakultných priestorov, ktoré dostali novú podobu, a verím, že tým prispeli ku skvalitneniu vzdelávacieho procesu ako aj k vonkajšej prezentácii fakulty.

Gréckokatolícka teologická fakulta má vo svojom portfóliu slogan vyjadrený slovami: *Vzdelanie a hodnoty*. V dnešnom v celosvetovom zápase o hodnotový systém je to nesmierne dôležité. Naša teologická fakulta má aj do budúcnosti ambíciu byť inštitúciou, ktorá bude ponúkať nielen bohatú paletu študijných programov, ale bude aj miestom formovania študentov v intelektuálnom, morálnom a religióznom rozmere, aby sa na jej pôde študenti nielen vzdelávali, ale aj

Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.
dekan

vychovávali ako nové generácie pre dobro celej spoločnosti a vedeli tak odpovedať na výzvy dnešnej doby v duchu humanity a kresťanských zásad a prispievali tým k šíreniu nielen vzdelanosti, ale aj posolstva evanjelia lásky.

Pre pedagógov fakulty sú stále relevantné slová emeritného pápeža Benedikta XVI.: „...aby sme boli uskutocňovateľmi intelektuálnej lásky, tak nevyhnutnej pri riešení náročných úloh súčasnosti vytvárajúc akademické spoločenstvá na vysokej intelektuálnej úrovni, kde sa dá tešiť a pracovať z racionality ponorenej do hĺbky takej, ktorá otvára cestu k stretnutiu s Bohom.“

Vyjadrujem presvedčenie, že naša teologická fakulta bude napredovať aj v tomto novom akademickom roku. Ocenením našej spoločnej práce sú vyjadrenia našich absolventov, z ktorých si dovoľím vybrať nasledujúce: *„Fakulta, na ktorú som sa prihlásila, prispela k upevneniu a ujasneniu mojich postojov, pohľadov na Boha, vieru. Veriť v Boha pre mňa znamená silu konať dobro. Boh je láska. Vďaka nemu mám v živote cieľ a viem, čo chcem vo svojom živote zmeniť. Ukazuje mi cestu, akou mám kráčať ďalej, a dáva mi odpovede na moje dovtedy nezodpovedané otázky. Teraz viem, že táto fakulta bola mojim správnym rozhodnutím.“*

FAKULTA HUMANITNÝCH A PRÍRODNÝCH VIED

**Vážené kolegyně, vážení kolegovia,
milé študentky a milí študenti,**

nachádzame sa na začiatku nového akademického roka 2022/2023, ktorý okrem plnenia našich každodenných pracovných a študijných povinností predstavuje aj obdobie rozvíjania pozitívnych medziľudských vzťahov, kreativity a tímovej práce.

V predchádzajúcom období sme v súvislosti s protipandemickými opatreniami pracovali podľa meniacej sa situácie v prezenčnej, dištančnej a online forme. Ukázalo sa, že nevyhnutnou súčasťou vzdelávania na vysokých školách je digitalizácia, práca v online priestore a aplikácia digitálnych technológií v edukačnom procese. Využívali sme intenzívne najmä rôzne komunikačné technologické platformy ako Teams, Moodle, e-mail a pod. Získané skúsenosti poukazujú na dôležitosť zdokonaľovania sa a vzdelávania sa v oblasti využívania moderných digitálnych technológií a ich aplikácie vo vyučovacom procese a výskumnej činnosti. V tomto procese zohráva dôležitú úlohu aj realizácia domácich a medzinárodných projektov zameraných na prípravu učebných pomôcok a prostriedkov, ktoré zefektívnia výučbu predmetov v oblasti prírodných a pedagogických vied.

Riešenie projektov prináša množstvo nových nápadov a podnetov v rôznych oblastiach výskumu a edukácie, čo sa prejavuje aj v internacionalizácii vzdelávania. Naša fakulta v súčasnosti participuje na riešení národných a medzinárodných projektov, pripravuje a realizuje medzinárodné dohody o spolupráci v prírodovedných a pedagogických vedách. Naši tvoriví a administratívni pracovníci sú úspešní najmä v ERASMUS mobilitách

a v ďalších programoch, ktoré umožňujú intenzívnu výmenu skúseností, vzájomnú spoluprácu a inšpiráciu vo vedecko-výskumnej a pedagogickej práci.

V súčasnosti je veľmi dôležitá vzájomná spolupráca nielen medzi tvorivými pracovníkmi a vedením fakulty, ale aj so študentmi. Produktívna komunikácia so študentmi podporuje rozvoj nielen vzájomných profesionálnych prístupov, ich vzťah k edukácii či záujem o štúdium, ale prispieva aj k pochopeniu študentských problémov, postojov a životných hodnôt.

Budovanie modernej infraštruktúry má nezastupiteľné miesto v rozvoji prírodovedných disciplín, preto je v záujme fakulty zapájať sa do rôznych projektových modelov a štruktúr, ktoré umožňujú modernizáciu laboratórnej prístrojovej techniky

potrebnej pre výskumnú činnosť a vzdelávanie.

Fakulta humanitných a prírodných vied si pripomína 25 rokov od svojho vzniku. Za toto obdobie prešla dlhú a zložitú cestu svojho kreovania na modernú vzdelávaciu a výskumnú inštitúciu s národným a medzinárodným kreditom. V plnej miere sa o to svojou publikačnou a projektovou činnosťou, rozvíjaním medzinárodných vzťahov a spoluprácou na národnej a nadnárodnej úrovni zaslúžili naši tvoriví pracovníci.

V novom akademickom roku si prajme najmä pevné zdravie, radosť z objavovania nových poznatkov pri vedeckom bádani, spokojnosť zo získaných vedomostí študentov, každodennú pracovnú pohodu, tvorivého ducha, vzájomnú toleranciu a v neposlednom rade vynikajúce profesionálne a ľudské vzťahy.

prof. MVDr. Janka Poráčová, PhD., MBA
dekanke

FAKULTA MANAŽMENTU, EKONOMIKY A OBCHODU

Vážená akademická obec, ctení
kolegovia, milí študenti,

Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove aj v tomto roku zaznamenala množstvo ďalších úspechov a pozitív, najmä v oblasti kvality vedeckého výskumu, ale aj v oblasti rozšírenia ponuky nových atraktívnych oblastí kvalitného štúdia. Dokumentuje tak reálnymi faktami, že je univerzitným lídrom ekonómie a manažmentu v kraji a súčasne je aj na jednej zo špičkových pozícií spomedzi fakúlt v SR.

Mimoriadne významným celoslovenským úspechom fakulty v r. 2022 v oblasti vedy je, že sa stala excelentným výskumným pracoviskom na jednej z 3 špičkových pozícií v SR v spoločenských vedách – a to vyhodnotením ministerstva na základe exaktnej metodiky (pomocou regresného modelu). Tá vyhodnocuje indikátory v oblasti vedy, ako je excelentná publikačná činnosť a excelentný výkon pri získavaní výskumných grantov, a identifikuje najlepšie fakulty, súčasťou verejných vysokých škôl za každú oblasť vedy (M1 až M6). Naša fakulta patrí pod oblasť M5 – spoločenské vedy. Zo všetkých 72 spoločenskovedných fakúlt, resp. súčasťou verejných univerzít, sa naša fakulta umiestnila na 3. najlepšom mieste (na nižších pozíciách sa v spoločenských vedách umiestnili okrem dvoch všetky ekonomické fakulty, všetky právnické fakulty, filozofické fakulty, pedagogické fakulty, fakulty športu atď.). Vďaka dosiahnutiu tejto špičkovej pozície získala naša fakulta účelovo viazanú dotáciu 401 409 Eur.

Aj vo vzdelávaní podáva fakulta vysoké výkony. Počtom študentov patrí medzi najväčšie v rámci 8 fakúlt PU, ale aj v rámci všetkých ekonomických fakúlt v SR. Atraktivita fakulty

prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, Ph.D.
dekan

opätovne výrazne vzrástla, keďže tohto roku sa na štúdium k nám prihlásilo cca 1300 uchádzačov. Významne sme od akad. roka 2022/2023 rozšírili ponuku o ďalší akreditovaný študijný program obchodný manažment a marketing. Pre našich uchádzačov je podobne atraktívny ako ostatné programy našej fakulty. Fakulta ponúka spolu 14 akreditovaných študijných programov v študijnom odbore ekonómia a manažment a habilitačné a inauguračné konania v odbore manažment, ktoré všetky úspešne zosúladiť so štandardami kvality v zmysle Zákona 269/2018 Z. z.

Zvlášť oceňujem aj anglický doktorandský študijný program Management v študijnom odbore Economics and Management, o ktorý okrem súčasných rakúskych

študentov prejavili záujem aj ďalší zahraniční uchádzači. Za posledný rok pribudli na fakulte 3 noví profesori a 9 nových docentov.

Na fakulte sa v r. 2022 rieši 24 vedeckých grantov (z toho 3 zahraničné). Zriadili sme Centrum transferu technológií v spolupráci s CVTI SR. Centrum nadväzuje na prácu fakultného Laboratória neuromarketingu. Fakulta je prepojená s praxou svojimi 69-timi „Strediskami študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu výskumu“ v SR a 6 zahraničnými (Španielsko, Grécko, Taliansko, Cyprus, USA, Írsko), ako aj svojou Expertnou a podnikateľskou radou a fakultnou stratégiou.

Fakulte v akad. r. 2022/2023 želim veľa síl a ďalšie úspechy vo všetkých kľúčových oblastiach.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Vážení kolegovia, milí študenti,

určite mi dáte za pravdu, že máme za sebou bezprecedentný akademický rok. Poznačili ho najmä tri významné udalosti, ktoré nás preverili po profesionálnej i ľudskej stránke. Prvou udalosťou bola pretrvávajúca pandemická situácia na Slovensku spojená s mnohými reštrikčnými opatreniami a obmedzeniami. Tie výrazným spôsobom poznačili aj vyučovací proces na fakulte. Napriek tomu, že sme sa s touto výzvou aj vďaka elektronickej podpore LMS Moodle a MS Teams úspešne popasovali, poprajme si do najbližšieho akademického roka najmä prezenčnú výučbu, ktorá kvalitnému vysokoškolskému vzdelávaniu svedčí najviac. Navyše, bez prísnych pandemických opatrení bude aj realizácia pedagogických praxí naprieč bakalárskym a magisterským štúdiom môcť pokračovať v štandardnom spôsobe, čo nesporne privítajú všetci študenti našej fakulty.

Druhou udalosťou, ktorá výrazne poznamenala uplynulý akademický rok, bolo spustenie akreditačného procesu podľa štandardov Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (SAAVŠ). Príprava akreditačných materiálov, t. j. zosúladovania študijných programov, bola nesmierne náročným procesom pre všetkých tvorivých pracovníkov, ktorí na ňom intenzívne participovali. Chcem sa im aj touto cestou úprimne poďakovať za kvalitne odvedenú prácu a všetku tvorivú energiu, ktorú tejto činnosti venovali. Zároveň sa chcem srdečne poďakovať aj našim študentom, absolventom fakulty a zástupcom zamestnávateľov, ktorí sa na tomto významnom procese spoločne podieľali ako zainteresované strany. Verím, že aj vďaka ich odbornej spätnej väzbe sa o kvalitné štúdium na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove bude aj v budúcnosti zaujímať stále veľký počet

doc. RNDr. Iveta Scholtzová, PhD.
dekanka

mladých ľudí, ktorí budú chcieť svoje profesionálne uplatnenie nájsť v neľahkom, ale krásnom povolaní pedagóga. Veď dušou fakulty vždy boli, sú a aj budú v prvom rade naši študenti.

Poslednou udalosťou, ktorá zasiahla do priebehu uplynulého akademického roka, bol nepochybne vojnový konflikt na Ukrajine. Vo chvíľach najväčšej životnej núdze a ohrozenia životov u našich východných susedov sa ukázalo, že miera pripravenosti na neočakávané situácie je odrazom našej individuálnej vyspelosti. Som hrdá na to, že duch spolupatričnosti, ľudskosti a empatie, ktorý som si vždy na našej fakulte cenila, sa ukázal aj v tejto hraničnej

životnej situácii. Aktívna dobrovoľnícka činnosť našich študentov a pedagógov, ako aj okamžitá materiálna pomoc pre vysídlených občanov Ukrajiny, bola nesporne najkrajšou ľudskou odpoveďou, ktorá prišla z nášho akademického prostredia.

Spoločne si preto poprajme, aby aj v nastávajúcom akademickom roku 2022/2023 zostala naša Pedagogická fakulta tým miestom, kde sa bude kvalitné akademické vzdelávanie prirodzene snúbiť s osobnostnou vyspelosťou, entuziazmom, ľudskosťou a spolupatričnosťou. Lebo tieto cnosti vždy zdobili aj náročné učiteľské povolanie, ktoré je od nepamäti službou človeka človeku.

PRAVOSLÁVNA BOHOSLOVECKÁ FAKULTA

Vážení členovia akademickej obce,
milí študenti,

máme za sebou veľmi búrlivý rok, ktorý sa niesol v duchu azda už definitívne doznievajúcej koronakrízy, vojny na Ukrajine a procesu zosúladovania študijných programov so štandardmi SAAVŠ. Všetko sú to mimoriadne vážne udalosti, ktoré výrazne ovplyvnili život celej akademickej obce aj spoločnosti, v ktorej žijeme. Tvrdo bol preskúšaný náš zdravotný stav, naša schopnosť a ochota pomáhať ľuďom v núdzi, a tiež naše výsledky vo všetkých oblastiach akademického života, medzi ktoré patrí najmä pedagogická, publikačná, vedecko-výskumná a umelecká činnosť. Veríme, že vo všetkých týchto skúškach sme zatiaľ obstáli dobre a že naše pôsobenie v akademickom, vedeckom, spoločenskom, sociálnom a duchovnom živote spoločnosti bude aj naďalej iba lepšie. Za najväčší úspech v akademickej činnosti v uplynulom akademickom roku považujem skutočnosť, že PBF PU dňa 16. decembra 2021 získala súhlas SAAVŠ s návrhom úpravy študijného programu s názvom charitatívna a sociálna práca, 3. stupeň vysokoškolského štúdia, v dennej aj externej forme štúdia s oprávnením jeho absolventom udeľovať akademický titul „doktor“ (PhD.) v odbore sociálna práca. Taktiež v publikačnej činnosti sme si udržali a dokonca mierne zlepšili trend publikovania v najbonitnejších kategóriách publikačnej činnosti. Za významný úspech považujem obnovenie činnosti študentského speváckeho zboru našej fakulty, ktorý už stihol vystúpiť na niekoľkých podujatiach, najmä v závere akademického roka pri promočných aktoch. Spevácky zbor začal svoju činnosť pod vedením nového dirigenta Mgr. jereja Milana Petriska, ktorý prevzal žezlo od dlhoročnej dirigentky

doc. ThDr. Štefan PRUŽINSKÝ, PhD.
dekan

PaedDr. Anny Derevjanikovej, PhD., ktorá navždy zostane zapísaná zlatými písmenami v histórii našej fakulty aj miestnej Pravoslávnej Cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku ako človek, ktorý výraznou mierou prispel ku kultivácii a profesionalizácii cirkevného a zborového spevu. Naučila cirkevnému spevu mnoho generácií budúcich kňazov a ďalších ľudí v Cirkvi, ktorí sa na praktizovaní a vedení cirkevného a zborového spevu aktívne podieľajú.

Čo sa týka vízie do budúcnosti, pevne sa nádejam a dúfam, že v ďalšom akademickom roku sa výrazne posunieme k ukončeniu byrokraticky extrémne náročného akreditačného procesu a že sa vo

vyššej miere budeme môcť venovať podstate existencie vysokých škôl. Bolo by veľmi dobré, keby sme sa už konečne mohli viac pozerať nie do minulosti, ale naopak do budúcnosti a vrhnúť svoj čas a sily na reálne zdokonaľovanie pedagogického procesu, vedeckej, umeleckej a duchovnej činnosti smerom k študentom, Cirkvi, sociálnym inštitúciám a celej spoločnosti.

Všetkým členom našej akademickej obce želám Bohom požehnaný začiatok aj priebeh nového akademického roka 2022/2023, veľa úspechov v práci a v štúdiu, mier vo svete a najmä lásku, pokoj a úprimné priateľstvo v osobnom živote a vzťahoch.

FAKULTA ŠPORTU

Vážení kolegovia, milí študenti,

ak by sme mali jedným slovom zhodnotiť uplynulé obdobie na Fakulte športu, mohli by sme konštatovať, že bolo úspešné. Dôvodov pre toto konštatovanie je hneď niekoľko:

- už v roku 2020 sa podarilo uviesť do ponuky všetky študijné programy v študijnom odbore učiteľstvo a pedagogické vedy, ako aj v študijnom odbore vedy o športe, ktoré sme plánovali zosúladiť so štandardami SAAVŠ,
- neustály záujem o štúdium na Fakulte športu a stabilizácia zvýšeného počtu študentov, ktorý je v súčasnosti na hrane možnosti, najmä vo vzťahu k personálnej štruktúre pedagogických, ako aj nepedagogických pracovníkov,
- podarilo sa otvoriť externú formu štúdia, pričom v tomto akademickom roku budú naplnené už prvé tri ročníky v bakalárskom študijnom programe špeciálna pohybová príprava v bezpečnostných zložkách,
- rovnako sa podarilo otvoriť v rámci kvalifikačného vzdelávania pre uchádzačov - pedagogických zamestnancov - rozširujúce štúdium na získanie kvalifikačných predpokladov na vyučovanie predmetu telesná a športová výchova,
- promovali prví absolventi v domácom kontexte jedinečného študijného programu pod názvom špeciálna pohybová príprava v bezpečnostných zložkách,
- promoval prvý zahraničný externý doktorand v študijnom programe športová edukológia,
- koordinujeme riešenie medzinárodného projektu Erasmus+ Sport, Collaborative Partnership: Physical activity-related injuries prevention in adolescents v spolupráci s ďalšími 7 organizáciami z 5 krajín EÚ,
- v roku 2021 sa podarilo dosiahnuť takmer jeden jedinečný publikačný

výstup na jedného tvorivého pracovníka, ktorý je registrovaný v databázach WoS alebo Scopus.

Nielen fakultu, ale najmä celú univerzitu čaká v nasledujúcom roku proces vyhodnotenia štandardov v súlade so zákonom č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania. V rámci fakulty by sme chceli:

- dokončiť modernizáciu Diagnostického centra Fakulty športu v celkovom objeme 150 tis. eur, čo umožní fakulte udržať výskum na medzinárodne akceptovanej úrovni a zároveň rozvíjať už existujúcu spoluprácu so športovými klubmi či zväzmi,
- zvýšiť počet realizovaných zahraničných výskumných projektov,
- zorganizovať medzinárodnú vedeckú konferenciu pod názvom „Diagnostika v športe“, ktorú organizujeme v pravidelnom dvojročnom cykle, no jej organizáciu nám v roku 2021 prekazila pandémia COVID-19,
- motivovať učiteľov a študentov ku krátkodobým či dlhodobým zahraničným študijným pobytom,
- podporovať publikovanie vlastných učebných materiálov pre jednotlivé predmety,

doc. PaedDr. Pavel RUŽBARSKÝ, PhD.
dekan

- vylepšiť možnosti využívania e-learningových metód výučby,
- vo väčšej miere zapájať študentov do výskumných úloh realizovaných na fakulte, okrem iného s cieľom zvýšenia kvality záverečných prác,
- realizovať aktivity s cieľom zvyšovania prestíže fakulty - naďalej organizovať podujatia pre širokú verejnosť, čím dostávame fakultu do povedomia a budujeme jej značku, čo má následne pozitívny vplyv na záujem o samotné štúdium,
- rozvíjať materiálno-technické podmienky realizácie vyučovacieho procesu s cieľom vytvárať priestor pre získavanie zručností študentov s ohľadom na nové trendy podpory pohybových aktivít a tým podporovať uplatniteľnosť absolventov na trhu práce,
- pokračovať v realizácii neformálneho vzdelávania odborníkov v športe,
- v neposlednom rade je víziou a cieľom fakulty hľadať partnerov pre spoluprácu v aplikovanom výskume, akými sú napr. výrobcovia športového oblečenia či výrobcovia športového náčinia vo veci participácie na vývoji nových technológií súvisiacich s pohybovou a športovou činnosťou.

FAKULTA ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV

Vážená akademická obec,
kolegyne, kolegovia, milé študentky
a študenti,

vstupujeme do ďalšieho akademického roka a určite opätovne s veľkými očakávaniami: aký bude, čo nám prinesie, ale možno i to, čo nám opäť vezme. Samozrejme, že sa naň tešíme a veríme, že aj keď bude iste náročný, bude pre nás aspoň taký dobrý ako ten minulý, ale s potenciálom pre ďalšie zlepšovanie... Je predsa prirodzené nielen tešiť sa z dosiahnutých úspechov, ale zároveň očakávať viac od toho, čo ešte len príde. Klasik však povedal, že šťastie praje pripraveným, a my sa teda zo všetkých síl pripravujeme.

Okrem bežných povinností v oblasti fungovania, vzdelávania a rozvoja fakulty sa pripravujeme na vzácny jubilejný akademický rok, v ktorom oslávime 20. výročie vzniku našej fakulty. O to viac nás teší, že aj naša univerzita, ktorej sme pevnou súčasťou, oslavuje 25. výročie svojho vzniku, a tým sa umocňuje celý existenčný a vzdelávací potenciál našej alma mater.

Za 20 rokov svojho mladého, ale veľmi intenzívneho života sa naša fakulta vyformovala na mladú, jedinečnú a úspešnú entitu. Je to inštitúcia, ktorá ponúka vzdelanie v siedmych študijných programoch, v ktorých študuje v tomto akademickom roku 1462 študentov v dennej a externej forme štúdia. Za obdobie našej dvadsaťročnej existencie sme dokázali reakreditovať už existujúce a akreditovať nové študijné programy a úspešne sme ich spracovali v procese zosúladovania v rámci vnútorného systému hodnotenia

kvality na PU. Na fakulte sme však mimoriadne hrdí na vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v šiestich špecializačných a jednom certifikačnom štúdiu, čím naša fakulta ako jedna z mála získala atraktivitu a jedinečnosť na vzdelávacom trhu. Už teraz veľký záujem o štúdium na našej fakulte výrazne posilnia nové výučbové priestory, ktoré vybudovala Prešovská univerzita v prístavbe našej fakulty. Vyrástli tam funkčné a moderné odborné učebne pre pôrodnú asistenciu a urgentnú zdravotnú starostlivosť, ktorých zariadenie práve finalizujeme. Okrem toho naši študenti pod dozorom svojich skúsených pedagógov poskytujú v priestoroch odborných učební na fakulte edukačné, preventívne a zdravotnícke služby a starostlivosť v odbore ošetrovateľstvo, fyzioterapia a dentálna hygiena nielen pre zamestnancov Prešovskej univerzity, ale i širokú verejnosť.

Vzhľadom na priestorovú reorganizáciu sa na fakulte buduje bufet, ktorý študentom, zamestnancom

i návštevníkom fakulty poskytne komfort doplnkového a zdravého stravovania počas každodennej výučby. Kolektív zamestnancov s vysokou odbornosťou, radosťou, odhodlaním a veľkým entuziazmom pracuje na našej fakulte tak, aby sa študenti, učitelia a ďalší pracovníci naďalej cítili v práci i počas štúdia dobre. Aby naša fakulta vďaka tomu dýchala pokojom, ale rýznosťou v požiadavkách preto, aby sme kontinuálne – možno ešte niekoľko ďalších dvojdekád ponúkali kvalitu, rozvíjali sa a boli stabilne ukotvenou inštitúciou.

Želám preto všetkým kolegyniam, kolegom, študentkám, študentom a všetkým pracovníckam a pracovníkom Prešovskej univerzity, ale i našej Fakulty zdravotníckych odborov do nového akademického roka veľa síl, zdravia, chuti a motivačných situácií, ktoré nás budú posúvať dopredu a upevňovať našu existenciu a fungovanie vo vzdelávacom i odbornom priestore.

doc. PhDr. Štefánia ANDRAŠČÍKOVÁ, PhD., MPH
dekanka

ZATEPLENIE INTERNÁTU NA NÁMESTÍ MLÁDEŽE

Anna POLAČKOVÁ

Prešovská univerzita (PU) v Prešove pokračuje v zatepľovaní svojich študentských domovov s cieľom znížiť ich energetickú náročnosť. Aktuálne prebiehajú práce na internáte na Námesť mládeže v celkovej výške nákladov viac ako 700-tisíc eur. Hradené budú zo štrukturálnych fondov EÚ a vlastných zdrojov univerzity.

Prešovská univerzita spustila pod taktovkou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky v zastúpení Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry (SIEA) realizáciu ďalšieho projektu zo štrukturálnych fondov Európskej únie s podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia. Projekt sa týka nielen zmeny vzhľadu, ale aj ďalších technicko-prevádzkových stránok študentského domova na Námesť mládeže s celkovou ubytovacou kapacitou 159 miest.

Zníženie energetickej náročnosti internátu

„Hlavným účelom je zníženie energetickej náročnosti budovy. Dôjde k zatepleniu obvodového plášťa, strešného plášťa, k čiastočnej výmene výplňových konštrukcií, vybuduje sa bezbariérový prístup do budovy a zrealizujú sa stavebné úpravy s tým súvisiace,“ priblížil Peter

Adamišin, prorektor pre stratégiu a rozvoj PU. Projekt rieši aj návrh bleskozvodnej sústavy, výmenu pôvodných osvetľovacích telies za nové na báze LED technológie a na streche študentského domova budú osadené fotovoltaické panely s akumulátormi. *„Ráta sa taktiež s kompletne novou plynovou kotolňou vrátane merania a regulácie, zaizolovaním dostupných rozvodov teplej vody a hydraulickým vyregulovaním vykurovacej sústavy,“* doplnila investičná technička PU Darina Gajdárová.

Uskutočnením spomenutých prác by malo dôjsť k viac ako 50 % zníženiu tepelných strát objektu, čo by sa malo prejavovať aj na znížení energetických nákladov univerzity pri prevádzke budovy. Finančné výdavky vynaložené na realizáciu tohto projektu predstavujú sumu 709-tis. eur s 5 % finančným podielom univerzity vo výške 35,5-tis. eur.

Ukončenie prác na tomto objekte je naplánované na júl 2023.

Časť interiéru už prešla rekonštrukciou

V študentskom domove na Námesť mládeže bola koncom októbra minulého roka ukončená aj rekonštrukcia bloku B, ktorý pozostáva z troch podlaží a 24 buniek. *„V rámci rekonštrukcie objektu došlo k obnove ubytovacích buniek a spoločných priestorov. Každá ubytovacia bunka je tak vybavená vlastným sociálnym zariadením a na chodbách pribudli kuchynky pre individuálne stravovanie študentov,“* uviedol Ján Mikluš, koordinátor prevádzkovo-technických činností Študentského domova PU. Obnovovaná stavba je zároveň riešená tak, aby všetky jej funkcie boli dostupné aj pre osoby s obmedzenými schopnosťami - nielen pohybovými, ale i zrakovými či sluchovými. V internáte sa

vymenili podlahy, rozvody vody a kanalizácie, obnovili sa vnútorné omietky a interiér sa kompletne vymaľoval. Súčasťou rekonštrukcie bola aj obnova balkónov a mobiliáru, ktorý sa nahradil novým. Pribudli i nové kuchynské linky, vymenili sa interiérové dvere a zárubne. Celková hodnota rekonštrukcie bloku B predstavovala sumu bezmála 290 000 € s DPH a bola hradená z prostriedkov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a z vlastných zdrojov univerzity.

Od marca tohto roku prebiehajú aj práce zamerané na zníženie energetickej náročnosti Študentského domova na Ul. 17. Novembra 11, tzv. nového internátu. Predpokladaným prínosom zateplenia a všetkých navrhnutých opatrní je zníženie tepelných strát objektu o viac ako 50 %, zefektívnenie systému vykurovania a prípravy teplej vody, zníženie energetickej náročnosti osvetľovacej sústavy a súčasne čiastočná sebestačnosť pri výrobe elektrickej energie prostredníctvom fotovoltaikej sústavy s akumulátormi. Celkové výdavky na tento projekt predstavujú objem finančných prostriedkov vo výške takmer 1,8 mil. eur, pričom 5 % finančný podiel univerzity predstavuje sumu takmer 89,5-tis. eur. Práce by mali byť ukončené v marci 2023.

Foto: archív PU

15. ROČNÍK PREŠOVSKÉJ DETSKEJ UNIVERZITY

Anna POLAČKOVÁ

Na Prešovskej univerzite (PU) v Prešove sa slávnostnou imatrikuláciou začal 15. ročník Prešovskej detskej univerzity (PDU), ktorá prebiehala od 11. do 15. júla. O 268 malých vysokoškolákov sa počas celého týždňa staralo takmer 60 tútorov z radov študentov univerzity a viac ako 40 lektorov.

Celkovo 155 bakalárčikov a 113 magisterčikov sa rozhodlo na týždeň okúsiť študentský život a dozvedieť sa veľa zaujímavého. „Milí mladí priatelia, tento týždeň je týždňom plných zmien. Prišli ste tu ako žiaci, ale medzitým ste stihli spraviť jednu veľkú zmenu. V tejto chvíli už nie ste žiaci, ale stali ste sa na týždeň študentami Prešovskej univerzity. Želám vám, aby tento týždeň nebol len týždňom zmien, ale aj zážitkov, skúseností, vedomostí a možno aj priateľstiev,“ prihovoril sa na imatrikulácii detskému publiku Peter Adamišin, prorektor PU.

Vzhľadom na to, že univerzita tento rok slávi 25. výročie svojho vzniku, ústrednou témou tohtoročnej detskej univerzity bolo motto

„Už 25 rokov viac ako vzdelanie“, čomu organizátori prispôbili aj časť svojich aktivít. „Naši najmladší študenti si navrhli prednášky a aktivity, ktoré ich po minulé roky zaujali najviac, a tak sa tešíme, že oni sami sa pričínili o vytvorenie týždňového programu,“ vysvetlila Lenka Pasternáková, riaditeľka Ústavu pedagogiky, andragogiky a psychológie Fakulty humanitných a prírodných vied PU, ktorá zastre-

šuje v rámci PDU študijný program magisterček.

Deti sa naučili podať prvú pomoc, spoznávali svet, tvorili so soľou, vyrábali papierové srdiečka, pomyslene cestovali do Ameriky, spoznali tajomstvá čarovnej krajiny a hľadali poklad múdrosti v bajkách. V spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru a Okresným riaditeľstvom Policaj-

ného zboru v Prešove sa dozvedeli viac o bezpečnosti počas prázdnin. „Postarali sme sa taktiež o ich zdravý úsmev, naši študenti zistili, že v Tajge nájdú starú múdrosť ľudí spojenú s prírodou, naučili sa sebaobranu hravou formou a spoznali sokoliara Filipa,“ priblížil informácie z programu Martin Javor, jeden z hlavných organizátorov PDU. Interaktívne aktivity si pre malých študentov aj tento rok nachystalo Krajské múzeum v Prešove, v ktorom sa deti zúčastnili prednášok na rôzne zaujímavé témy, ale tiež vystúpenia Divadla Portál.

„Magisterčekovia natočili svoj prvý videoklip a spolu napísali knihu rozprávok pre deti, ktorú si sami ilustrovali. Počas týždňa mali veľa úloh, ale s pomocou našich lektorov a tútorov to spolu veľmi dobre zvládli. Deti sú tým najúprimnejším publikom, ale i najprísnejším kritikom. Pre nás bude veľkým úspechom a radosťou, keď sa na detskú univerzitu prihlásia aj o rok,“ uzavrela Lenka Pasternáková.

Foto: Peter HALKO ml.

OKRUH PROFESOROV NA UNIVERZITE SA ROZRÁSTOL

Anna POLAČKOVÁ

Prezidentka SR Zuzana Čaputová dňa 31. augusta vymenovala 22 nových vysokoškolských profesorov. Za Prešovskú univerzitu (PU) v Prešove si v Prezidentskom paláci prevzali menovacie dekréty prof. Peter Babinčák a prof. Radovan Bačík.

Prezidentka vo svojom príhovore zdôraznila, že poslanie profesorov si vyžaduje dostatočne vnímavý prístup k študentom, no predovšetkým kladie nároky na ich ďalší profesijný a odborný rast. „Stávate sa autoritami s významným vplyvom na formovanie vysokoškolského prostredia a na vzdelanostnú úroveň našej spoločnosti,“ vyzdvihla Zuzana Čaputová. Zároveň novovymenovaným profesorom pripomenula, že ich vymenovaním sa im vkladá do rúk aj veľká zodpovednosť tým, že reprezentujú akademický svet navonok, a ich postoje tak môžu rámcovať úroveň verejnej diskusie.

Z Prešovskej univerzity bol za vysokoškolského profesora vymenovaný prof. Peter Babinčák,

ktorý si prevzal menovací dekrét v odbore všeobecná a experimentálna psychológia. „Bolo mi ctou zúčastniť sa na slávnostnom akte vymenovania za profesora a prijať z rúk prezidentky SR menovací dekrét. Bolo zaujímavou skúsenosťou ocitnúť sa v spoločnosti vynikajúcich odborníkov z rôznych oblastí poznania a vedy a šlo tiež o príležitosť opätovne sa zamyslieť nad poslaním profesora na našej fakulte a univerzite. V tejto chvíli som predovšetkým vďačný svojej rodine a kolegom, bez podpory ktorých by sa toto menovanie nemohlo uskutočniť,“ uviedol prof. Babinčák, ktorý od roku 2013 zastáva pozíciu riaditeľa Inštitútu psychológie Filozofickej fakulty PU.

Za profesora v odbore manažment bol za PU vymenovaný aj prof. Radovan Bačík. „Úspechy vašich študentov budú aj vašimi úspechmi a vaše úspechy budú úspechmi celej našej spoločnosti...“ Slová, ktoré odznali v Prezidentskom paláci z úst pani prezidentky, ma sprevádzajú celým mojim akademickým životom. Úspechy mojich študentov ma vždy tešili viac ako moje vlastné. Z môjho pohľadu patrila táto slávnostná chvíľa všetkým mojim blízkym, kolegom a priateľom, ktorí boli nezanedbateľnou súčasťou pri dosiahnutí tohto krásneho cieľa,“ povedal novovymenovaný prof. Radovan Bačík, vedúci Katedry marketingu a medzinárodného obchodu Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu (FMEO) PU.

prof. PhDr. Radovan BAČÍK PhD., MBA, LL.M.

Je zamestnancom Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu PU, kde od roku 2013 pôsobí ako vedúci Katedry marketingu a medzinárodného obchodu. Pôsobí taktiež ako lektor Slovak Business Agency a lektor European Institute. V súčasnosti zastáva funkciu predsedu Akademického senátu FMEO, je členom viacerých vedeckých rád, Rady pre kvalitu a Odborovej komisie doktorandského štúdia fakulty, ako aj členom Akademického senátu univerzity a Správnej rady PU. Pôsobí taktiež ako koordinátor pre PR a komunikáciu so študentmi a absolventmi fakulty. V autorstve a v spoluautorstve publikoval množstvo vedeckých monografií, vysokoškolských učebníc, skript a učebných textov. Ohlasy na jeho publikačnú činnosť odzrkadľujú najmä celosvetové citácie registrované v databázach WoS a Scopus. Pôsobil v 14 ukončených výskumných projektoch a dôkazom jeho vedeckovýskumnej činnosti sú výsledky premietnuté do takmer 370 publikačných výstupov.

prof. Mgr. Peter BABINČÁK, PhD.

Je absolventom Prešovskej univerzity, na Filozofickej fakulte získal v roku 2008 akademický titul PhD. v odbore psychológia a v roku 2013 mu bol udelený vedecko-pedagogický titul docent v odbore všeobecná a experimentálna psychológia. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa dlhodobo venuje problematike subjektívne hodnotenej kvality života a vybraným témam psychológie rodiny s aktuálnym zameraním na rolu otca v sociálnom, kognitívnom a emocionálnom vývine dieťaťa v súčasnej spoločnosti. Ako pedagóg sa venuje najmä metodológii psychologického výskumu a psychológii morálky. Je autorom a spoluautorom 4 monografií a viac než 100 ďalších vedeckých a odborných štúdií s bohatým citačným ohlasom doma i v zahraničí.

Foto: Kancelária prezidentky SR

LEPŠIE PODMIENKY PRE ŠTUDENTOV A PEDAGÓGOV FZO

Anna POLAČKOVÁ

Na Fakulte zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity (PU) v Prešove 2. mája slávnostne otvorili novozrekonštruované priestory. V rámci nich vznikli dve odborné učebne, jedna poslucháreň, 12 kabinetov, kuchynka a hygienické zariadenie pre pedagógov.

O štúdium na FZO je dlhodobo veľký záujem. V ostatnom roku fakulta reaguje na zvýšenú spoločenskú potrebu vzdelávania študentov v jednotlivých študijných programoch vrátane vzdelávania v študijných programoch ako ošetrovatelstvo či urgentná zdravotná starostlivosť zvýšeným počtom prijatých študentov. Podľa zistených údajov je FZO v pomere počtu záujemcov na jedno plánované miesto v dennej forme štúdia spomedzi všetkých fakúlt, ktoré vzdelávajú budúcich zdravotníckych pracovníkov, na 2. mieste na Slovensku. Z kapacitných dôvodov však fakulta nemôže uspokojiť nielen tento zvýšený záujem,

ale zároveň ani riešiť rastúci dopyt po takýchto absolventoch.

Práve realizáciou rekonštrukcie podkrovných priestorov objektu FZO na Partizánskej ulici sa významne prispieje k riešeniu dlhodobej priestorovej poddimenzovanosti fakulty. „Rekonštrukciou podkrovia sa vytvorili nové priestory s mikroklimatickým a technickým štandardom potrebným pre kvalitnú prevádzku vysokoškolského štúdia. Vznikli tu dve odborné učebne, jedna poslucháreň pre 44 študentov, 12 kabinetov, kuchynka a hygienické zariadenie pre pedagógov,“ priblížila Darina Gajdárová, investičná tech-

nička z PU. Ako dodala, stavebné úpravy si vyžiadali výmenu strechy. Nová strecha je pokrytá betónovými škridlami a je zateplená. Novým prvkom sú vikiere s oknami, ktoré slúžia na presvetlenie priestorov vytvorených v podkroví.

V rámci rekonštrukcie boli vytvorené aj dve odborné učebne, a to pre študijné programy pôrodná asistencia a urgentná zdravotná starostlivosť. „Keďže zariadenie učebne pre záchranárov je náročné, našou víziou je vytvoriť maketu vnútorného zariadenia sanitky rýchlejšieho zdravotnej pomoci. Zariaďovanie však prebieha postupne.

So základným odborným vybavením ale výučba aj v tejto učebni začne už v septembri nového akademického roka,“ ozrejmila dekanica fakulty Štefánia Andraščíková.

Celková cena rekonštrukcie je 560 000 eur, z toho 300 000 eur je kapitálová dotácia z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, zvyšných 260 000 eur predstavujú finančné zdroje univerzity. Predpokladaný náklad na zariadenie učební a miestností je 100 000 €, ktoré sú postupne hradené z vlastných zdrojov fakulty.

Foto: archív PU

DISKUSIA O FORMÁCH VZÁJOMNEJ SPOLUPRÁCE

Anna POLAČKOVÁ

Prešovskú univerzitu (PU) v Prešove navštívil 16. mája 2022 mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Poľskej republiky na Slovensku Jeho Excelencia Krzysztof Strzałka. Na pôde univerzity ho prijal rektor PU prof. Peter Kónya. Na stretnutí boli prítomní aj prorektor pre stratégiu a marketing doc. Peter Adamišin, dekanka Filozofickej fakulty (FF) PU prof. Beáta Balogová, ako aj riaditeľka Inštitútu stredoeurópskych štúdií FF PU doc. Marta Vojteková.

Počas stretnutia sa diskutovalo o aktuálnom stave a perspektívach rozvoja polonistických štúdií v Prešove, ktoré sú realizované v rámci programu stredoeurópske štúdiá na Inštitúte stredoeurópskych štúdií FF PU. Zdôraznila sa ich dôležitosť z hľadiska výchovy kvalifikovaných absolventov pre trh práce a vyzdvihlo sa postavenie prešovských polonistických štúdií v celoslovenskom kontexte.

Prítomní hovorili aj o konkrétnych formách slovensko-poľskej spolupráce, a to nielen v oblasti vysokého školstva, ale aj v ďalších oblastiach, pre ktoré sú potrební absolventi s polonistickým vzdelaním. *„Naša univerzita dlhoročne spolupracuje s poľskými inštitúciami. Vďaka jazykovej blízkosti patria dokonca poľské univerzity medzi najžiadanejšie, čo sa týka pobytu Erasmus pre našich študentov. Zároveň máme viaceré úspešne riešené projekty z rôznych schém Európskej*

únie, ako napr. Intereg,“ priblížil rektor Kónya, ktorý vidí v prehľbovaní vzájomnej spolupráce veľký význam pre budúcnosť nielen Prešovskej univerzity, ale aj jej partnerov na druhej strane hranice.

Veľvyslanec Strzałka dal na stretnutí do pozornosti poľskú Národnú agentúru pre akademickú výmenu (NAWA), ktorá ponúka rozličné programy a štipendiá. Vyzdvihla sa aj činnosť Slovensko-poľskej komisie humanitných vied pri Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstve vzdelávania a vedy Poľskej republiky, v ktorej z FF pôsobí prof. Peter Káša v pozícii predsedu slovenskej sekcie a doc. Marta Vojteková ako členka slovenskej sekcie. Na stretnutí sa zdôraznila aj potreba zostavenia poľsko-slovenského slovníka, ktorý je jedným z významných projektov riešených v rámci uvedenej komisie. Odznela tiež informácia o plánovanom 7. ročníku Poľských

dní, ktoré Inštitút stredoeurópskych štúdií organizuje s Poľským inštitútom v Bratislave a mestom Prešov. Tie budú tento rok spojené s 24. zasadnutím slovensko-poľskej komisie a zároveň budú súčasťou osláv 25. výročia vzniku Prešovskej univerzity.

Cieľom návštevy veľvyslanca v Prešove bolo tiež pripomenutie si poľského národného sviatku Ústavy 3. mája 1791, ktorá bola prvou modernou európskou a druhou svetovou ústavou, pričom upravovala právny poriadok Poľsko-litovskej únie. Uvedený deň je zároveň poľským štátnym sviatkom a pri tejto príležitosti pripravilo veľvyslanectvo Poľskej republiky v prešovskom PKO koncert hudobnej skupiny Vechi Acum z Krakova, ktorý sa konal 16. mája 2022 za účasti hostí z PU, mesta Prešov či Prešovského samosprávneho kraja.

Foto: archív PU

UNIVERZITA OCENILA PRÁCU PEDAGÓGOV A ŠTUDENTOV Z RADOV DOBROVOL'NÍKOV

Anna POLAČKOVÁ

Na Prešovskej univerzite (PU) v Prešove sa 27. apríla uskutočnilo slávnostné zasadnutie, na ktorom vedenie univerzity bilancovalo výsledky svojej činnosti za uplynulé obdobie. Pri príležitosti Dňa učiteľov sa udeľovali aj medaily.

Spoločné zasadnutie akademickej obce a Akademického senátu PU patrí k tradičným univerzitným podujatiam. Uskutočňuje sa za účelom prezentovania informácií vedenia univerzity a zároveň odovzdania ocenení zamestnancom a hosťom univerzity. „Profesia učiteľa je jednou z najstarších v kultúrnych dejinách a vôbec nie je ľahká. Vyžaduje si veľa trpezlivosti, ochoty, pochopenia a lásky. Vyžaduje si veľa úsilia, lebo dáva každému jednotlivcovi nové poznatky a informácie a pretvára ich v pevné vedomosti, návyky i praktické zručnosti. V súčasnosti v oblasti vzdelávania, vyučovania a odovzdávania vedomostí našej mladej generácii prežívame náročné obdobie,“ zdôraznila vo svojom úvodnom slove Helena Galdunová, predsedníčka Akademického senátu PU.

V súčinnosti s jednotlivými fakultami následne rektor univerzity Peter Kónya udelil zamestnancom univerzity bronzové, strieborné a zlaté medaily za významnú pedagogickú a výskumnú činnosť a tiež za prínos

pre rozvoj univerzity. „Chcem sa vám úprimne a srdečne poďakovať za všetko, čo ste počas uplynulého roka – a nielen počas neho – urobili pre rozvoj univerzity, za vašu prácu pre univerzitu, vďaka ktorej môže napredovať. Ďakujem nielen tým, ktorí si preberú medaily, ale vám všetkým,“ uviedol rektor Kónya. Z jeho rúk si prevzali medailu viac ako tri desiatky ocenených. Ocenenia obdržali aj študenti, ktorí sa zapojili do dobrovoľníckych aktivít súvisiacich s vojnovým konfliktom na Ukrajine.

Súčasťou zasadnutia bola aj prezentácia činnosti univerzity, keďže súčasné vedenie univerzity má za sebou tri roky svojho funkčného obdobia. Rektor prítomných hostí informoval o tom, čím žila univerzita v uplynulom roku. „Máme za sebou náročné obdobie pandémie, dištančného vzdelávania či práce z domu. Keď konečne pandémia zoslabla, tak sa stretávame s vojnou, ktorá zúri východne od našich hraníc. Vojna na Ukrajine vytvára opäť

inú situáciu, plnú napätia, stresu, komplikácií aj pre našu univerzitu, ktorá nemôže stáť bokom ani tohto diania. Tento konflikt – i keď nepriamo – vstupuje do života každého z nás, ako aj do života našej univerzity,“ poznamenal Kónya. Vo svojom príhovore neopomenul ani schválenú novelu vysokoškolského zákona, zmenu financovania vysokých škôl i prebiehajúci akreditačný proces. Rektor sa v rámci odpočtu za minulý rok dotkol aj výsledkov v oblasti vedecko-výskumnej činnosti, priblížil významné investičné aktivity univerzity a nechýbali informácie o stabilizácii počtu univerzitných študentov za uplynulé obdobie.

Po oficiálnom formálnom zasadnutí, ktorého sa v Študentskom dome a jedálni PU zúčastnilo takmer 200 zamestnancov a hostí, nasledoval krátky hudobný program pod taktovkou univerzitných umeleckých telies.

Foto: František FRANKO

ZOZNAM OCENENÝCH

BRONZOVÉ MEDAILY boli udelené:

FILOZOFICKÁ FAKULTA:

doc. Mgr. Martinovi BLAHOVI, PhD.

GRÉCKOKATOLÍCKA TEOLOGICKÁ FAKULTA:

ICDR. Jurijovi POPOVIČOVI, PhD.

FAKULTA HUMANITNÝCH

A PRÍRODNÝCH VIED:

doc. RNDr. Radoslavovi KLAMÁROVI, PhD.

FAKULTA MANAŽMENTU,

EKONOMIKY A OBCHODU:

doc. Ing. Miroslavovi GOMBÁROVI, PhD.

PhDr. Márii OLEÁROVEJ, PhD., MBA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA:

PaedDr. Monike MIŇOVEJ, PhD.

FAKULTA ŠPORTU:

Mgr. Ivanovi MATÚŠOVI, PhD.

NÁVRHY REKTORA PU:

doc. akad. mal. Petrovi KOCÁKOVI, PhD.

Bc. Yulii KOVALCHUKOVEJ

Mgr. Anne KRAJŇÁKOVEJ

Mgr. Anne POLAČKOVEJ, PhD.

Mgr. Iryne SEMANOVEJ

Mgr. Drahomíre ŠČEŠŇÁKOVEJ

STRIEBORNÉ MEDAILY boli udelené:

FILOZOFICKÁ FAKULTA:

prof. PaedDr. Alene KAČMÁROVEJ, PhD.

doc. PhDr. Petrovi KARPINSKÉMU, PhD.

FAKULTA HUMANITNÝCH

A PRÍRODNÝCH VIED:

Milanovi DEMKOVI, PhD. – in memoriam.

PaedDr. Alene MADZIKOVEJ, PhD.

FAKULTA MANAŽMENTU,

EKONOMIKY A OBCHODU:

prof. Ing. Štefanovi LYÓCSOVI, PhD.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA:

doc. Mgr. Tatiane DUBAYOVEJ, PhD.

PRAVOSLÁVNA BOHOSLOVECKÁ FAKULTA:

prof. PaedDr. Milanovi SCHAVELOVI, PhD.

FAKULTA ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV:

PhDr. Ivete ONDRIOVEJ, PhD.

NÁVRHY REKTORA PU:

Mgr. Mykhailovi KOLIBABCHUKOVI

doc. PhDr. Vladislavovi DUDINSKÉMU, PhD.

prof. Mgr. Kamilovi KARDISOVI, PhD.

Mgr. Ľuboslavovi KRAJŇÁKOVI

prof. Mgr. art. Irene MEDŇANSKEJ, PhD. –

in memoriam.

ZLATÉ MEDAILY boli udelené:

FILOZOFICKÁ FAKULTA:

prof. PhDr. Beáte BALOGVEJ, PhD., MBA

FAKULTA HUMANITNÝCH

A PRÍRODNÝCH VIED:

prof. RNDr. Robertovi IŠTOKOVI, PhD.

doc. Ruslanovi MARIYCHUKOVI, CSc.

FAKULTA MANAŽMENTU,

EKONOMIKY A OBCHODU:

doc. Ing. Sylvii JENČOVEJ, PhD.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA:

prof. PhDr. Ivete KOVALČÍKOVEJ, PhD.

PRAVOSLÁVNA BOHOSLOVECKÁ FAKULTA:

doc. ThDr. Štefanovi PRUŽINSKÉMU, PhD.

FAKULTA ŠPORTU:

doc. PhDr. Květoslave PEREČINSKEJ, PhD.

FAKULTA ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV:

prof. MUDr. Jánovi KMECOVI, PhD., MPH,
FESC

MAREK CHMELÍK Z FZO PREDNÁŠAL NA UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

Martina PAVLIKOVÁ

RNDr. Marek Chmelík, PhD. z Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove (FZO PU) sa ako pozvaný prednášajúci zúčastnil workshopu na prestížnej anglickej Univerzite v Cambridge. Témou jeho prednášky bolo MR zobrazovanie a spektroskopia pečene. Jeho pozvanie na Metabolic MRI Workshop v UK bolo podporené aj jeho predchádzajúcou vedeckou publikačnou činnosťou z Viedne. Snímky z levočskej nemocnice sa tak objavili na pôde jednej z najlepších univerzít na svete. RNDr. Marek Chmelík, PhD. v súčasnosti pôsobí aj ako medicínsky fyzik Nemocnice AGEL Levoča.

Účasť na workshope s tematikou metabolickej MRI absolvovalo viacero expertov z celého sveta. „Workshopu na univerzite v Cambridge som sa zúčastnil ako jeden z hlavných pozvaných prednášajúcich. Hoci mám za sebou viacero aktívnych vedeckých príspevkov na svetových fórach, pozvaná prednáška sa radí medzi tie najcennejšie, keďže je prejavom určitej vedeckej úrovne autora. Workshop sa navyše konal na pôde Cambridge Union, ktorá je najstaršou nepretržite fungujúcou debatnou spoločnosťou na svete a najväčšou spoločnosťou univerzity v Cambridge. Témou mojej dvadsaťminútovej prednášky bolo MR zobrazovanie a spektroskopia pečene. Niektoré zo snímok z klinického zobrazovania pečene, ktoré boli prezentované na zahraničnom workshope, boli vyhotovené na našom MRI v levočskej nemocnici,“ hovorí medicínsky fyzik Marek Chmelík.

Stretnutie so svetovými odborníkmi bolo z pracovnej a spoločenskej perspektívy veľmi obohacujúce a podnetné. „MR zobrazovanie a hlavne metabolické MR zobrazovanie si vyžaduje inovatívne postupy, a preto je doň nevyhnutné neustále investovať. Pevne verím, že niektoré moderné postupy, ktoré si nevyžadujú prístrojové vybavenie svetových výskumných MR centier, budeme v dohľadnej dobe schopní uviesť aj do praxe rádiologického oddelenia našej nemocnice,“ hodnotí workshop na univerzite v Cambridge Chmelík.

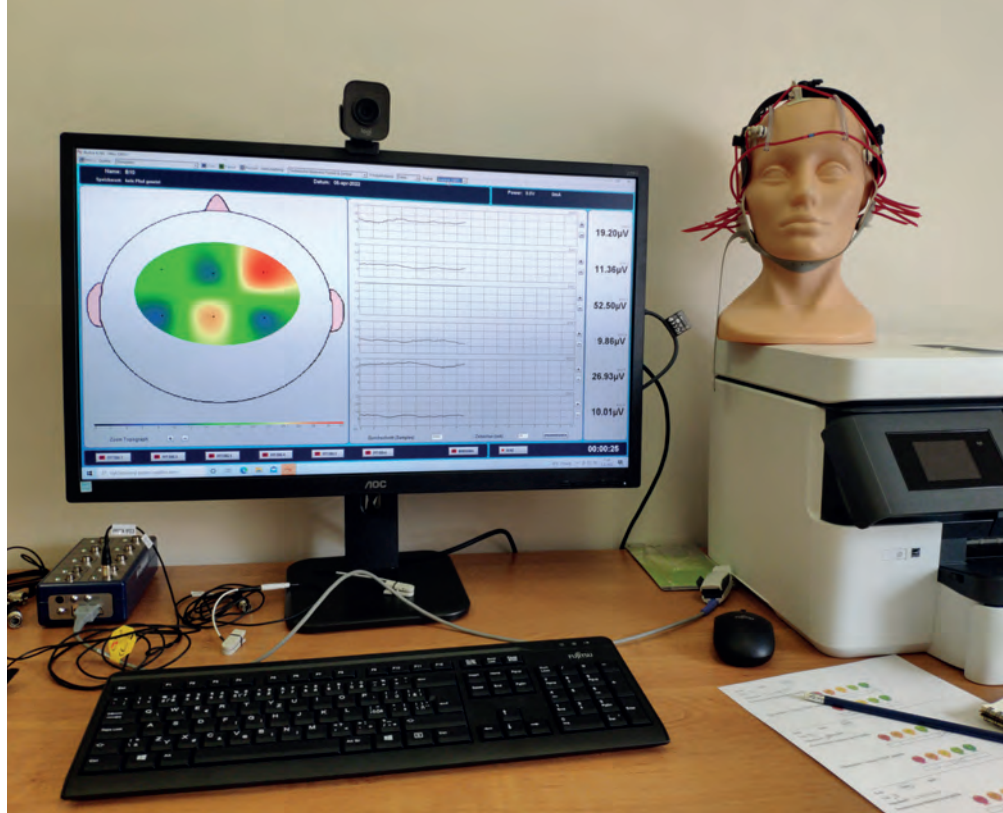
RNDr. Marek Chmelík, PhD. prišiel na Slovensko v roku 2017 cez schému „Návraty“ Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Predtým 13 rokov pracoval v hlavnej viedenskej nemocnici AKH, Medicínskej univerzite vo Viedni a Karl-Landsteinerovom inštitúte vo Viedni ako medicínsky fyzik so špecializáciou na magnetickú rezonanciu. Je au-

torom a spoluautorom viac ako 50 karentovaných vedeckých článkov s viac ako 1900 medzinárodnými ohlasmi v oblasti využívania magnetickej rezonancie v rádiodiagnostike. Na viacerých svetových kongresoch Medzinárodnej spoločnosti magnetickej rezonancie v medicíne (ISMRM) a Európskej spoločnosti magnetickej rezonancie v medicíne a biológii (ESMRMB) aktívne prezentoval svoje výsledky. Patria sem kongresy v Honolulu na Havaji, Salt Lake City, Toronte, Montreale, Melbourne, Singapure, Berlíne, Štokholme, Kodani, Toulouse a Miláne. Jeho Hirschov index je momentálne 30, čím sa zaraďuje medzi top vedcov pôvodom zo Slovenska. Okrem Nemocnice AGEL Levoča pôsobí ako odborný asistent na Fakulte zdravotníckych odborov v Prešove a spolupracuje s Diagnostickým centrom Jessenius v Nitre.

Foto: archív autora

NOVÉ CENTRUM TRANSFERU TECHNOLÓGIÍ A VÝSLEDKOV VÝSKUMU

Róbert ŠTEFKO

Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove (FMEO PU) zriaďuje Centrum transferu technológií a výsledkov výskumu v rámci spolupráce s Centrom vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (CVTI SR). Centrum nadväzuje na prácu už fungujúceho Laboratória neuromarketingu.

Spolupráca medzi FMEO PU a CVTI SR vznikla za účelom implementácie projektu *Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií na Slovensku II* implementovaného v rámci operačného programu *Výskum a inovácie*. Cieľom Centra transferu technológií a výsledkov výskumu je popularizácia vedy a výskumu, podpora výskumu, vývoja, inovácií a transferu technológií, propagácia a medializácia témy transferu technológií a tiež realizácia spoločných organizovaných podujatí v oblasti vedy a výskumu.

Uvedený cieľ je možné realizovať aj prostredníctvom práce Laboratória neuromarketingu, kde v súčasnosti prebieha výskum spotrebiteľských reakcií na rôzne marketingové podnety pomocou zberu biometrických dát. Výskum prebieha za aktívnej účasti študentov, čím obohacuje vzdelávací proces o praktické a inovatívne metódy.

Výsledky výskumu majú zároveň význam aj pre podnikovú sféru, a to v oblasti testovania existujúcich aj nových marketingových

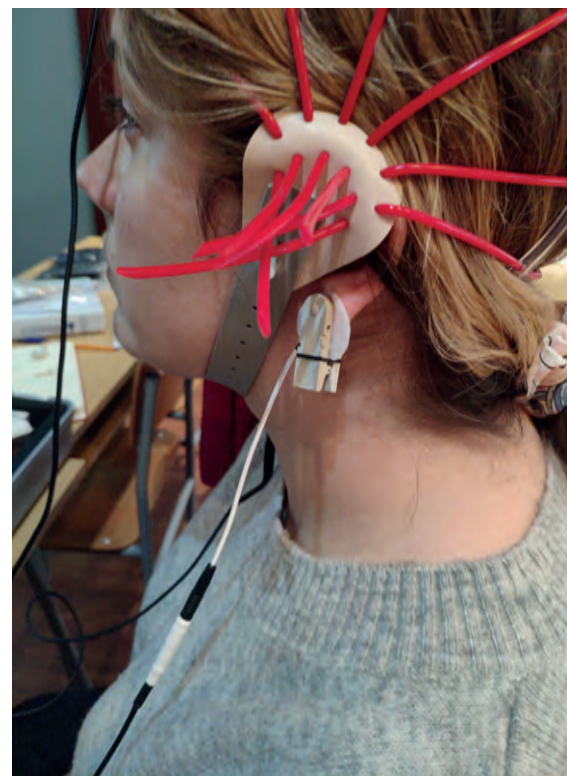
kampaní. Na FMEO PU už 17 rokov pôsobí jej Expertná a podnikateľská rada s vyše 40 členmi spomedzi mnohých regionálnych aktérov najmä z oblasti podnikateľskej sféry a verejného sektora. Predovšetkým manažéri obchodných podnikov si uvedomujú významné možnosti budúceho uplatnenia a efektívneho využitia neuromarketingu v obchodných prevádzkach, procesoch a marketingových prístupoch, vo výskume spotrebiteľského správania, v manažérskych činnostiach a pod.

Vzájomná spolupráca novovzniknutého Centra transferu technológií a výsledkov výskumu a Laboratória neuromarketingu umožní naplňovať ciele oboch pracovísk. Výskum Laboratória neuromarketingu bude prostredníctvom Centra transferu technológií a výsledkov výskumu podporovaný v oblasti inovácií, propagácie, medializácie výsledkov a ďalších činností.

Zriadením Centra transferu technológií a výsledkov výskumu získava FMEO PU silného a obohacujúceho partnera pre ďalší rozvoj

vedy a výskumu, vzdelávacích činností a prepojenia s praxou v oblasti manažmentu, marketingu a obchodu.

Foto: archív autora

LOGICKÁ OLYMPIÁDA INTELEKTOVO NADANÝCH ŽIAKOV SLÁVI 10. VÝROČIE

Anna POLAČKOVÁ

Oblíbená súťaž intelektovo nadaných žiakov s názvom Logická olympiáda má za sebou desať súťažných ročníkov. Počas nich sa do súťaže zapojilo viac ako 23 000 nadaných žiakov základných škôl a osemročných gymnázií do 15 rokov z celého Slovenska. Organizátori tentoraz ocenili tých, ktorí sa na úspešnom podujatí a desaťročnej tradícii podieľali najviac.

Desať finálových stretnutí Logickej olympiády a tisíce intelektovo nadaných žiakov základných škôl a osemročných gymnázií do 15 rokov, ktorí absolvovali celoslovenskú súťaž. To je v kocke bilancia podujatia organizovaného iniciatívou Rozumieme nadaným. „Spolupráca Pedagogickej fakulty a Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Sabinove priniesla obrovský úspech vo forme desaťročia súťaže Logickej olympiády, stretávaní sa nadaných detí z celého Slovenska a v neposlednom rade možnosti výmeny skúseností pedagógov, ktorí pracujú s nadanými deťmi,“ bilancoval Ľuboš Lukáč, autor celoslovenskej iniciatívy Rozumieme nadaným, ktorý zároveň pôsobí ako interný doktorand na PF PU a učiteľ intelektovo nadaných žiakov.

Desať ročníkov, desať ocenených

Na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PF PU), ktorá sa na súťaži roky organizačne podieľa, bolo dňa 28. júna hlavným nestorom súťaže odovzdaných deväť pamätných listov a jedno ocenenie in memoriam. Pedagogickú fakultu na stretnutí zastupovala prodekanka pre vzdelávanie Renáta Bernátová a Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Sabinove riaditeľka Ľubica Richmanová Fabišíková. Z Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU boli pamätnými listami ocenené Bibiána Hlebová, Tatiana Dubayová a Lucia Mikurčíková. Z Katedry matematickej edukácie PF PU si ocenenie prevzali Alena Prídavková a Blanka Tomková

a z Katedry prírodovedných a technických disciplín PF PU Vladimír Piskura. Medzi ocenenými boli aj Vladimír Dočkal z Katedry psychológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, riaditeľka Centra nadania, n. o. v Bratislave Martina Mátychová a Jana Jurášková, riaditeľka Súkromnej základnej školy pre intelektovo nadaných žiakov CENADA v Bratislave. Ocenenie in memoriam bolo udelené Anne Petríkovej, bývalej riaditeľke Základnej školy Šmeralova 25 v Prešove.

Súťaž pre intelektovo nadaných žiakov spojila viaceré inštitúcie

Logická olympiáda intelektovo nadaných žiakov sa po prvýkrát uskutočnila 22. mája 2013 na pôde PF PU. „Jej organizátormi vtedy

boli Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Sabinove, Katedra špeciálnej pedagogiky PF PU, odbor školstva Okresného úradu v Prešove, MENSA Slovensko, mesto Prešov a občianske združenie Prešovské nadané deti. V priebehu rokov sa medzi organizátorov zaradili mnohé inštitúcie, nadácie i jednotlivci,“ vysvetlil Lukáč. V súčasnosti za najväčšou súťažou pre intelektovo nadaných žiakov základných škôl a osemročných gymnázií do 15 rokov stojí Pedagogická fakulta PU, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Sabinove, Regionálny úrad

školskej správy v Prešove a mesto Prešov. V priebehu jednotlivých ročníkov zaradili organizátori do programu ďalšie aktivity, medzi ktoré patria logické sústreďenia, odborné semináre Rozumieme nadaným a Večer talentov, ktorý je stretnutím nadaných detí/žiakov – finalistov súťaže pred finálovým kolom Logickej olympiády. Týka sa spravidla súťažiacich zo západného a stredného Slovenska.

Logická olympiáda intelektovo nadaných žiakov základných škôl a osemročných gymnázií do 15 rokov je súťaž určená žiakom so všeobecným intelektovým nadaním. Môžu to byť intelektovo nadaní žiaci, ktorí sa vzdelávajú v školách pre intelektovo nadaných žiakov, v triedach pre intelektovo nadaných žiakov v klasických školách alebo intelektovo nadaných žiakov vzdelávaných formou integrácie v klasických triedach základných škôl. Súťaž prebieha v dvoch súťažných kategóriách: v kategórii A (žiaci 1. – 4. ročníka ZŠ) a B (žiaci 5. – 9. ročníka ZŠ a žiaci osemročných gymnázií do 15 rokov).

Foto: archív PF PU

DETSKÁ UNIVERZITA AKO NEVYHNUTNÁ SÚČASŤ AKTIVÍT IESP

Miriama BORIŠČÁKOVÁ

Inštitút edukológie a sociálnej práce FF PU v Prešove bol aj tento rok – v duchu dlhoročnej tradície – súčasťou vzdelávania na Prešovskej detskej univerzite.

Tohtoročná téma „Už 25 rokov viac ako vzdelanie“ bola pretavená do aktivít členiek a členov inštitútu. Vo štvrtok 14. júla zažili magisterčiekovia deň plný zaujímavého programu venovaného vzdelávaniu nazvaného „Škola v časopriestore – časopriestor v škole“.

Dopoludňajší program pod vedením prof. PhDr. Beáty Balogovej, PhD. MBA, doc. Ing. Mgr. Zuzany Poklembovej, PhD. a Mgr. Gizely Brutovskej, PhD. súvisel s poznávaním vzdelávania v iných krajinách sveta. Zaujímavosti, ktoré sa deti dozvedeli, sa vzťahovali predovšetkým na rozličné vybavenie škôl, spôsoby výučby, školské pomôcky a pod. naprieč svetom. Nasledovala prezentácia ukážok filmu Obecná škola so súťažnými otázkami. Deti v skupinách porovnávali odlišnosti a podobnosti vzdelávania v minulom storočí a dnes. Na záver analý-

zy získali jednotlivé tímy ocenenia. Poobede program pokračoval v skupinkách podľa farieb. Magisterčiekovia sa nadväzujú na doobedňajší program aktívne vzdelávali v problematike edukácie optikou historických a sociálnych kontextov. Maľovali, tvorili, hádali, lúštili a filozoficky sa zamýšľali nad otázkami budúcich 25 rokov svojho života. Iní bádali, aký vplyv majú médiá na verejnú mienku v spoločnosti, alebo realizovali zábavné aktivity v areáli Prešovskej univerzity.

V piatok detská univerzita vyvrcholila krásnym aktom slávnostnej promócie spojenej s odovzdávaním diplomov, ktoré im ešte dlhé roky budú pripomínať ich aktivitu a túžbu po vzdelaní. Aj pri tejto ceremónii má náš inštitút svoje každoročné zastúpenie.

Tieto dni boli opäť dôkazom, že aj deti dokážu vzdelávať. Ich spätná väzba počas letných stretnutí povzbudila naše úsilie o rozvoj vzdelanosti a vyspelosti budúcich generácií.

Foto: archív IESP

SLOVENSKO-POL'SKÁ LETNÁ ŠKOLA SOCIÁLNEJ PRÁCE 2022

Zuzana POKLEBŮVÁ

Koncom júna sa na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnilo netradičné medzinárodné vedecké podujatie Slovensko-pol'ská letná škola sociálnej práce 2022, ktoré organizoval Inštitút edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (IESP FF PU) v spolupráci s Katedrou sociológie Fakulty sociálnych vied Varšavskej univerzity SGGW.

Podujatie sa realizovalo pod záštitou dekanky FF PU prof. PhDr. Beáty Balogovej, PhD., MBA. a zároveň sa uskutočnilo pri príležitosti 25. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove. Podujatie bolo súčasťou vedecko-výskumných projektov KEGA č. 027PU-4/2022 Transfer digitálnych technológií do inovácie metodiky odbornej praxe v pregraduálnej príprave študentov sociálnej práce a VEGA č. 1/0433/20 s názvom Faktory formálnej a neformálnej starostlivosti v systéme dlhodobej starostlivosti. Počas štyroch dní (27.6. - 30.6. 2022) sa mohli (nielen) študenti doktorandského štúdia, pre ktorých bolo vedecké podujatie primárne určené, zúčastniť viacerých odborných prednášok či

medzinárodných workshopov na aktuálne témy: Supervízia didaktického procesu v sociálnej práci - Dr hab. Monika Podkowińska, prof. SGGW.; Multikulturalizmus v sociálnej práci - prof. dr hab. Anna Śliz; Neformálne vzdelávanie ako súčasť procesu zvyšovania profesionalizácie sociálnej práce - dr Iwona Błaszczak; Multikulturálne aspekty supervízie ako reakcia na požiadavky kladené na sociálnu prácu v globalizovanej spoločnosti - prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA. (FF PU) a Dr hab. Monika Podkowińska, prof. SGGW

a Sociálna stabilita nástrojov predchádzania konfliktov v ekonomicky znevýhodnených komunitách - Dr hab. Włodzimierz Chojnacki. Odborný program Slovensko-pol'skej letnej školy sociálnej práce 2022 bol rozšírený o pestré sprievodné podujatia, ako napríklad prezentovanie prešovskej židovskej náboženskej obce a jej sociálneho programu, poznávanie historických pamiatok mesta Prešov či už tradičný Trh dobrovoľníckych príležitostí IESP FF PU.

Foto: archív IESP

NA UNIVERZITE VZNIKLO INFORMAČNÉ CENTRUM OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Anna POLAČKOVÁ

Prešovská univerzita (PU) v Prešove v rámci implementácie projektu schémy Interreg zriadila Informačné centrum ochrany kultúrneho dedičstva, ktoré je situované v priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty (GTF) PU. Za týmto účelom prebehla na fakulte rekonštrukcia jednej z ául v hodnote takmer 60-tis. eur.

tácia a dokumentárny film dostupný širokej verejnosti, ktorý predstavuje vybrané pamiatky," priblížil odborný garant projektu Daniel Dzurovčin.

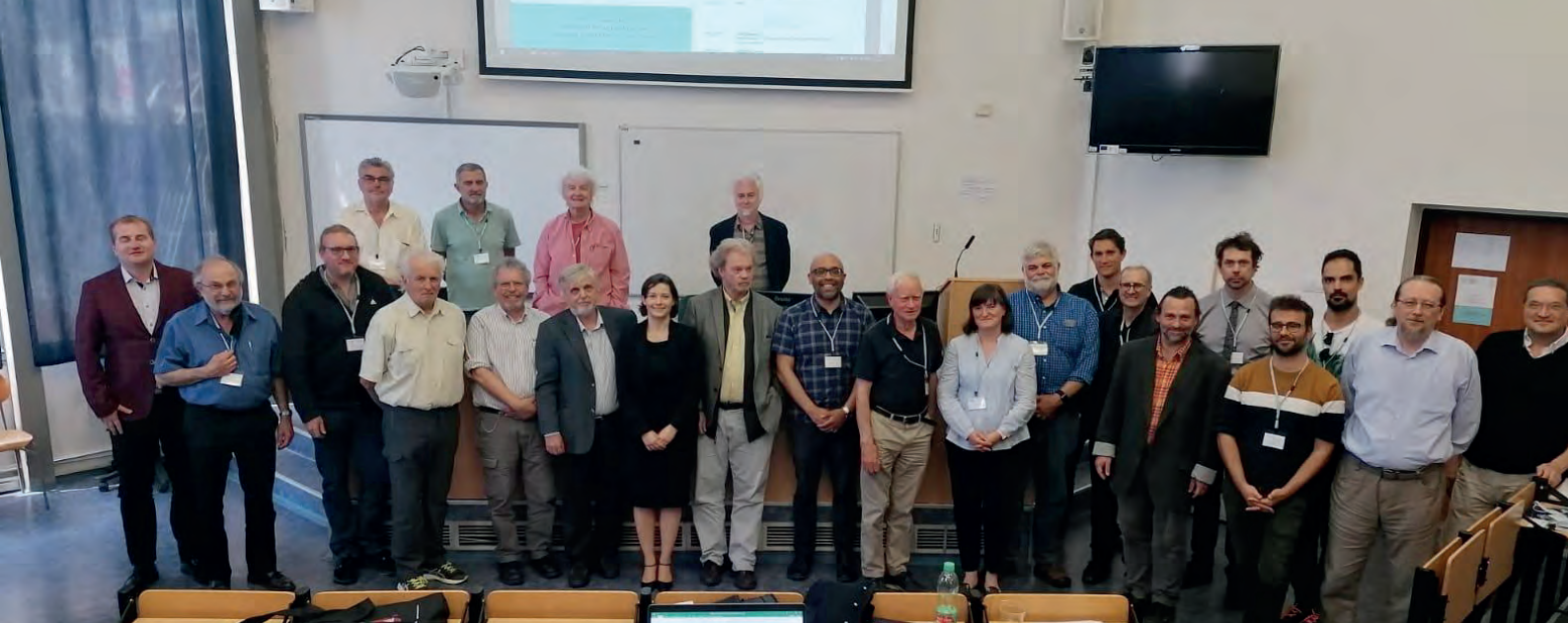
Samotná realizácia projektu trvala 6 mesiacov. „V rámci rekonštrukcie existujúcich priestorov došlo k celkovej sanácii miestnosti, výmene podláh, rekonštrukcii elektroinštalácie a osadeniu znížených stropov," uviedla Darina Gajdárová, technička investičnej výstavby PU. Partnerom Prešovskej univerzity ako žiadateľa a zároveň vedúceho partnera tohto individuálneho mikropjektu bola mimovládna organizácia Caritas Diecezji Rzeszowskiej - Ośrodek Wypoczynkowo - Rehabilitacyjny v Myczkowcach v Poľku. Projekt s názvom Informačné centrum ochrany kultúrneho dedičstva v celkovej výške takmer 60-tis. eur bol podporený programom Interreg V-A, Poľsko – Slovensko 2014 – 2020 a financovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja so spoluúčasťou národných zdrojov štátneho rozpočtu a rozpočtu PU.

Novovytvorené centrum prezentuje vybrané prvky sakrálnej architektúry slovensko-poľského pohraničia ako jednej z foriem kultúrneho dedičstva a plní tak funkciu interaktívneho informačného bodu. „Taktiež bude zabezpečovať funkciu žiadúceho zvyšovania odborných kompetencií špecifických cieľových skupín pre zachovanie a podporu zdrojov kultúrneho a prírodného dedičstva,

keďže sakrálna drevená architektúra je jedným z charakteristických prvkov slovensko-poľského pohraničia a je spravovaná najmä farnosťami," vysvetlil Peter Adamišin, projektový manažér a prorektor PU. „Počas implementácie projektu boli realizované aj pilotné kurzy zamerané na ochranu a propagáciu tohto hmotného kultúrneho dedičstva, vznikla tiež multimedialná prezen-

Centrum na záverečnej konferencii projektu dňa 27. júna slávnostne otvorili rektor PU Peter Kónya, dekan GTF Peter Šturák a vladyka Peter Rusnák, bratislavský eparcha a apoštolský administrátor sede vacante Prešovskej archieparchie.

Foto: archív GTF PU

SVETOVÁ FILOZOFIA V PREŠOVE

Lukáš Arthur ŠVIHURA

Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove v dňoch 29. 5. – 4. 6. 2022 hostila dve desiatky významných filozofov z Európy a USA v rámci medzinárodnej vedeckej konferencie Stredoeurópskeho pragmatistického fóra s názvom „Power in Theory and Practice“ (Moc v teórii a praxi).

Toto fórum sa vďaka iniciatíve jeho spolupredsedom, prof. PhDr. Emila Višňovského, PhD. a prof. Johna Rydera, organizuje už od roku 2000 v rôznych európskych krajinách. Tohtoročný 11. ročník bol výnimočný tým, že sa vrátil na Slovensko, kde má fórum svoj počiatok. Pri jeho zrode stál aj nestor pragmatistickej filozofie na Slovensku, prof. PhDr. František Mihina, CSc., emeritný profesor Inštitútu filozofie

Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a jej niekdajší rektor a dekan Filozofickej fakulty, ktorého celoživotné akademické pôsobenie sa spája práve s prešovskou filozofiou.

Slávnostné otvorenie konferencie sa uskutočnilo na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove dňa 30. mája 2022 a pokračovalo plenárnou prednáškou profesora

Vincenta Colapietra z Pennsylvania State University s názvom *“Practices of Freedom”: Pragmatic Reflections on a Foucaultian Theme*. Ďalšie sekcie sa venovali témam „Political Affairs“, „Hans-Herbert Kögler’s Critical Hermeneutics“, „Experience, Relations, Knowledge“, „Language and Argument“, „Thoughts on American Philosophy“, „History and Its Meanings“ a „Humanism and Values“. Popri zanietených odborných diskusiách v sekciách nadviazali prítomní filozofky a filozofi nové pracovné a priateľské vzťahy, ktoré sú príslubom pokračujúceho rozvíjania filozofie pragmatizmu v Prešove a v kontakte s aktuálnymi trendmi vo svetovej filozofii.

Konferenciu organizačne zabezpečoval Inštitút filozofie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove s podporou Slovenského filozofického združenia pri Slovenskej akadémii vied a Society for the Advancement of American Philosophy.

Foto: František FRANKO

ŠVUK A ŠVOČ 2022 NA IESP

Miriama BORIŠČÁKOVÁ

Aj tento rok sa študentky Inštitútu edukológie a sociálnej práce FF PU aktívne zapájali do vedeckých a odborných podujatí organizovaných Filozofickou fakultou PU v Prešove.

Študentskej, vedeckej a umeleckej konferencie sa v bakalárskej a magisterskej sekcii zúčastnili študentky - medzičasom už magisterky - Natália Dvorščáková a Lucia Bakaľárová. Po úspešnom absolvovaní inštitútovej úrovne postúpili na fakultnú úroveň konanú dňa 27. 04. 2022, ktorá bola súčasťou už 18. ročníka konferencie.

V rámci sekcie venovanej sociálnym a psychologickým vedám prezentovali zaujímavé výskumné výsledky študentky z odboru psychológie (Inštitút psychológie FF PU) v oblastiach všímavosti, pracovnej spokojnosti v lekárskej profesii či životnej pohody súrodencov osôb so zdravotným postihnutím. Odbornú komisiu tejto sekcie tvorili doc. Mgr. Gabriela Mikulášková, PhD., Mgr. Monika Kačmárová, PhD., doc. Mgr. Antónia Sabolová Fabianová, PhD. a Mgr. Miriama Boriščáková, PhD.

Študentky IESP taktiež odprezentovali výsledky kvalitatívnych výskumov, a to v príspevkoch s názvami Prínos supervízie pri skvalitnení profesijných kompetencií sociálne-

ho pracovníka (Mgr. Lucia Bakaľárová) a Prínos rodinných teórií pri sfunkčnení rodiny (Mgr. Natália Dvorščáková). Po prezentáciách nasledovala diskusia, v rámci ktorej odborná komisia aj ostatné študentky ocenili predmetné výskumy vzhľadom na ich prepracovanosť a aktuálnosť v súvislosti so súčasnými trendami v sociálnej práci.

IESP v doktorandskej časti tejto konferencie zastupovala externá doktorandka JUDr. Lucia Raková. Za študijný odbor sociálna práca odprezentovala tému Prínos multidisciplinárneho prístupu poručenského súdu v rámci systémovej teórie rodiny - nové poňatie pomáhajúcich profesií.

Tradične sa tento rok v študijnom odbore sociálna práca konala aj Študentská vedecká a odborná činnosť. Po úspešnom inštitútovom kole postúpili na celoslovenské kolo (v magisterskej sekcii) študentky - tiež už magisterky - Stela Richnavská a Yuliia Kovalchuk. Celoslovenské kolo ŠVOČ 2022 sa konalo na pôde Katedry sociálnej práce FF UPJŠ v Košiciach dňa 12. 05. 2022.

Odbornú komisiu v magisterskej sekcii tvorili: doc. PhDr. Ing. Lýdia Lešková, PhD., doc. Mgr. Soňa Lovášová, PhD., doc. Ing. Mgr. Zuzana Poklembová, PhD., doc. PhDr. Ladislav Vaska, PhD., PhDr. Angela Almášiiová, PhD. a PhDr. Zuzana Draková, PhD. Za IESP bol členom odbornej komisie bakalárskej sekcie PhDr. PaedDr. Martin Hamadej, PhD.

Obe uvedené študentky obhájili miesto sociálnej práce v akademickojej sfére a jej vedecký status, pričom za svoju prácu získali významné ocenenia. Mgr. Stela Richnavská získala Cenu Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci v SR a Mgr. Yuliia Kovalchuk sa v magisterskej sekcii umiestnila na 2. mieste.

Inštitút edukológie a sociálnej práce všetkým študentkám srdečne blahoželá k dosiahnutým úspechom a zároveň vyjadruje vďačnosť za reprezentáciu inštitútu a študijného odboru sociálna práca. Všetkým zúčastneným prajeme mnoho ďalších úspechov.

Foto: archív IESP

FAKULTA MANAŽMENTU, EKONOMIKY A OBCHODU NA KONFERENCII V NICE

Róbert ŠTEFKO, Anna TOMKOVÁ

Dekan Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu PU v Prešove spolu s členkami Katedry manažérskej psychológie a Katedry interkultúrnej komunikácie svojimi aktívnymi vystúpeniami úspešne reprezentovali Prešovskú univerzitu v Prešove na medzinárodnej konferencii vo francúzskom Nice.

6. medzinárodná konferencia o podnikaní, manažmente a ekonomike sa uskutočnila 17. – 19. júna 2022 v historickom meste Nice vo Francúzsku. Účastníkmi konferencie boli akademici z rôznych krajín zo 4 kontinentov.

Konferencia ponúkla príležitosť publikovať výskumnú prácu prof. Ing. Dr. R. Štefka, Ph.D., doc. PaedDr. Z. Birknerovej, Ph.D., MBA, Ing. I. Ondrijovej, Ph.D., Mgr. L. Zbihlejovej, Ph.D. a PhDr. Mgr. Tomkovej, Ph.D. v oblasti výskumu neuromarketingu a obchodného správania v medzinárodných časopisoch a zároveň získať inšpiráciu pre ďalší výskumný projekt.

Cieľom konferencie bolo komplexne zvýšiť povedomie účastníkov o výskumných a teoretických otázkach tej-ktorej problematiky, ale aj poskytnúť informácie o rôznych skúsenostiach z realizácií výskumných projektov a ich financovania.

Prvý deň konferencie patril ústnym prezentáciám v pléne. Program svojou prednáškou o podnikových investíciách otvoril Dr. Sami Adwan zo Spojených štátov. Ďalšiu

zaujímavú prednášku ponúkol profesor Jens Kai Perret z Nemecka na tému umelej inteligencie v marketingu.

Prvú sekciu uzatvorila prednáška o výsledkoch nášho výskumu v oblasti neuromarketingu a obchodného správania, ktorú sme prezentovali za Fakultu manažmentu, ekonomiky a obchodu PU v Prešove a ktorá tiež vzbudila inšpiratívnu diskusiu účastníkov konferencie. V rámci druhej sekcie by sme mohli spomenúť zaujímavú prednášku od profesorky Djuly Borozan z Chorvátska na tému vnímania nízkouhlíkových inštitucionálnych rozdielov a nedostatkov v povedomí a správaní chorvátskej mládeže. Nesmieme zabudnúť ani na veľmi obohacujúce prednášky Dr. Sandersona Abela z Južnej Afriky o úverovom riziku a ziskovosti v zimbabwskom bankovom sektore a na prednášku profesora Mihaia Mutascua z Rumunska o verejnom dlhu a nerovnosti vo vybraných častiach Afriky. Každá prednáška bola na záver obohatená o diskusiu, v rámci ktorej sa zúčastnení prednášajúcich pýtali rôzne otázky k témam, ktoré ich zaujali.

Druhý deň konferencie bol venovaný nielen ďalšej odbornej komunikácii medzi účastníkmi, ale zároveň boli organizátormi konferencie poskytnuté možnosti oboznámenia sa s miestnymi realiami, so zaujímavými miestami krásneho a historického francúzskeho mesta Nice.

Tretí deň konferencie sa realizovali virtuálne prezentácie. Program svojou prednáškou o obchodnom vyjednávaní otvoril profesor José Machado z Portugalska. Po ňom nasledovali ďalšie zaujímavé prednášky, ako napríklad o podnikaní žien v podaní doktorky Inaye Wahidi z Francúzska.

Celá konferencia sa niesla vo veľmi dobrej nálade a partneri konferencie nielen priniesli účastníkom zaujímavé informácie z oblasti podnikania, manažmentu a ekonomiky, ale zároveň im poskytli možnosť stretnúť sa s nimi na jednom mieste, rozšíriť svoje kontakty o akademických pracovníkov z množstva ďalších krajín aj z iných kontinentov, prediskutovať rôzne problémy a v neposlednom rade aj upevniť vzájomné vzťahy pre budúcu spoluprácu.

Foto: archív autorov

CROSSMINTONISTI PATRIA K SVETOVEJ ŠPIČKE

Tamara LUKÁČOVÁ

Štyridsať medailí zo singlových a dvadsať sedem medailí z deblových kategórií. Mimoriadne úspešná sezóna pre hráčov oddielu TJ Slávia PU Prešov Crossminton bola zakončená účasťou na majstrovstvách sveta v chorvátskom Záhrebe, z ktorých neodišli bez medailí.

Vzhľadom na stále pretrvávajúce pandemické obmedzenia v niektorých krajinách bola sezóna 2021/2022 pre hráčov TJ Slávia PU Prešov Crossminton náročnejšia, no aj počas nej sa zúčastnili viac než 15 národných a medzinárodných turnajov v Poľsku, Českej republike, Maďarsku či Chorvátsku. Na základe získaných úspechov môžeme tvrdiť, že táto sezóna bola pre hráčov úspešná. Celkovo počas nej získali až 15 zlatých, 16 strieborných a 9 bronzových medailí zo singlových kategórií. Zbierku dopĺňajú aj medaily z kategórie štvorhry, ktorých majú hráči dovedna takmer 30. Hráči počas celej sezóny postupne zlepšovali svoje výkony a vrchol dosiahli na majstrovstvách sveta.

Pri príležitosti 25. výročia založenia Prešovskej univerzity v Prešove a zároveň v rámci príprav na maj-

strovstvá sveta usporiadal oddiel TJ Slávia PU Prešov Crossminton 21. mája v priestoroch Športovej haly PU v Prešove medzinárodný crossmintonový turnaj ICO Crossminton Prešov Open 2022. Celkovo sa ho zúčastnilo vyše 50 hráčov zo Slovenska a Poľska a nechýbali medzi nimi ani reprezentanti TJ Slávie PU Prešov. V jednej z hlavných kategórií turnaja, ktorou bola tá ženská, sme mali dvojité zastúpenie. Do finále sa prebojovali Tamara Lukáčová a Katarína Daduláková, obe hráčky klubu TJ Slávia PU Prešov. Úspešnejšia bola prvá menovaná, keď vo finále zvíťazila na sety 2:1. Zlato si Tamara Lukáčová odniesla aj v kategórii zmiešaná štvorhra, v ktorej so spoluhráčom Wojciechom Wilkoszom (Speed Club Brzeszcze) zvíťazili bez straty setu. Posledným reprezentantom TJ Slávie PU Prešov bol Marek Ištók, ktorý sa predstavil v kategórii

chlapcov do 16 rokov. Marek sa taktiež prebojoval až do finále, v ktorom však podľahol poľskému nasadenému hráčovi Dominikovi Dryjovi (CKiS Skawina) tesne v 2 setoch (18:20, 14:16). Za poskytnutie priestorov a taktiež cien pre medailistov by sme sa chceli poďakovať Prešovskej univerzite a Fakulte športu, bez ktorých by nebolo možné takýto turnaj zorganizovať.

Po trojročnej odmlke sa hráči TJ Slávia PU Prešov Crossminton zúčastnili na Majstrovstvách sveta v crossmintone, ktoré boli presunuté z minuloročnej sezóny už dvakrát. Celkovo sa na podujatí stretlo vyše 350 hráčov z 22 krajín sveta. Slovensko sa stalo druhou najúspešnejšou krajinou v počte získaných medailí, pričom do zbierky prispeli aj hráči reprezentujúci oddiel TJ Slávia PU Prešov Crossminton. Jednou z nich je Katarína Daduláková, ktorá sa v kategórii dievčat do 19 rokov umiestnila na 2. mieste. Zároveň sa spolu s Líviou Imrichovou (SbK Lipany) taktiež prebojovali až do finále juniorskej štvorhry, kde však podľahli českému páru a získali tak striebornú medailu. Juniorské kategórie reprezentoval aj Marek Ištók, a to v kategórii juniorov do 17 rokov, v ktorej sa umiestnil na 3. mieste. V hlavných turnajových kategóriách mal oddiel taktiež svoje zastúpenie. V kategórii žien sa predstavila Tamara Lukáčová, ktorá našla premožiteľku až vo štvrtfinále, a to japonskú hráčku Yurinu Abe, ktorá sa zároveň stala aj novou majsterkou sveta v tejto kategórii.

Po skončení predchádzajúcej sezóny môžeme potvrdiť, že Katarína Daduláková reprezentujúca klub TJ Slávia PU Prešov je svetovou jednotkou v kategórii dievčat do 18 rokov. Na vynikajúce druhé miesto vo svetovom rebríčku sa v závere sezóny dostala Tamara Lukáčová. Marek Ištók reprezentujúci Prešovskú univerzitu sa umiestnil na 3. mieste svetového rebríčka chlapcov do 16 rokov.

Foto: archív autorky

CZEŚĆ Z NOWEHO SĄCZU, DOBAR DAN Z KISELJAKU

Zuzana SLOBODOVÁ

Všetko sa začalo správou z decembra 2020 o ponuke pre zamestnancov Prešovskej univerzity absolvovať kurz anglického jazyka ako podporného prostriedku internacionalizácie a zvyšovania miery zapojenia do výmenných pobytov v rámci programu Erasmus+. Touto cestou som sa ako zamestnankyňa Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity (FMEO PU) ocitla v januári 2022 v Poľsku a následne v júni 2022 v Bosne a Hercegovine.

Jednou z podmienok možnosti absolvovať kurz anglického jazyka bolo podanie si prihlášky na zahraničnú mobilitu Erasmus+ s nutnosťou využiť počas pobytu anglický jazyk. Kurz anglického jazyka som v letnom semestri 2021 úspešne absolvovala a dňa 24. januára 2022 som už cestovala smerom k Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej, Fakulte cudzích jazykov v Novom Sączu. Táto mobilita bola kombináciou výučby a školenia. V rámci školenia mi pani Agnieszka Rafałowicz podrobne vysvetlila a ukázala štruktúru školy a jednotlivých fakúlt, ich úspechy, ale aj fungovanie a úlohy tamorejšej kancelárie medzinárodných vzťahov. Čo sa týka výučby, na starosti ma mala pani Mgr. Anna Cetnarowska, ktorá sa venuje anglickej filológii. Pripravila som si prezentáciu, kde som hovorila o našej univerzite a osobitú pozornosť som

venovala našej fakulte, jej katedrám a možnostiam štúdia; srdečne som študentov aj vyučujúcich pozvala na našu fakultu. Záver prezentácie som venovala metóde rozprávania príbehov – storytellingu – v manažérskej komunikácii.

Začiatkom júna 2022 mi prišla správa z nášho oddelenia pre vonkajšie vzťahy o možnosti vycestovať do Bosny a Hercegoviny. Išlo o mobilitu za účelom školenia na našu partnerskú inštitúciu College „Center for Business Studies“ v meste Kiseljak, s ktorou spolupracujeme v rámci programu Erasmus+ KA107. Túto mobilitu som absolvovala v dňoch 20. 6. 2022 – 24. 6. 2022. Práve v tomto týždni na tamorejšej vysokej škole prebiehala aj letná škola, ktorej som sa ako diváčka zúčastnila. Prostredníctvom videohovoru sme sa pozdravili aj našou pani

prodekankou pre vonkajšie vzťahy Evou Benkovou, ktorá mala príhovor ako zástupkyňa našej fakulty. Moje školenie mal na starosti pán Nermin Palić, PhD. z oddelenia pre medzinárodné vzťahy. Poskytol mi množstvo informácií o vysokej škole, jej histórii, fakultách a možnostiach pre študentov, previedol ma po celej budove, ukázal učebné a pomôcky, s ktorými pracujú študenti a oboznámil ma s fungovaním oddelenia pre medzinárodné vzťahy.

Na záver môžem skonštatovať, že som vďačná za možnosť absolvovať tieto mobility. Odporúčam ich každému, kto čo i len trochu váha. Je to veľká skúsenosť v poznávaní iných krajín a kultúr a tiež výborná možnosť, ako nadviazať medzinárodnú spoluprácu.

Foto: archív autorky

ERASMUS + PREPÁJA UNIVERZITY A STREDNÉ ŠKOLY V DIGITÁLNOH SVETE V TEÓRII A PRAXI

Ivana CIMERMANOVÁ

Začiatkom júla 2022 sa vo Frankfurte nad Mohanom zúčastnili pedagogičky z Inštitútu anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (IAA FF PU) workshopu zameraného na praktické využívanie e-portfólia Mahara vo vzdelávaní. Išlo o prvé fyzické stretnutie medzinárodného tímu riešiteľov projektu *Development through autonomy, self-responsibility and selfcare: ePortfolios as a life-long-learning approach from secondary school to university* (2021-1-SK01-KA220-SCH-000024680), ktorý je realizovaný vďaka schéme Erasmus + (školské vzdelávanie).

Lektorka Antje Koennen predstavila učiteľom z chorvátskeho gymnázia v Omiši, nemeckého gymnázia vo Frankfurte nad Mohanom, slovenského gymnázia v Žiline, nemeckej Univerzity Justusa Liebiga v Giessene a Prešovskej univerzity v Prešove nielen technické nuansy systému Mahara, ale aj metodické možnosti jeho využívania pri budovaní e-portfólia. Praktická prezentácia reálnych ukážok od nemeckých študentov bola nesporne dôležitou motiváciou pre účastníkov vzdelávania.

Zaujímavou súčasťou vzdelávacej aktivity boli aj priame pozorovania v praxi (v Nemecku je pohyblivý školský rok, vo Frankfurte sa letné

prázdniny tento rok začali až 25. júla), ale i diskusia účastníkov s vedením školy, vyučujúcimi a študentmi, čo poskytlo priestor na porovnanie pohľadov všetkých zainteresovaných strán.

Nesporne inšpiratívne boli aj rozhovory o aktivitách realizovaných na partnerských inštitúciách zapojených do riešenia projektu. Neoddeliteľnou súčasťou projektu Erasmus+ je i poznávanie kultúr zapojených krajín, s čím organizátori vzdelávania začali už 6. júla a každým dňom pribúdali stretnutia s históriou a kultúrou Frankfurtu a Nemecka, ale aj ďalších regiónov a krajín. Účastníci vzdelávania budú

od akademického roka 2022/2023 implementovať e-portfólio s cieľom budovať autonómiu študentov stredných a vysokých škôl a podporovať ich spôsobilosti v efektívnom využívaní nielen digitálnych technológií. Na Prešovskej univerzite budú aktivity projektu realizované na IAA FF PU s cieľom pripraviť budúcich učiteľov na zmysluplné využívanie technológií vo výučbe s dôrazom na posilnenie sebareflexie a autonómie žiakov sekundárneho stupňa vzdelávania prostredníctvom aktívneho využívania e-portfólia.

Foto: archív autorky

ERASMUS+ MOBILITA S PRIDANOU HODNOTOU

Adrián KVOKAČKA

V akademickom roku 2021/2022 bola na základe záujmu Università degli Studi di Palermo uzatvorená nová medziinštitucionálna dohoda Erasmus+. Inštitút estetiky a umeleckej kultúry FF PU v Prešove tak zúročil viacročnú spoluprácu s pracovníkmi z Department of Humanities tejto inštitúcie a posunul ju na ďalšiu úroveň.

Na skrátenu učiteľskú mobilitu v Palerme som vycestoval v období horúceho júna (21. 6. - 24. 6. 2022). Prisilné slnko našťastie kompenzovali dva dni plné aktivít. Univerzita v Palerme, oficiálne založená v roku 1806, ale s tradíciou vzdelávania siahajúcou do roku 1498, je veľmi živou inštitúciou s vyše 40 000 študentmi. Stihnúť prednáškový cyklus vrátane prezentácie našej univerzity a vysielajúceho pracoviska počas dvoch dní bolo zaujímavou skúsenosťou. Našťastie som sa v Palerme stretol s vnímavým kozmopolitným publikom s množstvom otázok azda aj preto, že Slovensko a jeho systém univerzitného vzdelávania je od toho tamojšieho pomerne odlišný. Diskusie k prednáškam, ktoré navštívili aj kolegovia z partnerského pracoviska, boli vzájomne obohacujúce a mne ostáva len veriť, že v rovnakom duchu sa budú niesť aj budúce mobility.

Oprávnene sa možno pýtate, v čom spočívala spomenutá pridaná hodnota mobility. V tomto prípade sa naplnilo aj poslanie, ktoré síce patrí k štandardne avizovanej praxi, ale zvyčajne sa ho podarí naplniť len sporadicky. Táto mobilita bola totiž úspešná nielen z pohľadu výučby, ale tiež v oblasti rozvoja budúcej spolupráce akademických pracovísk. Vďaka úspešne sa rozvíjajúcej orientácii časti pracovníkov IEUK FF PU na otázky estetiky každodennosti - ako o tom svedčí medzinárodná vedecká konferencia Súradnice estetiky, umenia a kultúry 6 (2020), tematické kolokvium Banality, aesthetics and everyday life: parallels, divergences, connections (2020), zborník Every-

dayness. Contemporary Aesthetic Approaches (2021) a tematické číslo časopisu ESPEs. The Slovak Journal of Aesthetics - Everyday Aesthetics: European Perspectives (2021) - bolo naše pracovisko prizvané do medzinárodnej pracovnej siete EVA Network.

Podpísanie medzinárodnej dohody o spolupráci medzi trinástimi európskymi inštitúciami v oblasti humanitných a spoločenských vied a príbuzných disciplín sa uskutočnilo 23. 6. 2022 práve v Palerme. Pristúpenie k tejto dohode, ktoré za FF PU v Prešove signovala pani dekanka prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD. MBA., považujem za ďalší úspešný krok k medzinárodnému etablovaniu slovenskej estetiky. Spolupráca v rámci siete s univerzitami z Talianska, Španielska, Francúzska, Rakúska, Rumunska, Česka, Poľska a Fínska má v tomto prípade skutočne európsky rozmer. Medzi prvé spoločne organizované podujatia patrí pripravovaná

vedecká konferencia Designing Everyday Experience: Objects, Environments, Habits, ktorá sa uskutoční v máji 2023 v Budapešti. Osobne som rád, že zahraniční kolegovia považujú IEUK FF PU za relevantného partnera, o čom azda svedčí aj fakt, že v rámci pripravovanej konferencie zastávam miesto člena tzv. steering committee.

Verím, že táto skúsenosť z mobility v Palerme a možnosti spolupráce v rámci európskeho priestoru inšpirujú nielen mojich blízkych kolegov, ale najmä študentov, pre ktorých sa neustále snažíme atraktívovať portfólio Erasmus+ partnerov nášho pracoviska. V Palerme nájdú adepti na študijný pobyt nielen mesto pulzujúce životom, ale tiež možnosť osobného rozvoja na univerzite s veľkým potenciálom a medzinárodnou zostavou vyučujúcich i študentov.

Foto: archív autora

SLOVENČINA AKO CUDZÍ JAZYK V UKRAJINSKOM JAZYKOVOM PROSTREDÍ

Júlia BODNÁROVÁ

Na Pedagogickej fakulte sme 6. apríla 2022 mali vzácnu návštevu. Bola ňou pani docentka Zoriana Hilecká z Filologickej fakulty L'vovskej národnej univerzity, ktorá sa nám prihovorela na tému **Slovenčina ako cudzí jazyk v ukrajinskom jazykovom prostredí**.

Pani docentka nám vo svojej prednáške porozprávala, ako sa študenti z celej Ukrajiny na jej fakulte učia slovenský jazyk a tiež iné slovanské jazyky. Sú medzi nimi srbčina, bulharčina, chorvátčina či čeština. Študenti sa o tieto jazyky veľmi zaujímajú a keď sa ich pani docentka pýta, prečo si vyberajú napr. slovenčinu, tak odpovedajú, že sa im náš jazyk páči. Je podľa nich mäkký a neznie im tak tvrdo, ako napr. čeština. Ďalší študenti odpovedali, že by chceli pracovať ako tlmočníci, lebo sa tak môžu uplatniť v praxi.

Na L'vovskej univerzite sa vyučovanie začína 1. septembra a už od prvej hodiny vyučujúci so študentmi hovoria po slovensky. Ak si študenti pomáhajú ukrajinčinou, pani docentka zareaguje, že nerozumie, a študent musí hovoriť po slovensky. Zdalo by sa to nelogické, ale veľmi to pomáha, pretože študenti tak sú nútení učiť sa abecedu, čítať a písať. Aj keď im to zo začiatku nie vždy ide, veľmi sa oceňuje snaha. Slovenský jazyk a ukrajinský jazyk sú si veľmi podobné. Slovné zásoby oboch jazykov sa v 68 percentách prekrývajú. Podľa docentky Hileckej je preto veľmi dôležité hovoriť na vyučovaní iba po slovensky, lebo študenti musia počuť melódiu slovenského jazyka. Niekedy aj protestujú, pretože v iných jazykových skupinách to tak nie je, ale vždy je to pre nich vo výsledku dobré. Pani docentka

spomenula, že aj keď študenti hovoria nesprávne, v danej chvíli ich neopravuje, pretože jej ide najmä o to, aby prekonal jazykovú bariéru. Až potom im vysvetlí, ako má konkrétne slovo znieť. Osvedčili sa jej aj diktáty a precvičovanie slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li.

Ukrajinskí študenti slovenského jazyka ťažko chápajú aj to, že slovenčina má prízvuk na prvej slabike. Stáva sa, že niektorí študenti ani v 2. ročníku štúdia nekladú prízvuk správne. Ukrajinčina totiž nemá slabikotvorné spoluhlásky, a preto je pre študentov ťažké pochopiť, ktorá spoluhláska je slabikotvorná a ktorá nie. Niektorí krátia slabiky, iní majú problém v skloňovaní. Dominantou morfológie slovenského a ukrajinského jazyka je príbuznosť slov, napr. v slovenčine povieme – na ruke, na nohe. V ukrajinskom jazyku – na ruci, na nohi. Pani docentka sa vyjadrila aj k tomu, že ukrajinským študentom robí problém kategória životnosti a neživotnosti, a tiež zapamätať si, kedy sa skracuje koncovka slova a kedy nie. V slovenčine sa používajú výrazy ako – otcovo auto, matkina kniha. Stáva sa, že aj študenti vo vyšších ročníkoch povedia – auto otca, kniha matky.

Keď na prednáške pani docentka hovorila, že v slovenskom jazyku je z perspektívy ukrajinských študentov časovanie slovies veľký problém, uvedomila som si, že

rovnaký problém majú aj slovenské deti. Pani docentka viedla prednášku vo veselom duchu – zasmiali sme sa, keď nás vystríhala pred nesprávnym prekladom slova trup (časť tela), pretože v ukrajinčine slovo trup znamená mŕtvolu.

Bola to veľmi zaujímavá a podnetná prednáška. Som rada, že som sa jej mohla zúčastniť. Aj my, slovenskí študenti, máme problémy pri písaní diktátov a ypsilonu, o čo ťažšie to teda majú ukrajinskí študenti, ktorí po slovensky nikdy nehovorili a predsa sa rozhodli tento jazyk študovať. Obdivujem ich a prajem im, aby sa vedeli uplatniť a našli prácu, kde znalosť slovenčiny využijú. Chcela by som im odkázať, že si ich vážim, pretože si neviem predstaviť, že by som teraz študovala ukrajinský jazyk, ktorý tiež nie je jednoduchý, hoci patrí do skupiny nám príbuzných slovanských jazykov.

Foto: Zuzana STANISLAVOVÁ

NA PÔDE PEDAGOGICKEJ FAKULTY PO PÄTDESIATICH ROKOCH

Hedviga HAFIČOVÁ

Niet krajšej spätnej väzby pre akúkoľvek školu, ako keď sa na ňu jej absolventi aj po rokoch radi vracajú a spomínajú. Taká je aj skúsenosť Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, na ktorú 19. mája 2022 zavítala skupinka veselých absolventov po neuveriteľných päťdesiatich rokoch...

Kroky jubilujúcich absolventov po chodbách fakulty možno boli trochu pomalšie ako pred rokmi, ale o to rozvážnejšie a sprevádzané i spomienkami: „To bola predtým Základná škola Gottwaldova... Tu sme chodili na našu pedagogickú prax...“ Vlna prebudených spomienok zo štúdia na vysokej škole nasledovala celkom bezprostredne. Keď sa títo skúsení absolventi na chodbách stretli so súčasnými študentmi, bolo to vlastne stretnutie bývalých a budúcich učiteľov. Rok 2022 je pre tých bývalých päťdesiatym rokom od ich promócie, pre mnohých budúcich zas rokom promočným a rovnako nezabudnuteľným. Štrnásť síce postarších,

ale nesmierne usmievavých, vitálnych a energických bývalých učiteľov z celého Slovenska vyštudovalo v Prešove pred polstoročím (v tom čase ešte na UPJŠ) učiteľstvo pre 1. stupeň základnej školy a výtvarnú výchovu pre 5. – 12. ročník. Po završení vysokoškolského štúdia ich pedagogická prax zaviala do rôznych typov škôl a na rôzne pracovné pozície. Ako bývalí spolužiaci sa pravidelne stretávali a rozprávali najskôr o prvých skúsenostiach z praxe, prvých väčších výzvach v práci či zaslúžených odmenách, ale aj o vlastných svadbách, deťoch, dovolenkách a neskôr o vnúčatách a o tom, kto už odchádza do dôchodku a kto ešte učí.

Po krátkom stretnutí s vedením fakulty vyvolal nostalgii a mnohé úsmevné okamihy vstup do budovy starého internátu, kde bývalí študenti Pedagogickej fakulty pokračovali malým posedením v zelenom salóniku. Rozhovory sa viedli o zážitkoch na dôchodku, o radách do záhradky pre lepšiu úrodu, o zdieľaní malých aj veľkých osobných radostí či starostí. Svoje dlhoročné skúsenosti predstavili do odkazov pre súčasných študentov, budúcich absolventov fakulty, ktorí sa na svoju alma mater po pol storočí snád tiež s radosťou vrátia.

Foto: archív autorky

SPOLUPRÁCA PEDAGOGICKEJ FAKULTY S VONKAJŠÍM PROSTREDÍM NAPREDUJE

Radoslav RUSŇÁK

Nadobúdanie praktickej pedagogickej zručnosti pri práci s deťmi je jednou z najčastejšie požadovaných vecí, ktoré slovenská spoločnosť od fakúlt pripravujúcich budúcich učiteľov prirodzene očakáva. O posilnenie tejto dôležitej oblasti v profile budúceho absolventa Pedagogickej fakulty sa usilujú ako memorandá o spolupráci, tak aj deklarácie partnerskej spolupráce, ktoré Pedagogická fakulta podpísala v letnom semestri akademického roka 2021/22 s relevantnými subjektmi z vonkajšieho prostredia: v prípade memoránd o spolupráci s mestom Prešov, s Lekárskou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave a s CK Tatry Travelia; v prípade deklarácií s Centrom Tilia pre demokraciu vo vzdelávaní, o. z., a so Základnou školou s materskou školou M. R. Štefánika v Budimíre.

Memorandum s mestom Prešov bolo podpísané s cieľom zvyšovania kvality a odbornosti edukačného procesu v prešovskom regióne so zameraním na tie školské zariadenia, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Prešov. Pedagogická fakulta a mesto Prešov v čerstvo podpísanom memorande vyjadrili všeobecný súhlas spolupracovať v oblastiach, ktoré sa týkajú najmä podpory výchovno-vzdelávacieho procesu, animačných aktivít a podujatí určených pre deti a žiakov predškolského a mladšieho školského veku (navštevujúcich školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Prešov), ako aj pri organizácii podujatí pre odbornú verejnosť v meste Prešov, resp. pri organizácii spoločensky prospešných aktivít. CK Tatry Travelia je animačnou

a eventovou agentúrou sídliacou v centre Vysokých Tatier. Jej aktivity sa realizujú predovšetkým v tomto regióne a v spolupráci s hotelmi alebo mestami a obcami v širšom okolí Tatier. Spolupráca s CK Tatry Travelia vyjadrená v podpísanom memorande zahŕňa okrem organizácie tematických animácií pre deti od dvoch rokov aj participáciu na tvorbe programov pre deti v rámci podujatí pre mestá a hotely vrátane moderovania eventov, ďalej organizáciu táborov pre deti (denných aj pobytových), ako aj zostavovanie programov a realizáciu divadelných predstavení určených pre deti predškolského a mladšieho školského veku.

Tretím subjektom, s ktorým Pedagogická fakulta podpísala v letnom semestri akademického roka 2021/22 memorandum o spolupráci, je Lekárska fakulta UK v Bratislave. Memorandum sa týka najmä vzájomnej súčinnosti oboch fakúlt pri navrhovaní a realizovaní spoločných aktivít s cieľom zvyšovania informovanosti študentov Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave predovšetkým v oblasti starostlivosti o deti a osoby so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) v rámci lekárskeho vyšetrení. Obe strany sa zaviazali úzko spolupracovať najmä pri podpore starostlivosti o osoby

so ŠVVP počas klinických vyšetrení, pri zvyšovaní informovanosti v oblasti vedecky overených prístupov využívaných počas klinických vyšetrení vrátane neaverzívnych metód a procedúr, ako aj pri organizácii odborných podujatí pre odbornú verejnosť vrátane pedagogických a odborných zamestnancov.

Okrem troch memoránd Pedagogická fakulta podpísala aj dve deklarácie partnerskej spolupráce, a to s Centrom Tilia pre demokraciu vo vzdelávaní, o. z., a so Základnou školou s materskou školou M. R. Štefánika v Budimíre. S obidvomi subjektmi už fakulta dlhodobo a úspešne spolupracuje (Centrum Tilia je nástupnou organizáciou Združenia Orava). Vzájomná spolupráca vyjadrená aj podpisom deklarácie navyše pomohla Centru Tilia stať sa v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR Regionálnym centrom pre podporu učiteľov pre okresy Michalovce a Sobrance.

Pedagogická fakulta preto verí, že ako doterajšia, tak aj novo nadviazaná spolupráca bude intenzívne a úspešne pokračovať aj v nasledujúcich rokoch – v prospech našej spoločnosti, regiónu, univerzity, fakulty a kvality vzdelania našich študentov.

Foto: Peter HOLDOK

MEDIÁCIA – POMOC PRE ČLOVEKA A SPOLOČNOSŤ

Róbert MAČEJ

Dňa 27. 04. 2022 sa na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) konala medzinárodná vedecká konferencia pod názvom „Mediácia – pomoc pre človeka a spoločnosť“. Konferencia sa uskutočnila v rámci projektu KEGA č. 043PU-4/2022: Inovácie v študijnom programe probačná a mediálna práca formou e-technológií a prebiehala v prezenčnej aj online forme. Organizátormi projektu boli Katedra aplikovanej edukológie GTF PU v Prešove a Katedra sociológie sociálnych problémov Fakulty sociálnych vied Pápežskej univerzity Jána Pavla II. V Krakove.

Konferenciu príhovorom k účastníkom a hosťom otvoril dekan fakulty, Mons. prof. Peter Šturák, PhD. Vyzdvihol potrebu rozvíjania témy samotnej mediácie a jej dôležité miesto v spoločenskom živote súčasnosti i budúcnosti. Následne sa k zúčastneným prihovoriel prorektor Prešovskej univerzity a garant študijného programu probačná a mediálna práca, ktorý predstavil tento študijný program a vyzdvihol jeho históriu a výnimočnosť, keďže sa ako jediný svojho druhu na Slovensku vyučuje práve na Gréckokatolíckej teologickej fakulte v Prešove. Prvým prednášajúcim bol ks. dr. hab. Leon Szot, profesor z Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakove, ktorý vo svojom príspevku „Sociologický pohľad na sprostredkovanie - jeho sociálna úloha a vývoj“ upriamil pozornosť na otázky a odpovede v rámci sociologickej perspektívy mediácie, jej úlohy a rozvoj. Vo svojom príspevku kladol dôraz najmä na sociologické dôsledky konfliktu a jeho riešenia. Ďalšou z prednášajúcich bola doc. PhDr. Lenka Holá, PhD, odborná asistentka Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, ktorá vystúpila s témou „Mediácia v kontexte restoratívnej spravodlivosti“, ktorej hlavnou myšlienkou bolo uprednostnenie cesty k náprave pred

represiou. S nasledujúcim príspevkom vystúpila JUDr. Renáta Dolanská, niekdajšia pedagogička Gréckokatolíckej fakulty v Prešove, advokátka, mediátorka a líderka vzdelávacieho centra pre mediáciu. Vo svojom príspevku pod názvom „Quo vadis, mediácia?“ priniesla zaujímavý pohľad na mediáciu v súčasnosti, ale aj na jej možnú budúcnosť. Dr. hab. Małgorzata Duda, profesorka Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakove (PL), v príspevku s názvom „Mediácia – požiadavka našej doby“ priblížila príslušnú oblasť, jej smerovanie i nároky, ktoré sa na ňu kladú v dynamicky sa meniacej spoločnosti. Teologický pohľad na mediáciu v kontexte učenia katolíckej cirkvi, jej požiadavky, aplikáciu a rozvoj priniesli v spoločnom príspevku pod názvom „Mediácia v kontexte učenia Katolíckej cirkvi“ prof. ThDr. Paed-Dr. Ing. Gabriel Pała, PhD. a Mgr. Michała Śandalová (GTF PU). Využitie mediácie ako spôsobu podpory rodiny prežívajúcej krízu sa na príkladoch z Poľska venovala dr. Katarzyna Wojtanowicz z Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakove (PL). Nesmierne dôležitej téme, akou je rodinná mediácia, venoval vo svojom príspevku „Rodinná mediácia – záchrana viaztostného manželstva alebo jeho definitívny zánik“ pozornosť ICDr. Jurij

Popovič, PhD., pedagóg GTF a člen organizačného výboru konferencie. O tom, čo je manipulácia, ako ju odhaliť a aké následky s ňou prichádzajú, porozprával kňaz a pedagóg fakulty ThLic. Martin Tkáč, PhD.

Záver konferencie patrila absolventom GTF v študijnom programe probačná a mediálna práca Mgr. Mykhailovi Kolibabchukovi a Mgr. Róbertovi Mačejovi. Mgr. Mykhailo Kolibabchuk predniesol príspevok k mimoriadne vážnej téme súčasnosti pod názvom „Interetnická mediácia počas migračnej krízy v Európe spôsobenej vojnou na Ukrajine“ a Mgr. Róbert Mačej porozprával o vplyve mediácie ako prostriedku pre zmiernenie traumatických dôsledkov trestných činov.

Na konferencii boli tiež predstavené príspevky doc. ThDr. Michala Hospodára, PhD. (GTF PU) „Civilná mediácia - cesta k rýchlemu a efektívnemu riešeniu rodinných konfliktov“ a ThLic. PhDr. Nikol Volkovej, PhD. „Mediálne princípy ako nástroj vyriešenia konfliktu“. Medzinárodná konferencia bola ukončená diskusiou účastníkov a hostí.

Foto: Marek FATĽA

WORKSHOP NA KATEDRE TURIZMU A HOTELOVÉHO MANAŽMENTU

Anna ŠENKOVÁ

Dňa 16. júna 2022 zorganizovala Katedra turizmu a hotelového manažmentu Fakulty manažmentu ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity Prešove (FMEO PU) v rámci riešenia projektu KEGA 005PU-4/2022 „Inovácia študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo v prvom stupni štúdia v študijnom programe ekonómia a manažment“ tematický workshop.

Workshopu sa zúčastnili členovia riešiteľského kolektívu z Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu a zástupcovia partnerskej Vysokej školy obchodnej, nadačný fond, Praha, Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D., prorektorka pre štúdium, a Ing. Petr Houška, PhD. z Katedry cestovného ruchu. Vzácny hosťom workshopu bol prezident Zväzu cestovného ruchu Slovenskej republiky a prezident Asociácie hotelov a reštaurácií Slovenska Mgr. Marek Harbulák.

Workshop otvorila a účastníkov privítala doc. Ing. Anna Šenková, PhD., vedúca Katedry turizmu a hotelového manažmentu FMEO PU a zároveň vedúca projektu. Vo svo-

jom úvodnom vystúpení oboznámila účastníkov s cieľmi projektu, jeho zameraním, plánovanými aktivitami a výstupmi. Zdôraznila najmä potrebu inovácie bakalárskeho študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo s akcentom na aktuálnu situáciu v odvetví cestovného ruchu, ktoré bolo výrazne zasiahnuté pandémiou COVID-19.

Mgr. Marek Harbulák vystúpil s odbornou prednáškou na tému „Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore obchodu, marketing, gastronómia a cestovný ruch do roku 2030 – vývojové trendy a sektorové opatrenia, zmeny vo vzdelávacom obsahu v študijných odboroch stred-

ných a vysokých škôl na Slovensku“. Okrem iného zdôraznil potrebu reálnej spolupráce vysokých škôl s aktérmi cestovného ruchu na Slovensku a v tomto smere vyzdvihol práve aktívny prístup Katedry turizmu a hotelového manažmentu FMEO PU v Prešove.

Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D. predstavila tému „Postupy a metódy aplikácie problematiky udržateľného rozvoja cestovného ruchu v študijných programoch Vysokej školy obchodnej, nadačný fond, Praha“ a Ing. Petr Houška, PhD. sa zamerával na problematiku súvisiacu s výskumnou časťou projektu a predstavil „Indikátory ETIS pre riadenie a hodnotenie udržateľnosti destinácie cestovného ruchu“.

Ku všetkým predneseným témam prebehla bohatá odborná diskusia, v rámci ktorej účastníci mohli vyjadriť svoj názor a taktiež návrhy na zapojenie sa do riešenia úloh projektu. Zhodli sa v názore na potrebu nových riešení a prístupov v oblasti cestovného ruchu na Slovensku, nevyhnutnom prepojení škôl s praxou za účelom jeho udržateľného rozvoja v období po pandémii COVID-19 a skončení vojnového konfliktu na Ukrajine. Hlavným publikačným výstupom prvého roku riešenia projektu bude recenzovaný elektronický zborník vedeckých prác pod názvom *Udržateľný rozvoj cestovného ruchu z pohľadu teórie a praxe*.

Foto: archív autora

ŠTUDENTI FAKULTY ŠPORTU PODPORILI BENEFIČNÝM TURNAJOM DETI Z UKRAJINY

Anna POLAČKOVÁ

Kolektív študentov Fakulty športu (FŠ) Prešovskej univerzity v Prešove (PU) v spolupráci s Fakultou športu zorganizoval v závere letného semestra benefičný turnaj s názvom „zaŠPORTujem“. Jeho výťažok poputoval na nákup športových potrieb pre deti zasiahnuté vojnovým konfliktom na Ukrajine.

S myšlienkou zorganizovať podujatie s charitatívnym zámerom prišli traja študenti druhého ročníka študijného programu šport pre zdravie, ktorí viedli na univerzite športový krúžok určený pre ukrajinských detských odídencom ubytovaných v študentských domovoch PU. „Pôvodne malo ísť o splnenie úlohy potrebnej na udelenie zápočtu. Zadaním bolo zorganizovať športové podujatie. Keďže sme sa s o spolužiakami celý semester venovali deťom z Ukrajiny, hneď nám napadlo, aby sme prepojili príjemné s užitočným a zorganizovali benefičný turnaj. Táto myšlienka sa zapáčila aj našim

spolužiakom, ktorí sa k nám taktiež pridali,“ vysvetlil Patrik Béreš, jedným z hlavných organizátorov z radov študentov FŠ.

„Nesmierne ma teší, že študentov vedieme k tomu, aby si vyskúšali, ako funguje teória v praxi. Tí po dlhej a náročnej príprave zrealizovali podujatie, ktoré má ozaj zmysel a okrem športového zápolenia pomôže dobrej veci. Odmenou študentom budú nadobudnuté nenahraditeľné skúsenosti, totiž len tie ich profesijný rast posunú ďalej,“ uviedla vyučujúca Lenka Tlučáková, koordinátorka študentov pri organizácii podujatia.

Na turnaji sa zúčastnilo viac ako 80 športových nadšencov, ktorí v rámci 20 tímov súťažili v plážovom volejbale a v streetballe. „Nebolo to len o súťažení, ale hlavne o krásnej myšlienke prepojiť športové popoludnie s finančnou pomocou pre deti z Ukrajiny, ktoré sa za posledné mesiace stali aj našimi kamarátmi. V rámci zbierky sme počas turnaja vytvorili aj rôzne súťaže, kde mohli účastníci prispieť peniazmi a my sme ich odmenili vecnými cenami,“ doplnila študentka Timotea Jarošová, ktorá sa teší, že ich myšlienku prišlo podporiť viac ako 150 ľudí (vrátane súťažiacich) nielen z prostredia univerzity, ale aj mimo nej.

Študentom sa podarilo vyzbierať 301 eur, ktoré poputovali na nákup športových potrieb pre deti zasiahnuté vojnovým konfliktom. „V mene celého organizačného tímu sa chcem poďakovať všetkým našim sponzorom, spolužiakom, učiteľom a známym, ktorí nás prišli podporiť. Zažívame krásne pocity a hreje nás pri srdiečku, ak vieme, že cieľ, ktorý sme si stanovili, sa nám podarilo dosiahnuť,“ uviedla za organizátorov študentka Kristína Gutteková.

Foto: archív PU

ROZVOJ SPOLUPRÁCE PROSTREDNÍCTVOM PROGRAMU CEEPUS

Daniela GRUĽOVÁ

Hlavný koordinátor projektovej siete v rámci programu CEEPUS, Dr. Dejan Prvulović, PhD., navštívil Katedru ekológie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity (FHPV PU). Predstavil hlavné ciele a benefity medzinárodnej spolupráce a povzbudil kolegov k aktívnemu zapájaniu sa do nej.

Stredoeurópsky výmenný program pre univerzitné štúdiá (CEEPUS) podporuje akademické mobility v strednej, východnej a juhovýchodnej Európe. Program umožňuje rozvíjať spoluprácu slovenských a zahraničných vysokých škôl pomocou vytvárania akademických sietí, v rámci ktorých sa uskutočňuje vedecko-výskumná spolupráca a realizujú sa mobility študentov, doktorandov a vysokoškolských učiteľov. Program CEEPUS sa vyznačuje pomerne nízkou administratívnou náročnosťou, podrobné informácie je možné získať na webstránke SAIA.

V rámci vytvárania sietí spolupracujúcich vysokých škôl sa do jedného takéhoto projektu zapojila aj Katedra ekológie FHPV PU. Názov projektu je Pružné hospodárenie s bioaktívnymi zlúčeninami z rastlín a organických odpadov v strednej Európe (číslo projektu a originálny názov: RS-1607-2122 Resilient management of bioactive compounds from plants and organic wastes in Middle-Europe). Hlavný koordinátor tohto projektu Dr. Dejan

Prvulović je z Poľnohospodárskej fakulty Univerzity v Novom Sade (Srbsko).

Hlavnou motiváciou pre založenie tejto siete bola vzájomná výmena know-how pri naliehavej potrebe efektívneho znižovania znečistenia životného prostredia opätovným využívaním organického odpadu. Prioritným cieľom bolo vytvorenie siete vysokoškolských učiteľov, študentov a ich laboratórií zameraných na výskum bioaktívnych látok, skoncipovanie ponuky stáží pre zahraničných študentov a organizovanie letných škôl. Sieť spája niekoľko partnerských univerzít a ich pracovísk zameraných na rozličné vedy: od základných až po aplikované. Dôraz bol kladený na výskumníkov v oblasti vedy o rastlinách (plodinách), osivách a pozberovej sanitácie, ako aj v sektoroch bezpečnosti potravín, ekológie, biochémie, fyziológie, analytickej chémie, fytofarmácie či náuke o škodcoch (entomológia, patológia rastlín či manažment škodcov). Táto interdisciplinárna sieť poskytuje platformu pre zdie-

ľanie poznatkov a skúseností, ako aj pre realizáciu inovatívnej analýzy organického odpadu.

Na projekte okrem Univerzity v Novom Sade a Prešovskej univerzity participujú aj nasledujúce inštitúcie: Univerzita v Kragujevac, Čačak (Srbsko); Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre; Univerzita v Lubľane (Slovinsko); Univerzita v Záhrebe (Chorvátsko); Univerzita Josipa Juraja Strossmayera v Osijeku (Chorvátsko); Univerzita v Banja Luke (Bosna a Hercegovina); Univerzita východného Sarajeva (Bosna a Hercegovina); Univerzita v Čiernej Hore (Čierna Hora), Univerzita Luciana Blaga v Sibiu, Cluj-Napoca (Rumunsko); Univerzita poľnohospodárskych vied a veterinárnej medicíny v Bukurešti (Rumunsko); Univerzita Sv. Klimenta Ochridského, Bitola (Severné Macedónsko); Poľnohospodárska univerzita v Plovdive (Bulharsko) a Poľnohospodárska univerzita v Krakove (Poľsko). V rámci výstupov sa očakáva: (1.) aktívna akademická sieť, ktorá podporuje a propaguje mobilitu študentov a pedagogických

NÁVŠTEVA Z THAJSKA

Daniela GRULOVÁ

zamestnancov v kontexte pedagogickej a školskej činnosti zameranej na štúdium a výskum v oblasti identifikácie, stanovenia a aplikácie bioaktívnych látok z rastlín a zdrojov agro-odpadu; (2.) spoločné študijné programy pre rôzne stupne štúdia (zamerané najmä na magisterské a doktorandské programy); (3.) viaceré príspevky na medzinárodných vedeckých a odborných konferenciách a spoločné rukopisy v medzinárodných vedeckých časopisoch; (4.) synergia výskumných prác realizovaných v rámci siete vedúca k zvýšeniu kvality a množstva záverečných magisterských a doktorandských prác a (5.) výmena odborných znalostí s cieľom podpory spoločných výskumných aktivít v rámci členských krajín CEEPUS, ktorá povedie k ďalším kooperatívnym bilaterálnym alebo multilaterálnym projektom.

V závere minulého semestra sme na Fakulte humanitných a prírodných vied privítali Dr. Dejana Prvulovića, ktorý spomínaný projekt na Slovensku aktívne rozbehol. Na Katedre ekológie mal motivačnú prednášku zameranú na aktivity spojené s projektom CEEPUS. Navštívil aj ďalšie pracoviská zamerané na vedecko-výskumnú činnosť, ako sú laboratória Centra excelentnosti fyziológie živočíchov a človeka, Unipolab a univerzitná včelnica. V rámci spoločných výskumných aktivít sa zúčastnil niekoľkodňových terénnych prác. Mobilitný program prináša veľa benefitov nielen pre učiteľov, ale aj pre študentov, ktorým umožňuje krátkodobú alebo dlhodobú stáž na rôznych vzdelávacích inštitúciách nielen v rámci spomínaného projektu, ale aj v rámci mimosieťových mobilit ako freemoverom (<https://cepus.saia.sk/sk/aktuality/archiv/prihlasovanie-freemoverov/>).

Foto: archív autorky

Viac ako dvojročná vynútená prestávka zasiahla do realizácie projektu v rámci International Credit Mobility (ICM), konkrétne Erasmus+ akcie KA107 - mobility medzi krajinami programu a partnerskými krajinami – „Mobility mimo EÚ“. Napokon sa však návštevu z juhovýchodnej Ázie podarilo zrealizovať.

V rámci výzvy pre realizačné obdobie 2019 - 2021 bol Prešovskej univerzite schválený grant pre mobilitu s partnerskou univerzitou Naresuan University z Thajska. V týždni od 25. do 29. apríla 2022 Fakulta humanitných a prírodných vied a Katedra ekológie hostili dve kolegyne z tejto partnerskej univerzity – profesorku Kornkanok Ingkaninan a doktorku Nattakanwadee Khumpirapang. Obidve pracujú ako vysokoškolské učiteľky, lektorky rôznych kurzov a vedecké pracovníčky na oddelení farmaceutickej chémie a farmakognózie. Ich vedecká spolupráca s Katedrou ekológie vznikla už pred rokmi v rámci odborných konzultácií pri riešení analytických problémov s identifikáciou obsahových látok liečivých rastlín vyšľachtených na Prešovskej univerzite.

Návštevu prijal prodekan pre vzdelávanie RNDr. Štefan Koco, PhD. Okrem rozvoja spoločných výskumných aktivít sa rozoberali možnosti rozšírenia budúcej spolupráce aj v edukačnej oblasti. Vedecko-výskumný potenciál pracovísk Naresuan University v Thajsku bol odprezentovaný prednáškou, ktorej sa zúčastnili kolegovia z Katedry ekológie aj Katedry biológie. Thajské kolegyne tiež osobne navštívili laboratória v rámci Centra excelentnosti ekológie živočíchov a človeka, Unipolab (Technicom) či univerzitnú včelnicu. Cieľom tejto návštevy bolo prehĺbiť vzájomnú spoluprácu v oblasti vedy a výskumu, podporiť transfer know-how pre špecifickú experimentálnu metódu, rozvinúť osobný priateľský kontakt a v neposlednom rade aj podeliť sa o kultúrno-spoločenské tradície Slovenska.

Foto: Nattakanwadee KHUMPIRAPANG

MULTIETNICKOSŤ MACEDÓNSKA VO VÔŇACH A CHUTIACH

Jana MITRÍKOVÁ

Závan orientu, tureckej a arabskej kávy, tzatziki, turecká baklava, ale aj štipka indického korenia. Všetky tieto vône a chute nájdete prítomné v kuchyni národov žijúcich v Severnom Macedónsku, odkiaľ pochádza Ebrar Redepi, turecký Macedónec žijúci už celé desaťročie v Košiciach.

Gastronómiu Macedónska a jej exotické vône a chute predstavil študentom študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove (FMEO PU) v rámci predmetu turistické destinácie Európy Ebrar Redepi, majiteľ orientálnej kaviarne a cukrárne v Košiciach. Prednáška sa konala 29. 4. 2022 a pripravila ju Katedra turizmu a hotelového manažmentu FMEO PU. Ebrar sa narodil v mestečku Vrapčište, ktorému sa hovorí aj mesto zmrzlinárov. Turci a Albánci tu žijú približne v rovnakom počte, v menšine sú Macedónci. Multikultúrnosť sa tam podľa Ebrara prejavuje v mentalite obyvateľov mesta aj ich jazykovej výbave, no predovšetkým v pestrej gastronómii. Ide o zmes balkánskej a tureckej kuchyne, ktorá v sebe zahŕňa vplyv gastronómie Albánska, Grécka, blízkeho Východu, ale aj Indie. Jeho prednáška sa začala premietnutím ukážky z relácie Dedovizeň, ktorú RTVS s Ebrarom natočila a odvysielala pred pár týždňami. Ebrar v nej predstavil prípravu karamelizovaného čierneho čaju s bergamotom a kardamómom a jeho kolegyňa Miška varila tureckú a arabskú kávu v džezve v horúcom piesku. Keďže pri serví-

rovaní tureckých raňajok ponúkajú denne tureckú špecialitu, kuskus so sirupom z granátového jablka, Ebrar ju pripravil aj s prílohou cacik (turecky sa číta džadžik). Toto jedlo z jogurtu, uhorky a kôpru je pre nás známejšie pod názvom tzatziki. Vo svojej prednáške sa okrem geografickej charakteristiky svojej rodnej krajiny venoval aj predstaveniu jej kultúry a jazykov, no aj ďalších jedál typických pre jej gastronómiu. Popisom prípravy a fotografiami jedál v prípravnej prezentácii zaujal všetkých prítomných študentov. Medzi najznámejšie a najobľúbenejšie jedlá z macedónskej kuchyne určite patrí kebab a jeho rôzne varianty, ďalej hrozňové listy plnené ryžou – Yaprak Sarma - či typické balkánske jedlo gravče tavče (zapekaná biela fazuľa s klobásou, najčastejšie hovädzou, v hlinenej miske). Osobitnú kategóriu predstavujú balkánske zákusky a zmrzlina.

Náročná príprava zmrzliny sa odzrkadľuje hlavne v požiadavkách zákazníkov, s ktorými Ebrar a jeho otec denne komunikujú. Podľa želania vyrobia či už diabetickú zmrzlinu, alebo rôzne vegánske bezlaktózové verzie. Po prednáške a odprezentovaní videa a fotografií nasledovala ochutnávka azda najznámejšieho a najobľúbenejšieho tureckého zákusku, sladkej baklavy s pistáciami. Aj napriek tomu, že na prednáške bolo takmer sto študentov, o ochutnávku nebol ukrátený nikto. Týmto sa chceme Ebrarovi poďakovať a zaželať mu všetko dobré; sme veľmi radi, že sa táto prednáška mohla konať s osobnou účasťou študentov a po veľmi dlhom čase aj v režime bez rúšok. Veríme, že sa po letnom období voľna stretneme s ďalšími odborníkmi z praxe.

Foto: archív Ebrar REDEPI

SENIORI Z UTV NA EXKURZIÁCH V KÚPEĽOCH

Jana MITRÍKOVÁ

Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove ponúka seniorom možnosť štúdia na Univerzite tretieho veku. Z ponuky viacerých študijných odborov v letnom semestri absolvovali seniori program turistika a kúpeľníctvo, v rámci ktorého absolvovali dve exkurzie: májovú v Bardejovských kúpeľoch a júnovú vo Vyšných Ružbachoch.

V Bardejovských kúpeľoch sme sa po krátkej prechádzke parkom zastavili pri soche cisárovnej Alžbety Uhorskej a následne sme si v liečebnom dome Alžbeta pozreli muzeálny apartmán Sisi. Okrem neho kúpele zriadili aj apartmán, kde bola cisárovná počas svojho trojtýždňového pobytu v lete v roku 1895 ubytovaná a ktorý v súčasnosti slúži tiež na ubytovanie klientov. Našou ďalšou zastávkou bola kolonáda, pretože hlavným bohatstvom Bardejovských kúpeľov a ich najdôležitejším liečivým zdrojom sú prírodné minerálne vody. Na pomerne malej ploche kúpeľov vyvierajú desať prameňov a osem z nich je zavedených do krytej temperovanej kolonády, kde sa v každom ročnom období využívajú na vnútornú balneoterapiu formou pitných kúr. Ich účinok je najvýraznejší pri ochoreniach tráviaceho ústrojenstva a žliaz s vnútorných vylučovaním.

Po ochutnaní minerálnych prameňov a výbornom obede sme absolvovali prehliadku kúpeľného hotela Alexander s výkladom vedúcej prevádzkového odboru Mgr. Miriam Hudákovej, absolventky FMEO PU.

Aj kúpele Vyšné Ružbachy nás privítali krásnym, slnečným počasím. Program exkurzie nám pripravila referentka prijímacej kancelárie kúpeľov, Mgr. Alexandra Piskurová, absolventka študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo na FMEO PU v Prešove. Po areáli kúpeľov nás počas trojhodinovej exkurzie spojenej s odborným výkladom o histórii kúpeľov a ochutnávkou minerálnych vôd sprevádzal pán Radoslav Babjarčík, miestny nadšenec histórie z neziskovej organizácie Zamoyski Inštitút. Po tejto fyzicky náročnejšej aktivite nám dobre padol pasívny oddych v podobe vynikajúceho obeda,

ktorý pre nás v Grand Hoteli Strand pripravil šéfkuchár Marek Brezina. Exkurziu kúpeľov sme ukončili prehliadkou ubytovacej prevádzky tohto štvorhviezdičkového kúpeľného hotela. Na našich študentov-seniorov hádam najviac zapôsobil travertínové jazierko Kráter, ktoré je vďaka svojej veľkosti s priemerom 20 metrov najväčším travertínovým jazerom na Slovensku. Je napájané prameňom minerálnej vody obohatenej plynnými oxidu uhličitého, ktorá následne tečie dole svahom, kde na zlome terénu vytvára krásny travertínový vodopád. Tieto dve exkurzie sme absolvovali vďaka výbornej dopravnej dostupnosti prímestskej autobusovej dopravy z Košíc a Prešova a domov sme sa vrátili dúfajúc, že si podobné exkurzie zopakujeme aj v nasledujúcom akademickom roku.

Foto: archív autorky

MOBILITA ERASMUS+ PRISPELA K ROZVOJU SOCIÁLNEJ PRÁCE NA PBF

Maroš ŠIP

Koncom leta sa v rámci zamestnaneckej mobility Erasmus+ uskutočnilo bilaterálne stretnutie v Centre krízovej intervencie a poradenstva v Mysleniaciach v Poľsku.

Predmetného stretnutia sa zúčastnil člen Katedry kresťanskej antropológie a sociálnej práce na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (PBF PU) doc. PhDr. Maroš Šip, PhD. a okrem riaditeľky krízového centra Sylwie Michalec-Jękot sa stretnutia zúčastnila aj prorektorka Dr hab. Małgorzata Duda, prof UPJPII a riaditeľka Inštitútu sociológie a sociálnej práce Pápežskej univerzity v Krakove dr. Katarzyna Wojtanowicz, UPJPII. Cieľom stretnutia bolo nadviazať spoluprácu v oblasti realizácie krízovej intervencie sociálnym pracovníkom v konkrétnom centre a zároveň prediskutovať možnosti participácie v centre pre študentov počas študentskej mobility Erasmus+ na Inštitúte sociológie a sociálnej práce Pápežskej univerzity v Krakove. Krízové centrum v Mysleniaciach s predmetným inštitútom už dlhodobo úzko spolupracuje. Sekundárnym cieľom tejto spolupráce je komparácia metód krízovej intervencie s metódami a postupmi v centrách u nás.

Samotné centrum už dlhodobo vedie riaditeľka Sylwia Michalec-Jękot a pod jej vedením sa tam poskytuje psychologická, sociálna, právna aj lekárska pomoc, psychoterapia a taktiež možnosť ubytovania. Situácie, pri ktorých centrum poskytuje pomoc, sú ro-

dinné konflikty, suicidálne sklony, samovražda v rodine, domáce týranie, agresivita, sexuálne násilie, sexuálne zneužívanie detí, perinataálne straty, strata, smútok, ľútosť, nezamestnanosť, autonehody, katastrofy a pod. Medzi intervencijnými sú aj osoby so zdravotným postihnutím - centrum má ako jediné v Poľsku nepočujúceho

krízového intervenanta a nevidiaceho krízového intervenanta.

Podpis bilaterálnej spolupráce medzi Pravoslávnu bohosloveckou fakultou PU v Prešove a Krízovým centrom v Mysleniaciach je naplánovaný do konca roka 2022.

Foto: archív autora

KONFERENCIA INŠTITÚTU ROMANISTIKY

Adriána Ingrid KOŽELOVÁ

**Inštitút romanistiky Filozofickej
fakulty PU v Prešove 28. apríla
2022 zorganizoval medzinárodnú
vedeckú konferenciu Antika
v kontexte storočí.**

Translatológia ako vedný odbor interdisciplinárneho charakteru čerpá poznatky a informácie z takmer všetkých vedných odborov – nielen lingvistiky, literárnej vedy či kulturológie, ale aj historických vied či klasickej filológie. Práve tieto domény vedeckého výskumu dominovali v príspevkoch, ktoré na našom vedeckom podujatí prezentovali kolegovia z domácich a zahraničných univerzít. Keďže konferencia bola výstupom z projektu KEGA 005PU-

4/2020 Reálie z antickej kultúry ako súčasť prípravy študentov translatologických odborov, spoločným menovateľom všetkých príspevkov bola antika a jej prítomnosť v súčasnej literatúre, jazyku, textoch celkom neznámych a takmer zabudnutých, ktoré sprístupňujú klasickí filológovia a prekladatelia, ale aj v úplne bežných textoch z printových či audiovizuálnych médií určených divákovi a poslucháčovi bez užšej špecifikácie.

Slová z hlbín dávnych vekov niekedy pre prekladateľov i tlmočníkov predstavujú úskalia, s ktorými sa musia vysporiadať. Kultúrne referencie, ktoré odkazujú na antickú civilizáciu a kultúru, môžu byť relatívne známe a používané, no inokedy musí prekladateľ sám navrhnúť a aplikovať postup, pomocou ktorého ich sprístupní čitateľovi. Prednášajúci sa podelili o svoj aktuálny výskum a vysvetlili, ako sa s odkazmi na antiku a so stopami antiky vysporadúvajú vo vlastnom vedeckom úsilí. Príspevky boli mimoriadne zaujímavé a podnetné, o čom svedčí aj nejedna plán budúcej spolupráce. Príspevky si vypočuli aj naši študenti a niektorí z nich sa zapojili aj do príprav a realizácie konferencie. Úlohu konzekutívnej tlmočnice do slovenčiny si vyskúšala Bc. Bibiána Lukáčová (1PAFM, FF PU) a ako spoluorganizátorka sa do akcie zapojila Nikola Dunajová (2PAFb, FF PU).

Mnohí prezentujúci zhodne zdôraznili potrebu stretávať sa a hovoriť o predmetnej problematike, čo nás vedie k presvedčeniu, že ďalšie podobné podujatie na seba nenechá dlho čakať.

Foto: archív FF PU

BOTSWANA: KRAJINA DIAMANTOV, VEDY A VZDELANIA

Radoslav SMOLÁK

Vďaka programu Erasmus+ KA107 International Credit Mobility som sa ako vedecký pracovník katedry ekológie FHPV Prešovskej univerzity (PU) zúčastnil mobility na University of Botswana (UB) v Gaborone. Programom môjho pobytu bolo školenie miestnych vedeckých pracovníkov z Katedry biologických vied v terénnom vzorkovaní hydrobiologického materiálu (zooplanktón a fytoplanktón) a v následnom laboratórnom spracovaní a mikroskopicknej taxonomickej determinácii organizmov získaných z terénu.

S programom Erasmus+ až na juh Afriky

Botswana v sebe spája úžasnú pestrosť, nekonečnú púšť Kalahari, ohromnú deltu rieky Okavango, divokú prírodu a kultúru pôvodného obyvateľstva Tsawana, ktoré spolu vytvárajú ideálne prostredie pre štúdium nielen ekologických, ale aj sociálnych a kultúrnych vzťahov. Hlavným cieľom mobility bolo praktické terénne školenie. V priebehu 3 týždňov sa nám podarilo absolvovať viac ako 10 výjazdov do terénu, počas ktorých sa miestni vedeckí pracovníci oddelenia biologických vied zapojili do odberu vzoriek zooplanktónu a fytoplanktónu. Okrem malých vodných objektov a mokradí v provincii hlavného mesta Gaborone sme vzorkovali aj veľké vodné nádrže Gaborone Dam a Bokaa Dam. Odobraný materiál sme následne spoločne laboratórne taxonomicky vyhodnocovali. Počas môjho pobytu som sa stretol a s predstaviteľmi univerzity, vedeckého pracoviska aj oddelenia zahraničných vzťahov diskutoval o svojich vedeckých aktivitách, vzdelávaní a možnos-

tiach budúcej spolupráce medzi Prešovskou a Botswanskou univerzitou. Mojim najbližším kolegom a kontaktnou osobou na University of Botswana bol profesor Hillary Masundire.

Jeden muž, jedno zviera

University of Botswana je dnes s viac ako 15-tisíc študentmi najväčšou univerzitou v krajine. Zaujímavá je história, ktorá predchádzala vzniku samostatnej UB. V roku 1964 bola založená UBBS (University of Bechuanaland [Botswana], Basotoland [Lesotho] and Swaziland). Po získaní nezávislosti Botswany a Lesotha v roku 1966 sa univerzita premenovala na Univerzitu Botswany, Lesotha a Svazijska (UBLS).

V roku 1975 Lesotho odstúpilo od partnerstva a založilo si svoju vlastnú národnú univerzitu. Niekoľko rokov existovala spoločná univerzita Botswany a Svazijska, až kým v roku 1982 nebola univerzita priateľsky rozdelená na dve samostatné národné univerzity. Inici-

átorom rozdelenia bolo Lesotho v 80. rokoch, teda v období, keď Botswana patrila medzi najchudobnejšie krajiny sveta. V reakcii na to vytvorila vláda Botswany hnutie pod názvom „Jeden muž, jedno zviera“ (One Man, One Beast). Túto celoštátnu zbierku, formálne známu ako Výzva botswanského univerzitného kampusu (Botswana University Campus Appeal), viedol vtedajší prezident Sir Seretse Khama, pričom kampaň vznikla s cieľom získať peniaze na výstavbu kampusu Botswanskej univerzity. Každý dospelý obyvateľ Botswany musel do tejto zbierky povinne prispieť. Forma a hodnota príspevku závisela od možnosti konkrétneho darcu. Ľudia prispievali v hotovosti, ale aj vo forme dobytka, obilia, vajec a pod. Cieľom bolo získať príspevky v súhrnnej výške jedného milióna juhoafrických randov (dnes cca 60 tis. €). V roku 1982 sa Botswanská univerzita stala realitou a tým aj najstaršou vysokoškolskou inštitúciou v krajine. Pripomienka hnutia „Jeden muž, jedno zviera“ má podobu sochy roľníka, ktorý prináša svoj príspevok vo forme

kravy. Socha stojí na podstavci pred budovou novej knižnice UB. Súčasný kampus v hodnote viac ako 50 miliónov dolárov s rozlohou viac ako kilometer štvorcový ponúka okrem moderných administratívnych budov, prednáškových sál, účelových vedeckých pracovísk, laboratórií a internátov aj olympijský plavecký bazén, kultúrno-športovú halu (s kapacitou 8-tisíc divákov) a športové ihriská pre basketbal, tenis, hádzanú, nohejbal a volejbal. Univerzita susedí s Národným futbalovým štadiónom pre 22 500 divákov, ktorý je univerzite taktiež k dispozícii. Kvalitnou a modernou infraštruktúrou je kampus UB na úrovni univerzít v západnej Európe alebo USA.

Územie národa Tswana

Bečuánsko, ako znel pôvodný názov Botswany, získalo nezávislosť v roku 1966. Botswana bola predtým jednou z najchudobnejších častí britského koloniálneho sveta. Zásadný zlom v dejinách Botswany prišiel už po roku jej samostatného vývoja, keď boli v krajine objavené bohaté náleziská diamantov. Medzi rokmi 1975 až 1990 rástlo jej hospodárstvo najrýchlejšie na celom svete. Vďaka zodpovednému vedeniu krajiny s relatívne nízkou mierou korupcie a za značnej

finančnej a personálnej pomoci Veľkej Británie je podľa aktuálneho HDP na obyvateľa Botswana najbohatšou krajinou Afriky.

Botswana je cieľom migračných snáh za lepším životom nielen pre ľudí z okolitých krajín, ale aj zo vzdialenejších regiónov subsaharskej Afriky. Rozvinutá infraštruktúra, kvalitné cesty a moderné nákupné centrá sú bližšie štandardom západného sveta ako podstatnej väčšine afrických krajín. O životnej úrovni hovorí aj ponuka bezplatného verejného stredoškolského a čiastočne aj vysokoškolského vzdelania. V Botswane môžete najmä na severe krajiny stále nájsť oblasti alebo jednotlivé dediny, kde žije obyvateľstvo starým, tradičným spôsobom života, no hospodársky pokrok už zasahuje aj tam.

Botswana znamená „Land of the Tswana“, v preklade „územie národa Tswana“. Príslušníci najväčšej etnickej skupiny Tswana (80% obyvateľstva) rozprávajú jazykom Setswana. Týmto jazykom rozprávajú príslušníci ôsmich kmeňov. Tradičným jedlom tu je seswaa, trhané hovädzie mäso, pričom ako príloha sa často podáva pap, kukuričná kaša (obdobu našej polenty). Mojm oblúbeným bola mogatla, teda dusený volský chvost. Z nášho pohľadu ide o exotické, no pre Botswanu tradičné jedlo, ktoré tam

nájdete na každom rohu. V reštauráciách sú zasa bežné veľké mäsité smažené húsenice (mopane worms), ktoré môžu byť až 10 cm dlhé. Aj nám dobre známy červený melón údajne pochádza z Botswany, konkrétne z regiónu Kalahari, odkiaľ sa cez Egypt postupne dostal do Stredomoria.

Napĺňanie cieľov projektu bolo viazané na sídlo univerzity v Gaborone, resp. príslušné okolie. Nielen z hydrobiologického hľadiska je svojou nesmierne vysokou biodiverzitou veľmi zaujímavé územie suchozemskej delty rieky Okavango na severe krajiny, ktorá v období dažďov zaberá plochu zodpovedajúcu tretine územia Slovenska. Na východ od delty sa nachádza najstarší a biologicky najrozmanitejší národný park Chobe. Vidieť tu môžete všetky živočíchy charakteristické pre Afriku: leva, geparda, nosorožca, slona, hrocha, žirafu, zeburu či antilopu. Veríme, že množstvo v súčasnosti získaných kontaktov (vďaka podpore programu Erasmus+ KA107) nám umožní naštartovať fungujúcu spoluprácu, ktorá vyústi do kvalitných vedeckých výstupov a vzdelávania.

Foto: archív autora

AKTIVITY INŠTITÚTU ROMANISTIKY FF PU V RÁMCI MESIACA FRANKOFÓNIE

Adriána Ingrid KOŽELOVÁ

To, čo je pre nás mesiac knihy, je pre frankofónny svet už tradične mesiacom frankofónie. Frankofónia sa spája s francúzskym jazykom a s jeho postavením v krajinách, ktoré sa združujú v Medzinárodnej organizácii frankofónie - Organisation internationale de la Francophonie. Inštitút romanistiky FF PU pripravil niekoľko podujatí, ktoré približujú francúzsky jazyk a kultúru všetkým, ktorí sú ich priaznivcami.

Au pied de la lettre / Doslova – takýto výstižný názov dostala výstava, ktorej hlavnou témou boli idiomy v slovenskom a francúzskom jazyku. Lektorka francúzskeho jazyka Mgr. Estelle Chloé Kosnansky pôsobiaci na Inštitúte romanistiky v spolupráci s Francúzskou alianciou v Košiciach (ktorá má aktuálne pobočku už aj v Prešove, a to práve na Inštitúte romanistiky) pripravila súťaž pre študentov stredných škôl PSK a KSK, ktorí si ako druhý cudzí

jazyk zvolili francúzštinu. Ich úlohou bolo umelecky stvárniť frazeologizmy v slovenčine a vo francúzštine a vyjadriť tak pomocou kresby, maľby či fotografie odlišné perspektívy dvoch kultúr. Do aktivít sa zapojili prešovské Gymnázium Konštantínova 2, Gymnázium J. A. Raymana a Katolícka spojená škola sv. Mikuláša. Z Košíc sa súťaže zúčastnili Gymnázium Šrobárova 1 a Gymnázium J. A. Komenského a výzva zaujala aj rožňavské Gymnázium

P. J. Šafárika. Lektorka Estelle Chloé Kosnansky pripravila 23. marca 2022 vernisáž výtvarne stvárných frazeologizmov spojenú s hlasovaním o najlepšie študentské dielo. Víťazmi sa stali študenti z Gymnázia Konštantínova 2: Martin Leško sa umiestnil na 1. mieste, Klaudia Hudáková na 2. mieste a Nina Grešová na 3. mieste. Úspešných súťažiacich viedli pedagogičky Mgr. Natália Čírska a Mgr. Milena Havrillová, obe absolventky FF PU v Prešove. Akciu spojenú so šírením francúzštiny a francúzskej kultúry prišli podporiť aj dekanka FF PU prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA a Ing. Ján Matí, prezident Francúzskej aliance v Košiciach. Autentickú atmosféru dotváralo sladké francúzske pečivo z francúzskej pekárne.

Do organizácie sa zapojili aj naši študenti. Za všetkých radi spomenieme Nikolu Dunajovú (2PAFb) a Moniku Bednárovú (2PAFb), ktorá si vyskúšala úlohu konzekutívnej tlmočnice a zhostila sa jej vynikajúco.

Okrem tejto výstavy, ktorá je určená každému, kto sa cíti byť frankofilom, sprostredkoval Inštitút romanistiky ďalšie tri zaujímavé stretnutia. Tie už boli zamerané odborne a určené boli predovšetkým študentom prekladateľstva a tlmočníctva. Mgr. Mariana Zelenáková, PhD. študentom francúzštiny porozprávala o reálnom živote a pracovnej agende prekladateľky a tlmočnice z a do francúzskeho jazyka a pripravila im tiež krátke defilé textov, s ktorými sa počas prekladateľskej praxe takmer určite stretnú. Mgr. Roman Gajdoš študentom prezradil, aké to je byť tlmočníkom, ktorý sprevádza (nielen) slovenskú politickú špičku. Poslednou akciou bola beseda Literárny prekladateľ ako subjekt trhu, ktorú zorganizoval Mgr. Ján Živčák, PhD. (IRO FF PU) a predstavil v nej prekladateľku z francúzskeho jazyka Mgr. Veroniku Maťušovú. Študenti mali možnosť dozvedieť sa neraz prekvapujúce informácie z prekladateľskej praxe.

Tieto podujatia opäť raz potvrdili, že Francúzsko so svojou kultúrou má svetu čo ponúknuť.

Foto: archív FF PU

MEDZIODBOROVÁ SPOLUPRÁCA VO VZDELÁVANÍ ŠTUDENTOV

Gabriela KURIPLACHOVÁ, Andrea OBROČNÍKOVÁ, Anna HUDÁKOVÁ

Dňa 6. mája 2022 bola pod vedením vyučujúcej Katedry fyzioterapie Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity (FZO PU) PhDr. Gabriely Škrečkovej a študentov externej formy štúdia Daniela Wojtoviča a Nikolety Zemanovej pre študentov študijného odboru ošetrovatel'stvo zrealizovaná prezentácia spolu s názornými ukážkami a výmenou skúseností na témy Termoterapia v liečbe akútnych a chronických stavov a Elektroliečba a jej vplyv na ľudský organizmus. Vo vzdelávacom prostredí je fenomén medziodborovej spolupráce zvlášť dôležitý, keďže napomáha zvyšovaniu kvality a efektivity vzdelávania.

Spolupráca s inými študijnými odbormi v rámci vzdelávania vysokoškolských študentov je vždy prínosom, pretože zefektívňuje vzdelávací proces. Pre profesionálny rozvoj budúcich sestier je dôležitá nielen teoretická základňa vedomostí a ich praktické zručnosti (edukácia, overenie aplikovaných postupov v praxi), ale aj konfrontácia skúseností (multiodborová spolupráca, spätná väzba a pod.). V rámci medziodborovej spolupráce sa študenti učia aktívne participovať a tiež zdieľať a zároveň zvyšovať svoj pocit zodpovednosti a spolupatričnosti v rámci kooperácie s jednotlivými zdravotníckymi odbormi. Študenti mali v rámci pripravenej prezentácie možnosť zoznámiť sa s prístrojovou technikou a vyskúšať jej priame pôsobenie na kožu. Keďže diskusia zúčastnených bola vecná, myslíme

si, že táto forma výučby bola pre vzdelávací proces študentov prínosná. Profesionáli nemusia zdieľať všetky ciele spolupráce, stačí však jeden, ktorý je špecifický a dostatočne dôležitý pre udržanie ich spoločnej pozornosti. Spolupráca

závisí na spoločnej zodpovednosti pri rozhodovaní, pričom zdieľanie zdrojov vedomostí a materiálov môže pomôcť zvýšiť pocit profesionálnej spolupatričnosti.

Foto: archív FZO PU

70 ROKOV PRÍPRAVY UČITEĽOV FYZIKY V PREŠOVE – HISTÓRIA

Andrea KLUČAROVÁ

V akademickom roku 2022/2023 si pripomenieme 70 rokov vysokoškolskej prípravy budúcich učiteľov fyziky v Prešove. V príspevku sa venujeme významným osobnostiam a medzníkom v histórii vysokoškolskej prípravy učiteľov fyziky v našom meste.

Osobnosti a učelia katedry

Je to už 70 rokov, odkedy bola v akademickom roku 1952/1953 v rámci vtedajšej pobočky Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Košiciach založená Katedra matematiky a fyziky s ústavmi matematiky a fyziky. V r. 1952 - 1958 bola katedra súčasťou Vyššej pedagogickej školy v Prešove, v r. 1959 - 1963 Pedagogického inštitútu v Prešove. Akademický rok 1952/1953 je teda rokom, kedy sa začalo so systematickou prípravou učiteľov fyziky v meste Prešov. Osudy študijného odboru učiteľstvo fyziky boli v jeho historickom vývoji spočiatku späté so študijným odborom učiteľstvo matematiky. Zakladateľom spoločnej katedry bol prof. RNDr. Juraj Dubinský. Po vzniku Katedry teórie výroby a prác v dielni (1961) a jej premenovaní na Katedru základov priemyselnej výroby a prác v dielni (1964) vznikajú v roku 1965 v rámci Pedagogickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach so sídlom v Prešove dve samostatné katedry, a to Katedra matematiky a Katedra fyziky. Prvým vedúcim samostatnej Katedry fyziky bol v rokoch 1965 - 1967 Emil Sokol. V období rokov 1967 až 1971 viedol túto katedru RNDr. Alfréd Ružický a v rokoch 1971 - 1972 to bol Michal Salák. V roku 1972 vzniká Katedra matematiky, fyziky a základov priemyselnej výroby. V období rokov 1972 až 1978 ju viedol doc. RNDr. Ondrej Strečko, CSc. – neskorší dekan Pedagogickej fakulty v Prešove spadajúcej pod UPJŠ v Košiciach. K novej štruktúrálnej zmene do-

chádza v roku 1978, keď vznikajú Katedra fyziky a základov techniky a Katedra matematiky a výpočtové stredisko. Vedúcim Katedry fyziky a základov techniky v období rokov 1978 – 1981 bol doc. Michal Salák, CSc. V roku 1980 vzniká pri Katedre fyziky a základov techniky nové oddelenie základov poľnohospodárskej výroby. Od roku 1981 až do roku 1989 bol vedúcim tejto katedry doc. Ing. Pavel Šuták. V rámci búrlivého revolučného spoločenského vývoja bol v decembri 1989 do funkcie vedúceho Katedry fyziky a základov techniky zvolený PaedDr. Vladimír Šebeň. V roku 1990 pod vplyvom porevolučných štrukturálnych zmien na fakultách UPJŠ v Košiciach sídlacích v Prešove vzniká samostatná Katedra fyziky. Jej vedúcim bol na základe výberového konania ustanovený PaedDr. Vladimír Šebeň. V tomto roku zároveň došlo k výraznému personálnemu doplneniu katedry. V roku 2010 boli na FHPV PU v Prešove uskutočnené organizačné zmeny a v rámci novej štruktúry vznikla spoločná Katedra fyziky, matematiky a techniky, ktorej vedúcim sa stal Dr. h. c. doc. PaedDr. Vladimír Šebeň, PhD. V súčasnosti na oddelení fyziky Katedry fyziky, matematiky a techniky pôsobia pedagogickí pracovníci Dr. H. c. doc. PaedDr. Vladimír Šebeň, PhD. – vedúci katedry, prof. RNDr. Marián Reiffers, DrSc. FInstP., doc. RNDr. Mária Csatáryová, PhD. a doc. RNDr. Sergej Ilkovič, PhD. Na oddelení fyziky v súčasnosti pôsobia aj dvaja vedecko-výskumní pra-

covníci, RNDr. Jozef Kmec, PhD. a RNDr. Ivan Čurlík, PhD. Členom oddelenia je aj Mgr. Peter Novák – technický pracovník katedry. Z učiteľov, ktorí sa počas dlhoročnej histórie aktívne podieľali na príprave budúcich učiteľov fyziky, možno spomenúť prof. RNDr. Juraja Dubinského, RNDr. Alfréda Ružického, Ing. Jozefa Fischhoffa, PaedDr. Michala Mlynára, CSc., PaedDr. Jozefa Skoka, PaedDr. Jána Sremaňáka, CSc., RNDr. Mariána Olejára, doc. PaedDr. Petra Beisetzera, PhD., RNDr. Miloša Kovaľa, doc. Michala Saláka, PhD., Dr. h. c. prof. RNDr. Jána Birčáka, PhD., Ing. Vladimíra Burgera, PhD., RNDr. Marianu Zapotokovú, PhD., prof. RNDr. Ludvíka Parmu, CSc., RNDr. Katarínu Šterbákovú, PhD. Na mieste vedeckého pracovníka katedry v minulosti pôsobil Ing. Miron Milly, PhD. Na katedre pôsobil celý rad významných odborníkov z našich a zahraničných vzdelávacích a vedecko-výskumných inštitúcií, napr. prof. RNDr. Vladimír Porubčan, DrSc., prof. Ing. Slavko Chalúpka, CSc., prof. Vladimír Lendel, DrSc., Dr. h. c. prof. Dmitrij Semak, DrSc., prof. Vasil Rizak, DrSc. či prof. Vladimír Saharda, DrSc.

Historické medzníky vývoja katedry

Dlhoročnú existenciu prípravy učiteľov fyziky v Prešove sprevádzali obdobia jej rozvoja, ale aj obdobia, keď sa budúcnosť prípravy učiteľov fyziky nejavila ako dlhodobo udržateľná. V nasledujúcej časti sa

pokúsime vyčleniť niekoľko zlomových momentov, ktoré významne determinovali úroveň pedagogickej a vedecko-výskumnej práce zamestnancov katedry:

- I. Obdobie od vzniku katedry v roku 1952 do roku 1979. Môžeme ho charakterizovať ako obdobie rozvoja katedry, budovania jej materiálnej i personálnej štruktúry.
- II. Po roku 1979 bola pedagogická činnosť učiteľov Katedry fyziky a základov techniky na základe rozhodnutia Ministerstva školstva postupne utlmovaná, pridelené limity prijímaných študentov boli neustále znižované a v krátkom období troch rokov úplne zastavené.
- III. Obdobie rokov 1990 – 1997 možno charakterizovať ako obdobie personálnej stabilizácie katedry a jej postupného mate-

- riálneho znovuvybudovania.
- IV. V období rokov 2010 – 2020 vznikla spoločná Katedra fyziky, matematiky a techniky. Bol akreditovaný neučiteľský študijný program fyzikálne inžinierstvo progresívnych materiálov (Bc. a Ing. stupeň) a tiež doktorandské štúdium v odbore teória vyučovania fyziky. Naďalej sa pokračovalo v príprave budúcich učiteľov fyziky na Bc. a Mgr. stupni štúdia. Od roku 2018 učitelia oddelenia zabezpečujú aj prípravu budúcich učiteľov fyziky v rámci rozširujúceho štúdia fyziky.
- V. Obdobie rokov 2020 - 2022, keď opäť došlo k zníženiu počtu pedagogických pracovníkov, čo má v rámci novej akreditácie učiteľských študijných programov v súčas-

nosti negatívny vplyv na ďalšiu činnosť oddelenia.

Počas uplynulého obdobia svojho vývoja Katedra fyziky, matematiky a techniky svojimi výsledkami potvrdila opodstatnenosť svojej existencie. Učitelia katedry dokázali pre naše školstvo pripraviť rad vynikajúcich odborníkov, z ktorých mnohí v súčasnosti šíria dobré meno katedry. Absolventi katedry pôsobia ako učitelia na vysokých školách, mnohí pokračujú v doktorandskom štúdiu. Pred všetkými tvorivými zamestnancami oddelenia fyziky stojí v súčasnosti neľahká, ale o to dôležitejšia úloha pokračovať v doterajšej úspešnej sedemdesiatročnej tradícii prípravy učiteľov fyziky v Prešove.

Foto: archív KFMT

70 ROKOV PRÍPRAVY UČITEĽOV FYZIKY V PREŠOVE – SÚČASNOSŤ

Vladimír ŠEBEŇ

Je to už 70 rokov, odkedy bola v akademickom roku 1952/1953 v rámci vtedajšej pobočky Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Košiciach založená Katedra matematiky a fyziky s ústavmi matematiky a fyziky so sídlom v Prešove. Je to zároveň rok, odkedy sa začalo so systematickou vysokoškolskou prípravou učiteľov fyziky v Prešove.

Výučba a vedecký výskum na oddelení fyziky

V priebehu ostatných dvadsiatich rokov sa výrazne zmenilo materiálno-technické zabezpečenie katedry. Pre potreby vzdelávania oddelenie disponuje špecializovanými laboratóriami umožňujúcimi realizovať najrozmanitejšie experimenty z rôznych oblastí fyziky. Pre študentov je k dispozícii multifunkčná učebňa – laboratórium školských pokusov. V roku 2018 bola na oddelení uvedená do činnosti učebňa Edukolab zameraná na rozvoj profesionálnych kompetencií študentov v oblasti efektívneho využívania informačných technológií v edukačnom procese. Situácia sa v oblasti vedeckého výskumu výrazne zmenila k lepšiemu v roku 2010 s príchodom prvých projektov zo štrukturálnych európskych fondov. Dňa 11. 10. 2010 bolo do prevádzky uvedené laboratórium VERSALAB, vďaka ktorému sme dosiahli teploty v blízkosti 50 K (-223,15 °C). Dňa 3. 11. 2015 sme sa s novým zariadením DYNACOOOL dostali na úroveň 2 K (-271,15 °C). Súčasťou fyzikálnej sekcie UNIPOLABU je aj laboratórium DSC kalorimetrie, ktoré bolo uvedené do prevádzky v roku 2017. Skvalitnenie materiálno-technického zázemia umožnilo pedagogickým i vedeckým pracovníkom publikovať v spolupráci s domácimi i zahraničnými partnermi množstvo vedeckých prác. Od roku 2010, odkedy bol VERSALAB

uvedený do prevádzky, evidujeme na oddelení 125 vedeckých článkov publikovaných v renomovaných zahraničných karentovaných časopisoch.

Absolventi oddelenia fyziky

Zo súčasných doktorandov pôsobia na oddelení fyziky mimoriadne výsledky dosahuje absolventka učiteľského i inžinierskeho štúdia na našej katedre, RNDr. Ing. Andrea Kľučarová. Za svoju diplomovú prácu získala v roku 2019 Cenu rektora Prešovskej univerzity. Počas svojho doterajšieho doktorandského štúdia publikovala 27 vedeckých príspevkov publikovaných v USA, Austrálii, Anglicku, Francúzsku, Turecku, Česku, Azerbajdžane, Ukrajine a na Slovensku. Významný úspech dosiahol aj absolvent inžinierskeho štúdia Dávid Hovančík, ktorý v roku 2022 publikoval v karentovanom časopise *PHYSICAL REVIEW B* vedecký článok, ktorý vznikol pri príprave jeho diplomovej práce (v roku 2021 ocenennej Cenou rektora PU). Od jesene 2021 sa Dávid Hovančík stal členom Katedry fyziky kondenzovaných látok Karlovej univerzity v rámci doktorandského študijného programu. Medzi úspešných absolventov oddelenia fyziky patrí aj Ing. RNDr. Andrea Džubinská, PhD., ktorá učiteľské štúdium na katedre ukončila v ak. r. 2015/2016 a inžinierske štúdium na tej istej katedre v ak. r. 2017/2018. Po ukončení doktorandského štúdia realizo-

vaného na Univerzite v Santanderi (Španielsko) a UPJŠ v Košiciach pôsobí v TIP CTM UPJŠ v Košiciach. Je autorkou, resp. spoluautorkou 25 príspevkov publikovaných v karentovaných časopisoch. V ak. r. 2017/2018 absolvoval štúdium na našej katedre Ing. Mgr. Vladimír Kontúľ, ktorý po získaní európskeho štipendia v súčasnosti študuje v rámci doktorandského štúdia na Jagelovskej univerzite v Krakove. K mimoriadne úspešným absolventom oddelenia fyziky KFMT možno zaradiť RNDr. Michala Rajňáka, PhD., ktorý svoje štúdium na katedre úspešne ukončil v ak. r. 2010/2011. Po absolvovaní doktorandského štúdia na Ústave experimentálnej fyziky SAV v Košiciach tam v súčasnosti naďalej pôsobí ako samostatný vedecký pracovník. Za svoju vedecko-výskumnú prácu získal celý rad ocenení. Je autorom, resp. spoluautorom 79 vedeckých prác publikovaných v zahraničných vedeckých karentovaných časopisoch. Mnohí naši absolventi pôsobia na základných a stredných školách v riadiacich funkciách a svojou prácou šíria dobré meno našej katedry. Niektorí našli svoje uplatnenie priamo na našej katedre ako vysokoškolskí učitelia či vedeckí pracovníci.

Spolupráca s domácimi i zahraničnými partnermi

Pracovníci oddelenia fyziky aktívne spolupracujú s partnermi zo súk-

romného sektora (Phywe Systeme GmbH, KVANT spol. s.r.o., Pfeifer Vacuum) i štátnych organizácií a samospráv (mestský úrad, VÚC, krajský školský úrad). K ďalším spolupracujúcim organizáciám patria Slovenská fyzikálna spoločnosť, Jednota slovenských matematikov a fyzikov, Metodicko-pedagogické centrum Prešov, ABC – Centrum voľného času v Prešove, Hvezdáreň a planetárium Prešov, Ústav experimentálnej fyziky SAV Košice či UPJŠ Košice. K medzinárodným partnerom patria Instituto Tecnológico Nuclear, Sacavém, Lisabon, Portugalsko; National Institute Of Technology, Tiruchirappalli, India; Università degli Studi di Genova, Taliansko; Instytut Fizyki Molekularnej Polskiej Akademii Nauk, Poznań, Poľsko; Užhorodská národná univerzita v Užhorode, Ukrajina; Universidad de Cantabria v Santanderi, Španielsko; University of Johannesburg, Juhoafrická republika; Univerzita Hassana II., Casablanca, Maroko; CAB-CNEA, CONICET, Bariloche, Argentína; Univerzita v Monastiri, Tunisko a ďalšie.

Práca s talentovanou mládežou vo fyzike

Súčasní členovia oddelenia fyziky nadväzujú svojou prácou so žiakmi talentovanými vo fyzike na viac ako päťdesiatročnú tradíciu aktívnej garančnej i organizačnej participácie na realizácii súťažných kôl Fyzikálnej olympiády vo všetkých jej súťažných kategóriách. Na oddelení fyziky má sídlo Krajská komisia Fyzikálnej olympiády, jej členovia sú predsedami odborných komisií pre krajské kolá súťaže. Členovia oddelenia dlhé roky organizovali týždňové výberové sústreďenia pre riešiteľov Fyzikálnej olympiády a korešpondenčný súťažný seminár s fyzikálnym zameraním KORSEM pre žiakov základných škôl.

Foto: archív KFMT

PREPÁJAME TEÓRIU S PRAXOU V PEDIATRICKOM OŠETROVATEĽSTVE

Dagmar MAGUROVÁ, Ľubomíra LIZÁKOVÁ

Nevyhnutnou súčasťou efektívneho vzdelávania študentov v príprave na výkon povolania sestra je nutnosť prepojenia teórie s praxou, čo si plne uvedomujú aj odborné asistentky Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove (FZO PU) zabezpečujúce klinickú prax študentov. Náročnosť a špecifiká výkonu ošetrovateľských činností v rámci pediatrického ošetrovateľstva si vyžadujú diferencovaný prístup v metodike výchovno-vzdelávacieho procesu. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť zorganizovala PhDr. Dagmar Magurová, PhD., členka Katedry ošetrovateľstva FZO PU, dňa 3. mája 2022 na Klinike pediatrie Fakultnej nemocnice J. A. Reimana v Prešove prednášky odborníkov z praxe spojené s diskusiou na tému „Dieťa ako pacient z pohľadu ošetrovateľstva“.

Cieľové zameranie prednášok bolo špecificky orientované na kultúrne špecifiká poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti na pediatrických oddeleniach a jej realizácie u detí rómskeho etnika, ako aj na manažment práce. Zúčastnili sa na nej študenti prvého ročníka odborov ošetrovateľstvo a pôrodná asistencia Fakulty zdravotníckych odborov, ako aj odborná asistentka PhDr. Ľubomíra Lizáková, PhD., MPH. Prednášajúcimi boli vedúca Kliniky pediatrie FNŠP J. A. Reimana v Prešove Mgr. Monika Dubecká, úseková sestra na oddelení väčších

detí Mgr. Jarmila Liptáková a Mgr. Eva Tomášová-Jurčénková, sestra pri lôžku so špecializáciou ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii s dlhoročnou praxou. Vzhľadom na skutočnosť hospitalizácií detí rómskeho etnika bola prizvaná aj Anna Chlebovcová, ktorá je v rámci projektu Zdravé regióny zamestnaná ako asistentka podpory zdravia v prostredí nemocníc s úlohou zvyšovania povedomia o zdraví, sprostredkovania komunikácie medzi rómskym pacientmi a zdravotníckymi pracovníkmi a tiež poskytovania psychosociálnej

podpory. Implementácia projektu zameraného na asistentov podpory zdravia v prostredí nemocníc v ďalšom projektovom období ako súčasť národného projektu Zdravé komunity nadväzuje na úspešné zavedenie a adaptáciu tejto pozície v národnom projekte Zdravé komunity. Študenti hodnotili prínos asistentky podpory zdravia pozitívne hlavne v oblasti prekonávania komunikačnej bariéry s deťmi rómskeho etnika. Diskusia študentov s odborníkmi z praxe vytvorila priestor pre prekonzultovanie problémových oblastí, s ktorými sa študenti stretávajú počas kli-

nických cvičení na pediatrických oddeleniach. Za problémové oblasti študenti uvádzali komunikáciu s detskými pacientmi predovšetkým rómskeho etnika, obavy pri manipulácii s detskými pacientmi, neistotu pri ošetrovateľských výkonoch súvisiacu s nedostatočnou zručnosťou, náročnosť posúdenia biologických, psychologických a sociálnych potrieb a fyzikálne vyšetrenie, najmä

na oddelení dojčiat a batoliat, keďže deti nevedia signalizovať svoje potreby a nie sú objektívnym zdrojom informácií. Prednášky sa realizovali v pokojnej, podnetnej atmosfére a študenti ich hodnotili ako pozitívnu skúsenosť, ktorá by mohla byť realizovaná pre všetkých študentov v deň nástupu na klinickú prax na pediatrických oddeleniach, čo by zároveň bolo prínosné z hľadiska

eliminácie možných stresových faktorov. Prednáška spojená s diskusiou bola realizovaná v rámci projektu KEGA (031PU-4/2021) s názvom „Intermediálna učebňa na nácvik ošetrovateľských postupov u dojčiat ako prostriedok zvýšenia kvality vzdelávacieho procesu a prepájania teórie s praxou“.

Foto: archív FZO PU

POPOLUDNIE S TRANSFEROM TECHNOLÓGIÍ

Mária BEREZOVSKÁ

Na pôde Prešovskej univerzity (PU) sa konalo neformálne stretnutie so zástupcami Centra transferu technológií (CTT) Centra vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) a Úradu priemyselného vlastníctva (ÚPV SR). Stretnutia sa mali možnosť zúčastniť vedecí pracovníci a doktorandi Prešovskej univerzity v Prešove z Filozofickej fakulty, Fakulty humanitných a prírodných vied, Fakulty manažmentu, Pedagogickej fakulty, Fakulty športu a Fakulty zdravotníckych odborov.

Hlavným cieľom podujatia, ktoré sa uskutočnilo 28. apríla 2022, bolo sieťovanie a neformálne rozhovory k téme právnej ochrany duševného vlastníctva, transferu technológií a systému podpory. Predstavenia činnosti a podporných služieb Centra transferu technológií Centra vedecko-technických informácií SR pre univerzity a osobitne aj pre vedeckovýskumných pracovníkov a univerzitné centrá transferu technológií (CTT) sa ujali RNDr. Barbara Tóthová, PhD. a Mgr. Oľga Števková. Služby Úradu priemyselného vlastníctva, ktorými vedú podporiť univerzitný transfer technológií, odprezentovali Mgr. Martin Macko a Ing. Lucia Bocková. Bola tiež poskytnutá možnosť osobne klásť otázky o možnostiach ochrany

technických riešení a vynálezov – patentov a úžitkových vzorov, ďalej o podmienkach, spôsobe podania a náležitostiach prihlášky patentu a úžitkového vzoru, ochrannej známky či dizajnu. Minulé aj súčasné úspechy právnej ochrany duševného vlastníctva Prešovskej univerzity v Prešove realizované domácim Centrom pre komercializáciu výstupov výskumu a manažment duševného vlastníctva (CKVV) predstavila PaedDr. Mária Berezovská. Pre získanie celkového obrazu o tom, ako funguje proces právnej ochrany duševného vlastníctva od začiatku až po fázu komercializácie, bola vedeckým pracovníkom a doktorandom ako príklad úspešnej realizácie na pôde Prešovskej univerzity odpre-

zentovaná odroda maku siateho „Azurit“ vyšľachtená pod vedením doc. Ing. Jozefa Fejéra, PhD. Svojou účasťou stretnutie významne podporil aj náš licenčný partner - firma Labris s. r. o. zastúpená jej konateľom Ing. Jiřím Čtvrtečkom, ktorý predstavil predmetnú odrodu maku siateho v jeho konečnej komercializačnej fáze od siatia až po zber a následný predaj. Podujatie bolo realizované v rámci implementácie národného projektu Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií na Slovensku II – NITT SK II: Investícia do Vašej budúcnosti. Tento projekt bol podporený z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Foto: archív CKVV PU

PRVÉ ABSOLVENTKY ŠPECIALIZAČNÉHO ODBORU OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ O DOSPELÝCH

Anna HUDÁKOVÁ, Zuzana NOVOTNÁ

Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity (PU) v Prešove je vzdelávacou inštitúciou, ktorá disponuje akreditáciou špecializačného študijného programu v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť o dospelých. Ide o špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá komplexnou ošetrovateľskou starostlivosťou o pacientov v odboroch vnútorného lekárstva a chirurgických odboroch geriatrickej starostlivosti vrátane pacientov s onkologickým ochorením. V letnom semestri akademického roka 2021/2022 prebiehali na pôde Fakulty zdravotníckych odborov PU v tomto akreditovanom špecializačnom odbore záverečné špecializačné skúšky.

Kľúčovým kritériom pre prijatie na špecializačné štúdium v odbore ošetrovateľská starostlivosť o dospelých je ošetrovateľská prax v odbore v trvaní jedného roka. Samotné štúdium trvá jeden a pol roka, spolu štyri semestre. Odborná prax prebieha vo výučbovom zdravotníckom zariadení vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove. Lektorský zbor pre teoretickú časť tvoria lekári a vysokoškolskí pedagógovia so špecializáciou vo vnútornom lekárstve a ošetrovateľstve vo vnútornom lekárstve. Študenti realizujú odbornú prax vo výučbovom zdravotníckom zariadení pod odborným vedením lektoriek. Sestra v špecializačnom štúdiu si praktickú činnosť zaznamenáva do záznamníka zdravotných výkonov a iných výchovno-vzdelávacích aktivít (tzv. logbook). Vykonáva ju podľa nariadenia garanta štúdia a organizačných pokynov vzdelávacej inštitúcie. Súčasťou prípravy je samoštúdium s možnosťou konzultácií s garantom odboru a s členmi lektorského zboru. Absolvent špecializačného štúdia je hodnotený garantom špeciali-

začného štúdia. Ťažiskom hodnotenia špecializačnej písomnej práce je analýza a spracovanie špecifik starostlivosti sestry o pacienta s vybraným interným, onkologickým a chirurgickým ochorením. Úspešní absolventi špecializačného štúdia získavajú po vykonaní špecializačnej skúšky diplom o špecializácii.

V letnom semestri v akademickom roku 2021/2022 prebiehali na pôde Fakulty zdravotníckych odborov PU záverečné špecializačné skúšky v novom akreditovanom špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť o dospelých. Samotnému ukončeniu špecializačného študijného programu predchádzala nepriaznivá epidemiologická situácia korona krízy, pri ktorej boli vyučujúci nútení realizovať prednáškové bloky v rámci dištančného vzdelávania prostredníctvom aplikácie MS Teams. Vzhľadom na fakt, že uvedený špecializačný program prebiehal počas jeden a pol roka, jednotlivé bloky prednášok mali v rámci časovej dotácie presne stanovený rozsah, obsahové zameranie a organi-

začné zabezpečenie. Záverečná skúška mala formu verejnej prezentácie, v rámci ktorej študenti formou prezentácie v stanovenom časovom limite predstavili svoju prácu. Špecializačná skúška pozostávala z obhajoby špecializačnej práce, ktorá musela spĺňať kritériá metodiky písania špecializačnej práce pripravenej pre tieto potreby na FZO PU, ale okrem samotnej obhajoby uchádzač o špecializačné štúdium musel preukázať svoje vedomosti v ústnej časti špecializačnej skúšky. S potešením môžeme potvrdiť, že štúdium v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť o dospelých bolo úspešne ukončené pri dodržaní všetkých kritérií súvisiacich so schválenou akreditáciou uvedeného študijného programu.

KONFERENCIA O HODNOTÁCH EURÓPY NA GTF

Michal HOSPODÁR

Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) v spolupráci s Nadáciou Hannsa Seidela usporiadala 21. apríla vedeckú konferenciu s názvom Európska identita a sprostredkovanie európskych hodnôt. Podujatie sa konalo v aule GTF a jeho zámerom bolo okrem iného reflektovať aj prebiehajúci vojnový konflikt na Ukrajine.

V úvode programu s pozdravným príhovorom vystúpilo niekoľko významných hostí. Mons. ThDr. Ján Babjak, prešovský arcibiskup metropolita, poukázal na kresťanské korene Európy a ich ohrozenie. Dr. Markus Ehm, zástupca Nadácie Hannsa Seidela z Prahy, predstavil princípy nadácie zamerané na podporu slobodného a politického života v strednej Európe. Prof. Ing. DDR. Gabriel Paľa, prorektor PU, vyjadril túžbu, aby sa aj dnešná Európa stala bezpečným miestom na život. PaedDr. Milan Majerský, predseda Prešovského samosprávneho kraja a Kresťanskodemokratického hnutia (KDH), sa podelil o svoje skúsenosti z praktickej pomoci orgánov samosprávy pre utečencov z Ukrajiny a vyjadril odhodlanie stáť na strane napadnutých až do konca konfliktu.

V prvom bloku referátov doc. ThDr. Michal Hospodár z GTF predstavil život a politickú kariéru Roberta Schumana, nositeľa symbolického titulu „otec Európy“. Schuman spojil politickú angažovanosť s kresťanským hodnotovým základom. Na myšlienke vzájomného povojnového zmierenia Francúzska a Nemecka a spolupráce ďalších štátov dal podnet k vzniku dnešnej Európskej únie. Jeho politický odkaz zmierenia národov je aktuálny aj dnes. Poslankyňa Európskeho parlamentu za KDH Miriam Lexmann v prednáške vysvetlila princípy subsidiarity a proporcionality v agende

centrálnych orgánov EÚ. Princíp subsidiarity zaznamenáva trhliny v kultúrno-etických otázkach, ktoré patria do kompetencie národných vlád a nie eurocentrály, na druhej strane sa v čase vojnového konfliktu na Ukrajine ukázala potreba posilnenia spoločnej obrany a bezpečnostnej politiky EÚ. Na aktuálny kultúrno-hodnotový zápas medzi krajinami tzv. Západu a Ruskom sa zamerl novinár Mgr. Lukáš Krivošík z konzervatívneho portálu Postoj. Slovensko podľa neho už stojí na západnom civilizačnom brehu a učí sa demokratickým pravidlám. Na báze knihy Roda Drehera s názvom Neži v lži varoval pred „mäkkou“ totalitou Západu, ktorá je často nebezpečnejšia ako totalita počas komunistickej éry.

V druhom bloku predstavil Múzeum obetí komunizmu jeho zakladateľ Ing. Pavol Hric. Sídlo múzea sú Košice a je prvé svojho druhu na Slovensku. V prednáške s prezentáciou zadefinoval jednotlivé skupiny občanov prenasledovaných pre ich odlišné politické postoje či náboženskú vieru a počty perzekvovaných. Najmä mladým ľuďom pripomenul cenu zničených ľudských životov za dnešnú slobodu, ktorá nie je nikdy samozrejma. Reflexia o sociálnom kapitáli a jeho rozklade v podmienkach Európy bola obsahom referátu prof. Mgr. Kamila Kardisa z GTF. Sociologický výskum potvrdzuje výhody stabilnej a funkč-

nej society v protiváhe s narušenými vzťahmi napr. v základnej bunke štátu, akou je rodina. Program referátov uzavrel prof. ThDr. Marek Petro z domácej GTF. Predstavil vývoj morálneho hodnotenia vojny zo strany agresora i napadnutého od čias sv. Augustína. Za hlavnú príčinu vzniku vojen označil neovládajúcu nenávisť. Konklúziou referátu bola téza, že každá vojna je zlo. S obsahom diskusného príspevku vojenského kaplána ThLic. Ivana Huňu z Ternopiľskej eparchie prítomných oboznámila ctih. sestra Štefánia Blichová OSBM, keďže jeho autor nemohol prísť osobne. V diskusii prof. PhDr. Pavol Dancák vyzdvihol potrebu učiť sa dialógu v politickom a hodnotovom diskurze.

Konferencia na tému Európy v kontexte aktuálneho vojnového konfliktu vyvolala pozitívny ohlas a vzbudila hlbší záujem o spoločenské témy. Moderátor podujatia doc. Michal Hospodár poďakoval všetkým prednášajúcim i zúčastneným poslucháčom za ich prínos pri hľadaní správneho vnímania a postoja pri verejných otázkach a spoločenských procesoch a z vyjadrenia vďaka nevynechal ani vyššie spomenutú bavorskú nadáciu za jej aktívnu spoluúčasť a podporu. Podujatie sa nieslo v duchu pozdravu vzkrieseného Krista apoštolom: Pokoj vám!

Foto: Marek FATĽA

GTF ZAPOJENÁ DO SKÚMANIA POVAHY A VÝVOJA NÁRODOV, ŠTÁTOV A HRANÍC

Pavol DANCÁK

V uplynulom akademickom roku som sa zúčastnil medzinárodného seminára, ktorý každoročne organizuje Council for Research in Values and Philosophy (CRVP) v spolupráci s McLean Center for the Study of Culture and Values na Catholic University of America, Washington, D.C. Dlhodobý seminár prebiehal v dňoch 16. augusta 2021 až 25. júna 2022 pod názvom „Národy, štáty a transformácia hraníc“. Celosvetová pandémia COVID-19 zabránila účastníkom seminára prísť osobne do Washingtonu, a preto CRVP prvýkrát vo svojej histórii uskutočnil každoročný medzinárodný seminár online formou.

a preto po skončení zvyčajného päťtýždňového seminára v septembri 2021 jeho účastníci požiadali Council for Research in Values and Philosophy, aby seminár pokračoval raz mesačne až do júna 2022. Priebeh seminára o národoch, štátoch a význame i transformácii hraníc nečakane a šokujúcim spôsobom ovplyvnila ruská vojenská agresia voči Ukrajine. Znovu sa potvrdilo, že mierový svet si vyžaduje nielen štáty, ktoré sú dobre spravované a ústavne uznávajúce hranice svojej prísne vymedzenej suverenity, ale aj štáty, ktoré sú ochotné zapojiť sa do mierovej spolupráce s ostatnými a účinne presadzujú spravodlivosť medzi národmi.

Cieľom seminára v roku 2021 bolo preskúmať spoločenské realie, ako sú národy a štáty, etnicita a identita či nacionalizmus a kozmopolitizmus. Hlavným predmetom skúmania boli otázky moci a politickej súdržnosti, práva štátu a ľudu, významu hraníc a podmienok medzinárodnej spolupráce. Účastníci analyzovali niektoré mechanizmy, ktoré určujú život občana v modernom štáte, skúmali formovanie a upevňovanie národného štátu, ako aj to, ako by nové formy budovania štátu a medzinárodného riadenia mohli zmeniť systém politického poriadku založeného na ideí suverénnych národov.

Vedúcim medzinárodného seminára 2021 - 2022 bol João J. Vila-Chã SJ,

profesor filozofie na Pontifical Gregorian University v Ríme. Na úvodnom zasadnutí vystúpil John A. Kromkowski, riaditeľ McLean Center for the Study of Culture and Values a Hu Yeping, výkonná riaditeľka organizujúcej inštitúcie. Účastníci seminára pochádzali z Argentíny, Brazílie, Filipín, Gruzínska, Indie, Kene, Kirgizska, Mexika, Nemecka, Nigérie, Portugalska, Ruska, Rwandy, Slovenska, Talianska, Ugandy, USA a Zimbabwe. Tri dopoludňajšie sedenia (pondelok, streda a piatok) v čase od 9.00 do 13.00 EST spravidla trvali viac ako štyri hodiny.

V diskusiách sa otvorili nové perspektívy podmienené globálnymi antiepidemickými opatreniami,

Medzinárodný a interdisciplinárny prístup k aktuálnym filozofickým a spoločenským otázkam pomáha pochopiť a oceniť vlastnú kultúru a hodnoty, ktoré formujú naše túžby a motivujú naše konanie, ale aj pochopiť iné kultúry a rozvíjať ich pozitívne a zároveň kritické hodnotenie a napokon tiež budovať spoluprácu medzi národmi prostredníctvom podpory mieru i spolupráce v celosvetovom meradle a odstraňovania hlbokých napätí. Príspevky, ktoré zazneli počas seminárov, budú publikované v sérii zborníkov vydávaných v Council for Research in Values and Philosophy vo Washingtone, D.C.

Foto: Jarek PASZCZYNSKI

OD SEMESTRA K SEMESTRU SME TU PRE SEBA NAVZÁJOM

Martin TKÁČ

Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) a Gréckokatolícke mládežnícke pastoračné centrum (GMPC) v Prešove sú pre študentov našej univerzity naozaj blízko. Obe inštitúcie sa nachádzajú v centre mesta, ale snažia sa byť aj v centre študentských záujmov a ich pozornosti.

Vďaka univerzite, fakultám i univerzitným centráм má študent možnosť rozvíjať rozumové, hodnotové, kultúrne, sociálne, psychologické i zdravotné zložky svojej osobnosti. Ponuka takého rozvoja je počas akademického roka naozaj bohatá. Človekom však hýbe aj iná dôležitá zložka, ktorá je niekedy opomínaná, no pritom preniká celou jeho osobnosťou. GTF a GMPC na ňu však nezabúdajú. Od semestra k semestru sa venujú aj nielen horeuvedeným aspektom rozvoja študenta, ale ponúkajú aj duchovný rast. GTF tak robí najmä prostredníctvom vzdelávania a GMPC voľnočasovými aktivitami. Obe inštitúcie spolupracujú a dopĺňajú sa. Študenti GTF môžu svoje nadobudnuté vedomosti, schopnosti, dary a talenty uplatňovať v GMPC a naopak: svoju skúsenosť

môžu poznatkovo ukotviť na GTF. Inak povedané, na niektoré nezodpovedané otázky môžu hľadať odpovede u pedagógov našej fakulty.

Prepojenie GTF a GMPC počas akademického roka funguje tiež v kontexte sakrálneho priestoru. Na GTF sa nachádza Kaplnka blahoslaveného P. P. Gojdiča, ktorá sa pre GMPC stala duchovným zázemím najmä v čase mnohých protipandemických obmedzení. Z kaplnky sa naživo prenášali sväté liturgie a iné modlitby. Samozrejme, aj mimo krízových dôb je kaplnka miestom pravidelného duchovného programu - a to nielen pre študentov GTF. Ide najmä o rané modlitebné stretnutia o 7:40 a sv. liturgie v pondelky a stredy o 11:30, ktoré ponúka GTF pre svojich zamestnancov a študentov. GMPC

má v tomto požehnanom priestore pravidelný program najmä počas štvrtkov o 18:00. GMPC tiež v pondelky o 19:30 ponúka sv. liturgie na 11. poschodí tzv. nového internátu; v utorok o 16:30 v Katedrále sv. Jána Krstiteľa sv. liturgie sprevádza spev vysokoškolákov. Následne sa o 18:00 študenti stretávajú v diskusiách na rôzne témy, môžu sa zabaviť spoločenskými hrami, pozeraním filmov, neformálnymi i duchovnými rozhovormi atď. Stredajší program je určený animátorom formovaným v GMC Bárka v Juskovej Voli. Vo štvrtok o 15:00 sa v GMPC stretávajú stredoškolační a vo večerných hodinách sa konajú už spomínané modlitebné stretnutia. Od svojho vzniku GMPC sprevádza vysokoškolákov aj prostredníctvom tam vzniknutých priateľstiev, ktoré v niektorých prípadoch prerástli do manželstiev. Na pôde GMPC vznikli aj viaceré divadelné predstavenia či muzikál pod názvom Svetlo Slovanom a pod záštitou centra sa uskutočnili rôzne výlety a koncerty. Aj v tomto roku sme tu pre seba navzájom.

Foto: archív autora

ŠPORTÁČIK: VIAC AKO POHYB

Beáta RUŽBARSKÁ
Lenka TLUČÁKOVÁ

Už viac ako desaťročie organizuje Fakulta športu Prešovskej univerzity v Prešove (FŠ PU) športové prázdniny pre deti vo veku od 6 do 11 rokov v športovo-vzdelávacom projekte Športáčik.

Na začiatku šlo len o jednoduchú myšlienku vytvoriť zmysluplnú službu pre pracujúcich rodičov, ktorej obsahom bude športové vyžitie pre ich deti. Myšlienka sa ujala a Športáčik sa teší veľkej obľube dodnes.

Základné piliere, ako sú poctivý prístup k práci, široká ponuka pohybových aktivít, jasná štruktúra a zmysluplný koncept aktivít, dávajú tomuto projektu výraznú stabilitu.

V súčasnosti majú rodičia k dispozícii nespočetné množstvo ponúk letných táborov s lákavými programami plnými výletov a rôznych atrakcií. Mienime však, že žiadna atrakcia nedokáže nahradiť osobný prístup animátora či vedúceho, ktorý každú aktivitu pripravuje odborne a starostlivo so zreteľom na jej cieľ a možnosti konkrétnej skupiny i jednotlivcov. Naš koncept stojí na zážitkovom učení sa. Prostredníctvom hry si deti osvojujú a zdokonaľujú nielen pohybové, ale aj sociálne, rozumové i senzorické

schopnosti.

Každoročne sa snažíme program Športáčika inovovať. Okrem obľúbených športových aktivít, ktoré v tábore, samozrejme, nesmú chýbať - ako je futbal, stolný tenis, gymnastika či atletika -, sa venujeme sa aj netradičným a moderným pohybovým aktivitám. Fanúšikov si našiel parkúr, ale aj úpolové športy. Tento rok sa tábory niesli v duchu paralympijských hier, kde si deti mali možnosť vyskúšať realizáciu základných lokomócií s vyradením zraku, inokedy sluchu. Zápal detí do boja s dočasným hendikepom nás príjemne prekvapil. A ozaj, viete, čo je to intercross, ogo či spikeball? Naši malí športáčikovia to už vedia.

Začínali sme traja. Dnes tvoríme veľký tím ľudí, ktorým práca s deťmi dáva zmysel. Pre nás inštruktorov táto práca predstavuje množstvo hodín príprav programu, propagácie a komunikácie s rodičmi a študentmi. Práve študenti - väčšinou z Fakulty športu PU - výraznou mierou prispievajú

k úspešnému priebehu tábora. Uznávame, že si nevybrali najľahšiu cestu. Prichádzajú s kožou na trh pod dohľadom prísneho oka svojich vysokoškolských pedagógov. Študentov delíme na služobne starších, ktorí majú skúsenosti z minulých rokov, a na nováčikov, ktorí sa pasujú s prípravami na cvičebné jednotky a plánujú aktivity prvý raz. Či už sa to týkalo práce nováčikov alebo skúsenejších kolegov, musíme skonštatovať, že tento rok bol mimoriadne vydarený!

A prečo sme takí úspešní? Lebo deti pohyb milujú a my im ho doprajeme do sýtosti, pritom ich veľa naučíme a naučené na záver tábora predvedieme aj rodičom, ktorí majú možnosť prísť sa pozrieť na náš záverečný program. Okrem športových výkonov tam ukazujeme aj umelecké stvárnenie pohybu v podobe krátkej tanečnej choreografie, pretože pohyb a umenie idú ruka v ruku s harmonickým rozvojom detskej osobnosti.

Foto: archív FŠ

ŠPORTOVÁ REPREZENTÁCIA UNIVERZITY

Dana DRAČKOVÁ, Kristína NĚMÁ, Terézia KOVALÍK SLANČOVÁ

Vo viacerých mestách a univerzitách na Slovensku sa v uplynulom období konali akademické majstrovstvá Slovenska v rôznych športoch a disciplínach. Na týchto majstrovstvách nemohli chýbať ani šikovní študenti Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove (FŠ PU), ktorým sa podarilo vybojovať aj medailové umiestnenia.

Dňa 13. 5. 2022 sa na KTVŠ FF UMB v Banskej Bystrici konali Akademické majstrovstvá SR v športovej gymnastike. Úspešnú výpravu FŠ PU tvorili traja študenti a vedúca výpravy a zároveň rozhodkyňa Mgr. Dana Dračková, PhD. Svoju alma mater vynikajúco reprezentovali študentky Gabriela Sečková (1. miesto) a Bc. Barbora Petrášová (2. miesto). Na veľmi peknom, no bohužiaľ nie medailovom 4. mieste skončil „multišportovec“ Bc. Jozef Zorvan. Naši pretekári súťažili v konkurencii s gymnastami z troch univerzít - UK Bratislava, UMB Banská Bystrica a TU Košice.

O pár dni neskôr, v stredu 18. 5. 2022 sa konali ďalšie akademické majstrovstvá Slovenska, tentoraz

však v disciplíne športového lezenia - boulderingu. Pre tých, ktorí neviete, o aký typ lezenia ide, ho v jednoduchosti možno vysvetliť ako krátke, no fyzicky náročné lezenie do výšky maximálne 4,5 m bez istenia lanom. Lezie sa sekvencia pohybov po skupine chytov, stupov a štruktúr na umelej bouldrovej stene alebo skale. Dopadá sa na pružnú boulder matku - hrubý matrac podobný žinénke, ktorú je potrebné priniesť si so sebou, ak idete bouldrovať do prírody. Ak preto v Tatrách stretnete „čudných týpkov“ so žinienkami na chrbtoch, pravdepodobne pôjde o lezcov, ktorí sa venujú tomuto športu. Akademické majstrovstvá v boulderingu sa konali na Lezeckej stene K2 v Žiline a zúčastnilo sa ich 30 študentov-

lezcov z celého Slovenska. Z našej Fakulty športu sa tohto podujatia zúčastnili 3 študenti - Oliver Urda, Patrik Bereš a Norbert Šandor spolu s vedúcou výpravy Mgr. Kristínou Němou. Najlepšie sa darilo Oliverovi, ktorý po veľmi tesnom finále skončil na zemiakovom 4. mieste.

25. 5. a 26. 5. 2022 sa na pôde Technickej univerzity v Košiciach uskutočnili Akademické majstrovstvá SR 2022 vo volejbale mužov a žien. Prešovská univerzita v Prešove mala zastúpenie v oboch kategóriách. Hrало sa systémom každý s každým na tri hrané sety do 25 bodov, pričom každý vyhraný set znamenal 1 bod do tabuľky.

Ženy aj muži odohrali po tri stretnutia a obe prešovské družstvá na turnaji napokon zvíťazili a získali titul akademických majstrov/majsterek roku 2022. K výbornému umiestneniu gratulujeme ženskému tímu v zložení Eszter Gécziová, Tamara Gerbocová, Zuzana Makarová, Veronika Marčíšinová, Viktória Novotná, Katarína Paulínyová, Sára Pisarčíková a mužskému tímu v zložení Oleg Blich, Samuel Bognár, Slavomír Durik, Kristián Gič, Šimon Gula, Šimon Kozák, Vincent Ryzman, Tomáš Šiket a Jozef Zorvan.

Za skvelú reprezentáciu všetkým študentom ďakujeme.

Foto: archív FŠ PU

SHELTER: AUTORSKÉ ČÍTANIE URSULE POZNANSKI

Blanka JENČÍKOVÁ

V rámci putovného čítania sa 7. apríla 2022 v Univerzitnej knižnici na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnila autorská prezentácia knihy Shelter úspešnej rakúskej spisovateľky Ursule Poznanski. Podujatie uviedla príhovorom riaditeľka Inštitútu germanistiky, docentka Slavomíra Tomášiková, a moderovania sa ujala rakúska lektorka Maria Hager.

Ursula Poznanski je jednou z najúspešnejších po nemecky píšucich autoriek literatúry pre mládež. Po tom, ako sa neúspešne pokúšala študovať viacero odborov, začala pracovať v oblasti žurnalistiky a po narodení syna napísala v roku 2003 svoju prvú knihu pre deti pod názvom Buchstabendchungel. Život jej však podľa jej vlastných slov zmenil až román Erebus z roku 2010, ktorý sa stal bestsellerom a priniesol jej viacero ocenení, ako napríklad Nemeckú cenu za literatúru pre mládež. V súčasnosti píše aj trilery pre dospelých, ktoré sa v zoznamoch bestsellerov objavujú rovnako pravidelne ako jej knihy pre mládež.

Najnovší bestseller s názvom Shelter, ktorý autorka na pôde PU

osobne prezentovala, je absurdným príbehom mladej partie priateľov, ktorí si po jednej párty vymyslia vlastnú konšpiračnú teóriu súvisiacu s mimozemskými bytosťami a rozšíria ju po internete. Na ich prekvapenie ju začne čoraz viac ľudí považovať za pravdivú a pôvodný žartík sa začne meniť na absurdnú realitu. Tento vysoko aktuálny bestseller Ursule Poznanski je bystrou analýzou mechanizmov moderných konšpiračných teórií a ich dôsledkov.

Po krátkom úvode prečítala Ursula Poznanski prítomným prvé dve kapitoly uvedeného trilera a potom pútavým spôsobom porozprávala o pozadí vzniku nápadu na tento bestseller, ktorý vznikol v období koronavírusovej pandémie poznamenatej početnými konšpiračnými

teóriami. Študentky a študenti germanistiky sa v rámci diskusie tiež zaujímali o to, ako vyzerá pracovný deň spisovateľky, čo ju motivuje písať knihy mládež a odkiaľ čerpá inšpiráciu. Stretnutie s Ursulou Poznanski bolo veľmi príjemným a podnetným zážitkom.

Keďže sa podujatie realizovalo v nemeckom jazyku, študentky prvého ročníka magisterského stupňa prekladateľstva a tlmočníctva z Inštitútu germanistiky ho v rámci praktického vyučovania tlmočili simultánne do slovenského a do ukrajinského jazyka. Mali tak možnosť preveriť svoje tlmočnicke zručnosti v reálnych podmienkach, čo veľmi ocenili.

Foto: UK PU

POĎTE DO ROZPRÁVKY

Andrea ANDRIJKOVÁ

Jednou z foriem motivovania detí k čítaniu je literárna beseda. A keďže je lepšie raz zažiť než stokrát počuť, študenti (nielen) Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove mali možnosť zúčastniť sa literárnej besedy s Dávidom Dziakom s názvom Podťe do rozprávky.

Beseda sa konala 20. apríla 2022 a literárnym hosťom bol doktor Dávid Dziak, náš vyučujúci, ktorý pôsobí na Katedre komunikačnej a literárnej výchovy PF PU. Venuje sa literatúre pre deti a mládež - už nielen odborne, ale aj ako spisovateľ pre deti. Svojou rubrikou Zapisník jedného chlapca tiež pravidelne prispieva do renomovaného detského časopisu Slniečko. V krátkych nerýmovaných básňach dieťaťu odкрýva jeho vnútorný svet a pomáha mu riešiť rôzne ťažké témy umelecky citlivým spôsobom. Jeho tvorbu možno nájsť aj v časopisoch Vertigo, Fraktál či rôznych zborníkoch.

Kniha, ktorá bola na besede prezentovaná, nesie názov Podť do rozprávky (vyd. FACE, ed. Slniečkovo, il. Michal Souček). Zbierku tvorí päť interaktívno-inštruktívnych rozprávok. Interaktívna zložka sa prejavuje v otázkach a úlohách, ktoré čitateľ (dieťa) počas čítania dostáva, a tým sa hrovou a nenásilnou formou dostáva do pozície spoluautora rozprávky. Texty sú písané prevažne v druhej osobe jednotného čísla – „ty“, ale často sa využívajú aj osoby „my“ a „vy“. Tým sa autor inštruktívne snaží rozvíjať tvorivosť detského recipienta. Besedu moderovala literárna ved-

kyňa, kritička a poetka pôsobiaca na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, doktorka Lenka Šafranová. Celá beseda sa niesla v priateľskej a otvorenej atmosfére, ktorú dotváral humor.

Účastníci besedy si vypočuli úryvok z knihy, ktorý prečítal samotný autor, pričom sa ocitli v úlohe dieťaťa, v ktorej mali možnosť byť spolutvorcami rozprávky. Interakcia publika, autora a moderátorky prebiehala prostredníctvom jednej z rozprávok s názvom Ty a pirát. Študenti sa na vlastnej koži ponorili do predstavy piráta, prostredníctvom ktorého si mohli navrhnuť vlastnú podobu korábu. Po tejto veľmi vydarenej spontánnej interakcii moderátorka prečítala interaktívnu rozprávku, ktorú sama na počesť autora/hosta napísala. Táto rozprávka bola osnovou netradičného rozhovoru s autorom

knihy. Rozprávka mala názov Ty a krajina, kde sa nič nesmie, vďaka čomu sa publikum stalo svedkom zaujímavých otázok moderátorky a spontánnych reakcií hosťa besedy.

Toto výnimočné interview prinieslo jasný odkaz pre nás, budúcich učiteľov, o tom, aké je dôležité podporovať tvorivosť, fantáziu a vnútorný svet detí, pretože len z takých detí raz môžu vyrásť tvoriví, otvorení a radostní ľudia s večným dieťaťom v srdci. Autorovi Dávidovi Dziakovi želáme veľa úspechov na ceste rozdávania radosti deťom prostredníctvom kníh a tešíme sa na jeho ďalšiu knihu, ktorá bude o obľúbenej a známej postave pre deti zo Zapisníka jedného chlapca.

Foto: Patrik ELIAŠ

ÚSPEŠNÍ ABSOLVENTI

Prečo študovať na Prešovskej univerzite? Ako ich štúdium na univerzite obohatilo?

Odpovedajú naši úspešní absolventi.

Mgr. Kristián UNGRADY

Manažér predajne – Lidl Slovensko, v. o. s.

Absolvent Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu PU

Po skončení Obchodnej akadémie som bol presvedčený, že vysokoškolské štúdium nepotrebujem, a to bol veľký omyl. Už po mesiaci v práci som zistil, že sa chcem posúvať ďalej a cesta k úspechu vedie cez štúdium na VŠ. Veľmi ma bavila sféra obchodu, začínal som už v detstve hrou Investor, a tak som si aj na základe dobrých recenzií od mojich známych podal prihlášku na Fakultu manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove. Keďže veľmi rád spoznávam nových ľudí, po krátkej chvíli som si našiel odbor, ktorý spĺňal tieto moje požiadavky – manažment ľudských zdrojov. Vedel som, že vyštudovanie tejto špecializácie mi môže zaručiť uplatnenie sa v personálnom manažmente na strednej úrovni riadenia, ale taktiež aj uplatnenie sa v TOP manažmente. Ako veľký prínos vysokoškolské-

ho štúdia hodnotím prednášky z praxe pedagógov, ich zážitky a skúsenosti s trhom či možnosť participovať na kreovaní témy mojej diplomovej práce. Päť rokov na fakulte ubehlo veľmi rýchlo. Už počas štúdia som pracoval na manažérskej pozícii, kde som

„Potvrdilo sa to, že kľúčom úspechu v praxi manažéra je komunikácia so zamestnancami a otvorená spätná väzba.“

riadil piatich kolegov v malej súkromnej firme. Asi po pol roku som v danej firme začal stagnovať, a tak som si povedal, že chcem viac. Na základe reklamnej kampane som si podal prihlášku do spoločnosti Lidl Slovensko v. o. s., kde

ponúkali prácu manažéra bez požiadavky praxe a s ponukou školenia zdarma. Po štyroch kolách pohovorov, rôznych modelových situáciách a skúškach som sa nakoniec do manažérskeho tréningového programu dostal. Pridelili mi kompletný plán adaptácie, prešiel som si všetky pracovné pozície na približne siedmych predajniach na Slovensku, spoznal som množstvo skúsených ľudí, získal prax a po ôsmich mesiacoch som sa dočkal aj vlastnej predajne. Momentálne riadim predajňu v krajskom meste Prešov a mám pod sebou 33 ľudí. Potvrdilo sa to, že kľúčom úspechu v praxi manažéra je komunikácia so zamestnancami a otvorená spätná väzba. Robím prácu, ktorá ma baví, a keďže ide o potraviny, teda živú sféru, každý deň v práci je iný, a to sa mi na nej páči najviac. Základ je chcieť a ísť si za svojim cieľom.

Mgr. Simona Prokopec FOCHLEROVÁ

**Organizátorka literárnej ceny Anasoft litera
Editorka a tímlíderka prúdového vysielania Rádia DEVÍN
(v súčasnosti na materskej dovolenke)**

Absolventka Filozofickej fakulty PU

Pôvodne som chcela študovať v Košiciach veterinu, ale keďže som maturovala z chémie a biológie vo francúzštine, prijímačky som si plánovala posunúť o rok, aby som sa na ne pripravila podľa slovenských osnov. Nechcela som však stratiť rok len tak, tak som si podala prihlášku na Prešovskú univerzitu v Prešove, konkrétne na učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry v kombinácii s francúzskym jazykom a literatúrou. Bola som tiež súčasťou posledného ročníka, ktorý sa na vysokú školu dostal prijímacou skúškou. Na otázku prijímacej komisie, ktorá kniha má v poslednom čase zaujala, som odpovedala – doslov v Mene ruže (naozaj som ním bola fascinovaná a niekde tam sa začala moja láska k interpretácii umeleckého textu). Dočasné ročné štúdium bolo ideálnou kombináciou – milovala som knihy a chcela som sa tiež udržať v jazykovej kondícii s francúzštinou. Počas prvého ročníka som však pochopila, že katedra slovenského jazyka a literatúry je v Prešove naozaj špičková a že stredná škola, počas ktorej som štyri roky čítala Otca Goriotu spredu, zozadu i zo stredu, ma dostala do skupiny tých schopnejších študentiek (chlapcov bolo v ročníku málo, tak prečo by mal mať mužský rod prednosť), ktorí vedeli pracovať s textom. Po rokoch utrpenia na prírodovednom gymnáziu, kde sa podľa „profesorky“ matematiky derivovať naučí aj cvičená opica, len ja nie, som

sa cítila konečne múdra. Pre tento pocit som na univerzite v Prešove zostala a doteraz som svoje rozhodnutie neofutovala. Síce sa múdra už necítim, ale aj pokora prichádza až časom.

Keď som navštevovala prednášky Stanislava Rakúsa, netušila som, že raz budem organizovať cenu, ktorú neskôr získal za knihu *Telegram*. Keď som sedela na vyhodnotení Akademického Prešova s mojím prvým a posledným poviedkovým pokusom, kde Marta Součková môj text zhodnotila slovami „talent tam je, ale je ho málo a načo do textu dávať vlakové citoslovce ššš, keď všetci vieme, aký zvuk vlak vydáva“, ani by mi nenapadlo, že raz si budem s Martou tykať a vymieňať si s ňou správy s komentármi o desiatke Anasoft litery. A ani na skúške s Jankom Gavurom, na ktorej som si vytiahla trojicu Kostra – Horov - Plávka a dostala z nej B (čo mi zlomilo srdce), mi nenapadlo, že s ním raz budem sedieť v bratislavskej reštaurácii pri výbere ďalšieho laureáta ceny Anasoft litera a že bude redaktorom kníh môjho manžela venovaných S, o ktorej len Janko vie, čo na skúškach vedela a čo nie.

Štúdium na katedre francúzštiny bolo tiež par excellence, nikdy nezabudnem na prednášky profesorky Malinovskej so zdvihnutým obočím a úsmevom La Giocondy a vtedy ešte začínajúceho Jána Drengubiaka,

o ktorého prejave som bola presvedčená, že nie Malraux, ale on je tou pravou „la condition humaine“. (Medzičasom sme sa tiež skamarátili, stále mám v peňaženke USD kartu s jeho odporúčanými audioknihami). Zažila som aj kultivovaného docenta Sekventa, ktorý bol oponentom mojej diplomovej práce o jazyku francúzskeho rapu (paradoxne, o pár rokov neskôr som sa stala editorkou v Rádiu DEVÍN, na vlnách ktorého znie klasika a jazz, určite nie francúzsky rap).

Ako vidíte, nič, čo som si kedysi predstavovala, že budem robiť – od liečenia zvierat až po učenie detí v mojom rodnom meste, Košiciach - sa nesplnilo. Žijem v Bratislave, pracujem v kultúre a umení, organizujem jednu z najprestížnejších slovenských literárnych cien, mala som pitbulla, ale teraz mám kocúra a koňa, ktoré liečia mňa. Celú vysokú školu som si nevedela nájsť ani len priateľa, no teraz mám manžela, ktorý sa do mňa zaľúbil, lebo som sa s ním vedela rozprávať o literatúre, o ktorej som sa učila na vysokej škole. Mám krásny život práve kvôli pocitu, ktorý má napokon motivoval zostať na Prešovskej univerzite v Prešove. Dovoľte mi poučenie na záver: dávajte si pozor na svoje profesorky a profesorov, o pár rokov s nimi môžete byť dobrí známi, ba možno aj priatelia.

RNDr. Richard NIKISCHER, Ph.D.

Poverený riaditeľ a vedúci na Ministerstve pro místní rozvoj, Praha, ČR

Absolvent Fakulty humanitných a prírodných vied PU

Keď som prichádzal na Prešovskú univerzitu, bol som ešte mladý a pochabý muž, ktorý sa stále iba učil správne rozhodovať. Ani dnes ešte nie som žiadny veterán, určite sa však už rozhodujem oveľa uvážlivejšie než v období, keď som sa rozhodol zvoliť si za svoju alma mater Prešovskú univerzitu (PU), konkrétne Fakultu humanitných a prírodných vied. Ale viete, ani dnes by som sa nerozhodol inak. Vtedajším podnetom pre voľbu štúdia geografie na menovanej fakulte bola pre mňa jednoducho záľuba v zemepise a chýry o tom, že najlepšia geografia na Slovensku sa študuje v Prešove. Pravda, nikdy som sa rôzne geografické pracoviská na Slovensku hlbšie neporovnával, ale odborná úroveň štúdia na PU splnila moje očakávania bezvýhradne. Čas ukázal, že som v Prešove získal dobrý základ do ďalšieho štúdia i života po ňom. Byť prešovským študentom ma bavilo, práve preto som sa rozhodol študovať ďalej. S Prešovom som sa síce rozlúčil s cieľom objavovať nové obzory, no navždy zostal hlboko zapísaný v mojom srdci a stal sa pevnou súčasťou mojej osobnosti. Bol to prešovský Richard Nikischer, kto neskôr absolvoval doktorandské štúdium regionálnej a politickej geografie na Karlovej univerzite v Prahe, a zároveň pôsobil ako výskumný pracovník Sociologického ústavu Akadémie vied ČR. A je to prešovský Richard Nikischer, kto

dnes pôsobí na Ministerstve pro místní rozvoj ČR a riadi regionálny rozvoj Českej republiky. Ako vedúci oddelenia rozvoja vidieka a zároveň poverený riaditeľ odboru stratégií a analýz regionálnej politiky a politiky bývania som priamo podriadený ministrovi a rozhodujem o tom, kam chceme dostať české regióny a aké nástroje (legislatívne, koncepčné, dotačné, metodické a pod.) na to využijeme. Zároveň niektoré z týchto nástrojov na odbore priamo riadime. Týka sa to aj problematiky dostupného bývania, ktoré pre občanov ČR, ale napr. aj pre utečencov chceme zaistiť v čo najväčšej miere. Mimochodom, zo svojej pozície viem i zapojenie ministerstva do výskumných aktivít, čo ma ako človeka s náklonnosťou k akademickej sfére mimoriadne naplňuje.

Pokiaľ sú moje dnešné rozhodnutia rovnako dobré ako rozhodnutie odštartovať svoju študijnú cestu na Prešovskej univerzite, potom pred sebou majú české regióny svetlú budúcnosť. Rovnako ako väčšina z nás neviem, kde budem zajtra, ale s istotou viem, že ostanem prešovským Richardom Nikischerom. Týmto chcem vzdať skromný hold všetkým pedagógom (predovšetkým z Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky) a kamarátom (predovšetkým zo starého intráku), ktorí ma v Prešove obohatili.

Mgr. Daniel KIČURA

Kondičný tréner v tíme HC Košice

Absolvent Fakulty športu PU

Od malička som bol živý a stále v pohybe. Venoval som sa rozličným športom - či už futbalu, atletike, gymnastike, bojovým umeniam alebo rekreačne aj ľadovému hokeju. Ten bol a stále je mojou srdcovou záležitosťou. Vždy som si hovoril, že aj keď som ho nehral profesionálne, chcem sa okolo neho motať. Ak má človek cieľ a za niečím si ide s pokorou, pracovitosťou a húževnatosťou, dosiahne veľa. Preto mojou ďalšou zastávkou po strednej škole a základnej vojenskej službe bola akademická pôda Prešovskej univerzity, konkrétne Fakulta športu a odbor učiteľstvo a trénerstvo. Po škole sme so spolužiakom

„Neverím na konkurenciu, ale na inšpiráciu, a verím, že spolupráca je cesta k poznaniu a smer k múdrosti.”

Marekom Kokindom, ktorý s touto myšlienkou prišiel, oslovili mládežníckych trénerov HC Košice a následne rozbehli projekt s kondičnou prípravou mládeže. Postupne sme sa dostávali do povedomia hokejového prostredia a v roku 2012 prišla ponuka venovať sa na rovnakej pozícii A-mužstvu. Ja som ostal v praxi v HC Košice, Marek pôsobí a prednáša na akademickej pôde

Fakulty športu. Prepojenie teórie s praxou a výskumom podnecuje viaceré odborné články, štúdie a ďalšie publikácie prezentované na športových konferenciách v Európe.

Štúdium na fakulte ma zaujímal, bavilo ma tam snáď všetko, no cesta môjho vzdelávania sa tam iba začala. Dnešným študentom by som odkázal, že je dôležité sledovať moderné trendy a vzdelávať sa neustále aj po ukončení štúdia. Je to žiadané, ba až nevyhnutné. Po ukončení štúdia som absolvoval množstvo stáží a športových konferencií, ale nadviazal som aj spolupráce a konzultácie s kondičnými trénermi a fyziológmi na Slovensku, v Česku i v zahraničí. Preposielame si odborné články a odkazy na literatúru. V Amerike som sa zúčastnil stáží napríklad v Detroite, či Chicagu, ale stážoval som aj vo Fínsku, Švédsku a v rámci Ligy majstrov krátkodobo tiež v Nemecku či Švajčiarsku.

Štúdium na fakulte bolo tímové, a takto je založená aj moja profesijná cesta. Aj v súčasnosti spolupracujem so svojou alma mater, ktorá participuje na diagnostike, zefektívňovaní a periodizácii v príprave našich hokejistov.

PaedDr. Zuzana VAGNEROVÁ

Zástupkyňa pre 1. stupeň ZŠ, Základná škola Sol'

Absolventka Pedagogickej fakulty PU

Svoju učiteľskú cestu som začala ako nekvalifikovaná učiteľka v malej komornej dedinskej základnej škole. Napriek tomu, že som ukončila chemickú strednú školu, ma vždy lákala práca s deťmi, a preto som ponuku na prácu učiteľky privítala. V tomto období bolo v školách na východnom Slovensku mnoho nekvalifikovaných učiteľov, ktorí si dopĺňali vzdelanie popri svojej práci.

Výber vysokej školy bol pre mňa jednoznačný. Prijímacie skúšky (talentové aj vedomostné) som zvládla a Pedagogickú fakultu Prešovskej univerzity v Prešove som následne absolvovala v rámci externého štúdia. Päť rokov sme každý piatok či sobotu počas semestra trávili v prednáškovej aule, resp. v telocvični. Nezabudnuteľnými zážitkami boli lyžiarsky a vodácky výcvik či exkurzia z prírodovedy a vlastivedy. Väčšinu rokov pracujem ako učiteľka so žiakmi z marginalizovaných komunít. Je mi blízky ich temperament a ich špecifiká dokážem akceptovať. V roku 2008 som nastúpila ako učiteľka do Základnej školy Sol' a o šesť rokov neskôr do pozície zástupkyne pre prvý stupeň základnej školy.

Kolektív pedagogických pracovníkov na našej škole tvorí mnoho absolventov Pedagogickej fakulty, čo vytvára priestor pre spoločné

zdieľanie úsmevných spomienok, skúseností či zážitkov. Po zaradení informatiky (v tom čase informatickej výchovy) do učebného plánu primárneho vzdelávania sa tento predmet stal mojou srdcovou záležitosťou. V tejto oblasti som písala aj rigoróznou prácu a informatiku učím popri práci zástupkyne doteraz. Súčasní žiaci majú v oblasti moderných technológií skúsenosti hlavne s mobilnými technológiami, ale napr. v oblasti programovania detských robotov či využívania grafických a textových editorov v každodennom živote vidím veľký priestor pre ich rozvoj. Verím, že žiaci vnímajú moje nadšenie pre prácu, ktorá ma aj vďaka štúdiu na Pedagogickej fakulte PU doteraz veľmi baví.

Mgr. et Mgr. Antónia HALKOVÁ, PhD.

Absolventka Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU

Svoj študijný život začala na Gymnáziu sv. Moniky v Prešove. V štúdiu pokračovala na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a súbežne študovala religionistiku na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Po ukončení štúdií na oboch fakultách našla uplatnenie v justícii, kde pôsobí dodnes. Doktorandské štúdium v odbore religionistika absolvovala na GTF PU. Tento rok obhájila dizertačnú prácu s názvom Právny rámec náboženského extrémizmu v SR v kontexte legislatívy EÚ. V súčasnosti pracuje na Okresnom súde v Prešove.

Čo vás motivovalo prísť študovať na GTF PU?

Dôvodom, prečo som si podala prihlášku a zúčastnila sa prijímacích skúšok na GTF PU, bola moja túžba študovať religionistiku. Štúdium som chcela zosúladiť so štúdiom práva v Košiciach. GTF PU ma oslovila študijným programom, ktorý ponúkal zaujímavé predmety, a motivujúca bola tiež skutočnosť, že na teologickej fakulte som okrem prednášok v rámci religionistiky mala možnosť vo svojom voľnom čase absolvovať aj prednášky z odboru katolícka teológia.

Čo bolo dôvodom výberu práve tejto fakulty a odboru?

Štúdium religionistiky som si vybrala z dôvodu, že ma vždy interesovala rôznorodosť kultúr, náboženstiev a filozofií v kontexte náboženských predstáv. GTF ako jediná z fakúlt PU ponúkala štúdium v odbore religionistika, ktorý som cielene vyhľadávala. V tom čase som už študovala na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a ako veriaci mladý človek stretá-

vajúci sa u rovesníkov so širokou škálou svetonázorov som túžila porozumieť svojim priateľom. Zaujímavé a zároveň zarážajúce pre mňa bolo, že oni sami nedokázali odpovedať na moje otázky ohľadom právd, ktorým verili, ktoré vyznávali, a ktorým podriaďovali svoje životy. Vďaka vedeniu mojich rodičov, ich otvorenej výchove a silnému vzoru ľudskosti disponujem prirodzenou toleranciou pre inakosť ľudí a ich svetonázorov, čo mi vybudovalo široký okruh známych s rozličnými vierovyznaniami, ale aj politickými orientáciami (úsmev).

V čom vás na vašu profesijnú dráhu pripravilo štúdium na GTF PU?

V súčasnosti som zamestnaná v slovenskej justícii, takže primárne pracujem s poznatkami z práva, avšak štúdium religionistiky ma nesmierne obohatilo, nakoľko už počas štúdia na právnickej fakulte som svoje záverečné práce venovala témam ako inštitút rozvodu v islamskom práve či ľudské práva v tradičných náboženských systémoch. V rámci štúdia religionistiky som

sa zamerala na fenomén okultizmu, ktorému aj v súčasnosti venujem pozornosť a pravidelne prispievam do rubriky Varovanie v gréckokatolíckom časopise Slovo. Počas doktorandského štúdia som sa zamerala na prepojenie mojich poznatkov a praxe z práva i religionistiky a dizertačnú prácu som venovala téme náboženského extrémizmu v právnom kontexte.

Ako vás štúdium obohatilo?

Moje obohatenie spočíva v nadobudnutí značného množstva poznatkov o náboženstvách, a to na niekoľkých rovinách. Pohľad histórie, filozofie, sociológie a práva dopomohli k sceleniu môjho osobného obrazu o jednotlivých náboženských a filozofických systémoch. Prostredie a chod teologickej fakulty ma viedli k uvedomeniu si dôležitosti budovania osobného vzťahu s Bohom, ako aj vzťahov v rámci spoločenstva Cirkvi, lebo je pravdou, že podobne ako sa vyskytujú rôzne problémy a konflikty v spoločenstve rodiny, je to aj v Cirkvi. Veľa však záleží od osobného vzťahu s Bohom,

a preto som sa snažila pre mňa náročné situácie zhodnotiť a vyťažiť z nich pre osobný rast čo najviac. Účasť v akademickom senáte mi pomohla nahliadnuť do vnútorných záležitostí fakulty, a tým porozumieť chodu fakulty aj univerzity. Organizovanie spoločenských akcií v rámci fakulty mi pomohlo rozvinúť manažérske zručnosti. Aktivity v rámci Univerzitného pastoračného centra priniesli do môjho života hlboké priateľstvá a mnohé kontakty z rôznych vedných odborov. Aktívne zapájanie sa do prednášok a pripravovanie seminárov ma naučilo vystupovať pred verejnosťou. Vďaka púťiam a výletom, ktoré fakulta organizovala, som spoznala mnohé krásne miesta.

Čo by ste chceli študentom PU odkázať, možno zapriať? Aký je váš recept na úspech?

Študentom PU by som rada odkázala, aby naplno využili čas štúdia a načerpali čo najviac pre svoj budúci profesijný rast. Aktívna účasť sa prednáškach a konferenciách, a to aj mimo študovaného odboru, zapájanie sa do aktivít univerzity a absolvovanie študijných pobytov v zahraničí sú úrodnou pôdou úspechu. Zo svojej skúsenosti študentom odporúčam, aby absolvovali online kurzy, ktoré sú v súčasnosti ľahko dostupné a mnohé dostupné aj bez poplatkov. Päťdesiat percent z "mať" je "chcieť", preto študentom prajem, aby študovali to, čo im je blízke, lebo štúdium nás má obohacovať a nie stresovať. Nestávať vzdušné zámky, ale nevzdávať sa snov, stanoviť si ciele a trpezlivo za nimi kráčať.

Zhovárал sa: Michal HOSPODÁR

Bc. Iveta FEDOROVÁ, DiS.art.

**Herečka v Divadle Alexandra
Duchnoviča
Seriál - Hranica**

*Absolventka Pravoslávnej bohosloveckej
fakulty PU*

Štúdium na Prešovskej univerzite má obohatilo vzdelaním a duchovne, nakoľko moje bakalárske štúdium bolo ukončené na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte. Pokračujem v štúdiu aj na magisterskom stupni, pretože nie je nič lepšie pre rozvoj seba samého, ako štúdium ktoré ťa baví a obohacuje. Človek je malá bunka na tomto svete, ktorá sa potrebuje vzdelávať tak pod a neváhaj Prešovská univerzita má pestrý výber odborov, tak určite sa nájdeš ty aj tvoje Ja. Ja som sa našla na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte, pretože ma baví vzdelávať sa o svojej viere a o porozumení a podaní ruky ľuďom. Aby sme sa mohli stať človekom, tak potrebujeme rozvíjať seba samého a náš mozog, ktorý neustále potrebuje prísun informácií, aby vedel fungovať a žiť plnohodnotné v živote, ktorý máš. Tak prosím pod študovať, urob niečo pre seba, aby sme si mohli povedať, tak a stálo to za to!
Vzdelávanie je super, nebudeš mať čo ľutovať.

LETNÁ ŠKOLA NA JAGELOVSKÉJ UNIVERZITE

Katarína KOSTILNÍKOVÁ, Michaela DEMKOVÁ

V dňoch 3. 7. – 17. 7. 2022 prebiehala na Jagelovskej univerzite v poľskom meste Krakov v poradí 10. letná škola. Po dvoch rokoch sa opäť stretli študenti a lektori z desiatich krajín strednej a východnej Európy. Prešovskú univerzitu v Prešove reprezentovali dve študentky z Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky, Katarína Kostilníková a Michaela Demková.

Začiatkom júla sa po dvoch rokoch opäť konalo pravidelné stretnutie študentov a lektorov z desiatich krajín strednej a východnej Európy v rámci siete GEOREGNET. Tento rok bola hosťujúcou inštitúciou Jagelovská univerzita v Krakove. Organizátori z Inštitútu geografie a priestorového manažmentu pripravili pre 26 študentov a 29 lektorov z 10 krajín strednej a východnej Európy veľmi intenzívny program. Našu univerzitu na podujatí reprezentovali dve študentky z Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky: Katarína Kostilníková a Michaela Demková, študentky druhého a tretieho ročníka doktorandského štúdia na FHPV.

Nosnou témou tohto podujatia boli prednášky na tému: Cultural Heritage and Regional Development in Central and Eastern Europe. Kultúrne dedičstvo, najmä problematika jeho uznania a aktivácie ako zdroja miestneho a regionálneho rozvoja či jedinečného typu územného kapitálu, ktorý môže ovplyvniť rôzne dimenzie sociálno-ekonomického rozvoja, je dôležitou a často diskutovanou oblasťou štúdia. Keďže je táto téma súčasťou vzdelávacích ponúk a vedecko-výskumných bádaní viacerých katedier a pracovísk partnerských univerzít, vrátane tej Jagelovskej, stala sa inšpiráciou pre organizáciu 10. ročníka letnej školy zameranej práve na túto problematiku, ktorá zohľadňuje potenciál

dedičstva i komplexné výzvy jeho súčasného využívania spojeného s rozmanitosťou možných sfér (ekonomická, sociálna, kultúrna, ekologická) jeho vplyvu. Tento ročník letnej školy bol zároveň prvým takýmto podujatím s hlavnou témou kultúrneho dedičstva.

Počas 14 dní letnej školy absolvovali účastníci sériu prednášok, terénnych výskumov a kolokvií s rôznymi odborníkmi zo zahraničia. Predmetom odborných diskusií boli témy týkajúce sa efektívneho manažmentu kultúrneho dedičstva v kontexte regionálneho rozvoja, ako napríklad uznanie rozmanitosti artefaktov, budov či lokalít, ako aj nehmotných hodnôt, ktoré možno považovať za dedičstvo,

teda typologickú a chronologickú rozmanitosť dedičstva vrátane priemyselného dedičstva, dedičstva etnických menšín a dedičstva komunizmu. Praktické úlohy boli zamerané na analýzu zainteresovaných strán, ktoré môžu mať z kultúrneho dedičstva prospech, respektíve ho môžu ovplyvniť, a jeho funkciám v kontexte súčasných rozvojových procesov - sociálnemu a ekonomickému využitiu dedičstva, jeho vplyvu na imidž miesta, jeho využitiu v procesoch obnovy miest a v neposlednom rade aj v kreatívnom priemysle. Ďalšou kľúčovou témou boli rôznorodé priestorové, regionálne a miestne kontexty dedičstva - ako periférne/centrálne, mestské/vidiecke a menšinové/väčšinové dedičstvo. Všetky rozoberané témy sa analyzovali s prihliadnutím na globálnu, univerzálnu perspektívu s dôrazom na špecifické možnosti a výzvy spojené s udržateľným využívaním, riadením a propagovaním kultúrneho dedičstva v kontexte strednej a východnej Európy.

Súčasťou výskumu boli tri exkurzie. Prvá bola orientovaná na hodnoty a potenciál cirkevného a malomestského dedičstva, v rámci ktorej sme navštívili Kalwariu Zebrzydowsku a bývalé mestečko Lanckorona. Druhé terénne cvičenie sa týkalo industriálneho dedičstva Horného Sliezska. Jeho cieľom bola historická robotnícka štvrť v rámci oblasti dnešných Katovic – Nikiszowiec, železničná knižnica, mesto Bytom a Zabrze, pričom súčasťou tohto cvičenia bol aj splav uholnej bane Queen Luiza. Tretia časť terénnych cvičení bola zameraná na multi-kultúrne dedičstvo Galície, teda na hmotné a nehmotné dedičstvo okrajových a vidieckych oblastí. Jeho predmetom bol kostol sv. Leonarda v obci Lipnica Murowana, skanzen Nowy Sacz, galícijské mestečko a obec Bobowa. Ostávajúce dni boli vyhradené na štúdium a vypracovanie lektormi zadaných úloh. Zároveň bol pobyt využitý na individuálne mapovanie, vypracovanie úloh zadaných školiteľkou a prípravu podkladov pre dizertačné práce, ktorým sa venujeme na Prešovskej univerzite. Mgr. Kostilníková mapovala ponuku produktov kulinárskeho turizmu

v Krakove a Mgr. Demková analyzovala prístupy k využívaniu rozvoja turizmu ako nástroja na redukciiu chudoby v periférnych regiónoch Poľska.

Medzinárodná sieť spolupráce GeoRegNet (GEO = geografia, REG = regionálny, NET = sieť) sa zrodila na základe dlhodobej a úspešnej spolupráce medzi univerzitami v oblasti geografie a regionálneho rozvoja.

Myšlienka kooperácie geografických pracovísk v rámci strednej Európy s využitím prostriedkov programu CEEPUS vznikla v roku 2006. Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky FHPV PU je vďaka iniciatíve prof. RNDr. Reného Matloviča, PhD. jedným zo štyroch zakladajúcich členov tejto siete. V súčasnosti ju tvorí 19 partnerských univerzít z 12 krajín strednej Európy a Balkánu.

Za najväčší prínos okrem vedeckej spolupráce v oblasti internacionalizácie vzdelávania možno považovať každoročné letné školy, ktoré sú

organizované od roku 2008 vždy v inej partnerskej krajine. Takýto formát medzinárodných študijných pobytov je pre študentov a pedagógov z partnerských univerzít skvelou príležitosťou na výmenu akademických poznatkov a vhodnou platformou pre širšie diskusie o aktuálnych celospoločenských problémoch a otázkach vývoja geografického myslenia a komparácie prístupov k miestnemu a regionálnemu rozvoju.

Odkaz autoriek pre ostatných študentov a kolegov:

„Letná škola nám umožnila spoznať ľudí z viacerých krajín Európy, ktorí disponujú podobnými akademickými záujmami ako my. Získali sme nové skúsenosti, poznatky a nadviazali sme nové priateľstvá. Pevne veríme, že sieť GeoRegNet bude aj naďalej pokračovať v tradícii a bude rozširovať svoju pôsobnosť i atraktivitu tak, aby prilákala ešte viac študentov, ktorí sa nielen niečo nové naučia, ale si aj zdokonalia svoju angličtinu.“

Foto: archív autoriek

PO RUSÍNSKY AJ V PRAHE

Michala HOLUBKOVÁ

Ako študentka 5. ročníka doktorandského štúdia v odbore slavistika - rusínsky jazyk a literatúra v rámci Centra jazykov a kultúr národnostných menšín som mala možnosť absolvovať v termíne od 28. 05. 2022 do 30. 07. 2022 stáž v Českej republike v Slovanskom ústave Akadémie vied ČR.

Predstava, že ja, vo svojej podstate introvert s nie príliš rozvinutým zmyslom pre orientáciu, mám sama odísť do cudzej krajiny, vo mne spočiatku nevzbudzovala priveľké nadšenie. Nikdy som totiž bez niekoho blízkeho alebo známeho tak ďaleko a hlavne na tak dlho nikam necestovala. Preto boli moje pocity pred odchodom trochu zmiešané. Hoci mi hlavou sem-tam prebehla nejaká tá obava, vcelku som sa na stáž veľmi tešila. O to viac, že sa postupne uvoľňovali opatrenia spojené s pandemiou COVID-19 a cestovanie do zahraničia bolo slobodnejšie a hlavne bezpečnejšie. Po prvotných peripetiách s domotanou rezerváciou ubytovania, ktoré sa vďaka bohu pár dní pred odchodom podarilo vyriešiť, sa moje dobrodružstvo mohlo začať. Rozhodnutie ísť stážovať do Akadémie vied ČR nebolo príliš komplikované, keďže v zahraničí neexistuje veľa inštitúcií, ktoré sa rusínskym jazykom, ktorý študujem, zaoberajú na profesionálnej úrovni. Navyše sa mi to zdalo byť dobrou príležitosťou pre upevnenie už existujúcich kontaktov s touto inštitúciou a tiež na získanie nových.

Úlohy môjho mentora sa výborne zhostil Mgr. Michal Vašíček, PhD., ktorého som vďaka jeho výskumnej práci v oblasti rusínskych nárečí už predtým poznala. Táto stáž mi tak poskytla skvelú možnosť bližšie s ním spolupracovať. Nie je totiž nič lepšie, ako keď môžete o témach, ktoré vás osobne i profesionálne zaujímajú, diskutovať s človekom, ktorý má v tejto oblasti bohaté znalosti i skúsenosti.

Bola to pre mňa taktiež jedinečná možnosť nahliadnuť do výskumných aktivít Slovanského ústavu Akadémie vied ČR. Výskum rusínskych - alebo v terminológii Ivana Paňkavýča, jedného z najvýznamnejších dialektológov, juhokarpatských nárečí - má na pôde Slovanského ústavu AV ČR bohatú históriu, ktorej počiatky sú spojené so vznikom samotného ústavu. Preto pre mňa bolo v mnohom inšpiratívne stať sa časťou tejto inštitúcie, hoci len na dva mesiace.

Úlohy, ktoré som tam vykonávala, spočívali predovšetkým v prepisovaní archívnych nahrávok a v práci s lexikálnou elektronickou databázou rusínskych nárečí. Na prvý pohľad by sa to mohlo zdať ako dosť monotónna a nezaujímavá práca. Keď sa do nej ale dostatočne zahĺbite, odkryje sa pred vami bohatstvo rusínskeho jazyka. Táto práca je ešte cennejšia, keď si uvedomíte, že ani ľudia, ktorých hlas z nahrávok počujete, ani tí, ktorí tieto zápisy robili, už nie sú medzi nami. Zanechali nám však niečo jedinečné - archívne nahrávky, ktoré odzrkadľujú vtedajší stav v dialektoch, a ich porovnanie s terajším jazykom nám pomáha odkrývať vývojové procesy nielen v dialektoch, ale aj v jazyku ako takom.

Stovežatá Praha, ako ju často nazývajú, je skutočne krásne mesto, v ktorom na vás spoza každého rohu dýcha história. Prahu som už dávnejšie navštívila ako turistka, až teraz som ju však dokázala lepšie spoznať a jej krásy si vychutnávať plnými dúškami. Nikdy totiž nespoznáte mesto lepšie, ako keď v ňom

hoci len nakrátko žijete.

Hoci sa mi dva mesiace spočiatku videli ako dlhá doba, ubehli mi ako voda. Pred odchodom na stáž by mi ani nenapadlo, že niečo podobné poviem, ale pokojne by som tam ostala aj dlhšie. Jediné, čo mi chýbalo, boli moji blízki, preto som sa už tešila na návrat domov.

Môžem povedať, že táto skúsenosť bola pre mňa celkovo obrovským obohatením, za ktoré som programu Erasmus+ veľmi vďačná. Verím, že sa mi v budúcnosti podarí stovežatú Prahu znova navštíviť, pretože ako v dialektoch, tak aj v Prahe je stále čo objavovať...

Foto: archív autorky

OBOHACUJÚCA STÁŽ V NAJKRAJŠOM MESTE PLANÉTY

Lukáš PERNÝ

Česká metropola Praha, kde sídli aj Katedra filozofie Národohospodárskej fakulty Vysoké školy ekonomickej, sa podľa prieskumu Time Out stala najkrajším mestom našej planéty. Aj preto chcem hneď v úvode poďakovať ako Prešovskej univerzite v Prešove, tak aj Vysoké škole ekonomickej za veľmi cennú a inšpiratívnu skúsenosť v podobe absolventskej stáže, ktorú som absolvoval od 01. 07. 2021 do 30. 04. 2022.

Po docestovaní do Prahy sa uskutočnilo prvé stretnutie s vedúcim katedry, docentom Jánom Pavlíkom. Hneď úvodom som dostal zadanie recenzovať knihu docenta Jiřího Vaněka, ktorý je členom katedry a autorom monumentálnej knihy, ktorá spája filozofické aj estetické otázky. Podrobne spracovanú recenziu som vydal v Literárnom týždeníku a s docentom Jiřím Vaněkom som taktiež viedol rozhovor, ktorý bol publikovaný v Slovenských národných novinách. Ďalším míľnikom mojej stáže bolo 240. výročie narodenia humanistu, filozofa a matematika Bernarda Bolzana – pri tejto príležitosti som napísal predslov k druhému doplnenému vydaniu knihy Utopický vizionár B. Bolzano (autorom je profesor Pavel Širůček z VŠE), pričom som v predslove využil aj študijný materiál od docenta Pavlíka, ktorý sa Bolzanovi venoval najmä prostredníctvom jeho prínosu na poli matematiky. Pri príležitosti návštevy Prahy som navštívil aj miesto, kde Bolzano istý čas žil. Po konzultácii s docentom Pavlíkom som taktiež oslovil vydavateľstvo

Českej akadémie vied za účelom doplneného vydania mojej dizertačnej práce (na projekte aktuálne stále pracujem). V rámci stáže som napísal niekoľko recenzií na odborné knihy a monografie a podnikol niekoľko rozhovorov s vedcami pre odborné aj populárno-náučné časopisy. Vyvrcholením spolupráce s Katedrou filozofie NF VŠE bola organizácia medzinárodného vedeckého podujatia (sympózia) Medzi slovenskou a českou filozofiou (do ktorého som zapojil aj vedeckých pracovníkov Matice slovenskej vrátane jej predsedu, doktora Mariána Gešpera, a taktiež pracovníka Univerzity Mateja Bela docenta Júliusa Lomenčíka). Súčasťou konferencie bolo tiež prezentovanie knihy Štúrovi a Hegel, ktorá vyšla práve na pôde Prešovskej univerzity v spolupráci s profesorom Rudolfom Dupkalom a jej symbolické odovzdanie vedúcemu katedry pre katedrovú knižnicu.

Titul Prahy ako najkrajšieho mesta sveta možno iba potvrdiť. Počas pobytu v Prahe som navštívil významné kultúrne a historické pamiatky. Pra-

ha ponúka nespočetné množstvo zážitkov: nielen kultúrno-umeleckých, ale aj gastronomických. Špeciálne by som odporučil reštaurácie U Švejka a U Balouna s tematikou legendárnej fiktívnej postavičky spisovateľa Jaroslava Haška.

Pre budúcich účastníkov stáže odporúčam návštevu Pražského hradu, Karlovho mosta, Staromestského námestia, Vyšehradu a monumentálnej stavby pražského metra. Pre romantikov odporúčam nádhernú plavbu po Vltave a pre milovníkov tajomna jednoznačne Múzeum alchymie, v ktorom sa nachádza azda najstaršia a najzáhadnejšia miestnosť v celej Prahe – tajná alchymistická dielňa Rudolfa II. Miesto je súčasťou tzv. magického trojuholníka – ten spája tri najmagickjšie a najzáhadnejšie miesta Prahy. V múzeu si môžete kúpiť aj elixíry života a lásky, ktoré sú vyrábané na základe starodávnych receptúr. Milovníkom prírody tiež odporúčam návštevu Havlíčkových sadov.

Foto: archív autora

Z PREŠOVA CEZ HAVAJ AŽ DO AMERIKY

Zdenka BODNÁROVÁ

Študenti estetiky z Inštitútu estetiky a umeleckej kultúry Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (PU) sa zúčastnili exkurzie v Múzeu moderného umenia Andyho Warhola, aby našli odpoveď na otázku: Čo spája Prešov, Havaj a Medzilaborce?

Meno Andy Warhol je zaiste každému dobre známe. Bol to jeden z najznámejších maliarov, grafikov a filmových tvorcov a zároveň vedúca osobnosť umeleckého hnutia pop-art, ktoré sa začalo rozvíjať začiatkom 60. rokov v USA. Warhol bol spočiatku reklamným tvorcom a úžitkovým grafikom, čo sa výrazne pretavilo aj do techniky a námetov jeho nasledujúcej tvorby. Plechovky polievky Campbell, portréty známych osobností od Marilyn Monroe po kráľovnú Alžbetu II. či Brillo Boxy netreba ani predstavovať, keďže sú populárne aj v súčasnosti.

Fascinujúce je, že všetky tieto diela máme možnosť vidieť na Slovensku - a to v Múzeu moderného umenia Andyho Warhola, ktoré sa nachádza v Medzilaborciach. Práve z tohto kraja, totiž zo susednej obce Miková, pochádzajú rodičia slávneho umelca, a práve tam vedie cesta z Prešova cez obec s milým - alebo mylným? - exotickým názvom Havaj.

Túto cestu sme my, študenti estetiky, začiatkom marca absolvovali, aby sme sa po dvojročnej pandemickej pauze zúčastnili celodennej edukačnej aktivity Konečne v múzeu, ktorú

zorganizoval Inštitút estetiky a umeleckej kultúry (IEUK) pod vedením Mgr. Lenky Bandurovej, PhD. spolu s vedením Múzea moderného umenia Andyho Warhola (MMUAW). Exkurzia sa začala komentovanou prehliadkou troch stálych expozícií venovaných pôvodu Andyho Warhola, jeho dielam, a téme Street-art vs. Pop-art.

Dôležitou súčasťou pôvodu Andyho Warhola sú jeho rusínske korene. Niektoré steny expozície sú dokonca vytapetované rusínskymi textami. Samotný priestor svojou škikou dre-

venou strechou evokuje slovenský dom a zahŕňa veľké množstvo dokumentov, listín, fotografií a artefaktov vypovedajúcich o živote rodiny Warholovcov. Uvidíte tam košielku, v ktorej bol Andy a jeho dvaja bratia krstení, fotografie Andyho v detstve či repliku vypísanej poštovej obálky v nadživotnej veľkosti.

V dominantnej expozícii múzea sa nachádza približne 200 diel Andyho Warhola mapujúcich jednotlivé obdobia jeho tvorby. Množstvo a pôsobivá inštalácia týchto diel doplnená o farebné tapety zapríčinili, že sme nevedeli, čo si obzerať skôr. Selfie s Marilyn, polievkami alebo pri Warholovej bunde z hadej kože? Stihli sme všetko, dokonca aj sadnúť si na Brillo Box a pozrieť si úryvky Andyho najlepších filmov.

Expozícia Street-art vs. Pop-art stavia do kontrastu nielen dva umelecké štýly, no aj diela ďalších významných umelcov, ako napríklad Keitha Haringa, Basquiata či Banksyho, v kombinácii s grafikou slovenského výtvarníka Rada Repického. Po dôkladnej prehliadke tvorby Andyho Warhola tak máte možnosť vidieť diela, ktoré naňho nadväzovali a boli ním inšpirované. Keith Haring má v súčasnosti v múzeu aj samostatnú výstavu, takže si jeho hranaté postavičky môžete pozrieť zblízka.

Nesmierne podnetnou časťou našej exkurzie bola prednáška a diskusia

s Dr. Michalom Byckom, PhD., ktorý je zakladateľom múzea, múzejným pedagógom, výtvarným teoretikom a členom Amerického biografického inštitútu v Severnej Karolíne v USA. Dozvedeli sme sa, že MMUAW bolo svojim založením v roku 1991 prvé múzeum venované Andymu Warholovi na svete a že pri jeho zrode stáli aj Andyho bratia John a Paul Warholovci. Pán doktor Bycko nám okrem iného prezradil, že napríklad o pomenovaní po Andym Warholovi sa uvažovalo aj v súvislosti s košickým letiskom! Hovorili sme tiež o vplyve pop-artu na nasledujúci vývoj umenia, o súčasnom slovenskom umení, ale takisto aj o našich záujmoch a profesijných ambíciách alebo o možnej spolupráci s múzeom.

Posledným bodom programu bol workshop v ateliéri múzea, v rámci ktorého sme si vyskúšali dizajnoviť farebné topánky technikou blotted line podobne, ako to robil samotný Warhol. Úspešne sa nám podarilo ponechať tuš len na papieri a uchrániť pred nim všetky tričky. Po dokončení našich umeleckých diel sme exkurziu - ako inak - zakončili v obchode so suvenírmi. Každý predseda chce vlastnú Campbell Soup plechovku. Nuž a ak vás na konci dňa nemá kto od fotiť pred sochou Andyho Warhola, nebojte sa poprosiť pána policajta na ulici. Zjavne tam majú prirodzený talent pre

kompozíciu!

Cesta do Medzilaboriec je síce pomerne kľukatá, no pre toto výnimočné múzeum sa ju jednoznačne oplatí absolvovať. Veríme, že expozície v múzeu by zaujali každého, no podobné edukačné aktivity sú prínosné obzvlášť pre nás, študentov odboru s umeleckým zameraním. Snahou Andyho Warhola a hnutia pop-art bolo spraviť umenie masovým a prístupným ho každému - dnes nájdeme Warholove diela na internete, no predsa je nezameniteľnou skúsenosťou vidieť ich naživo, môcť si ich obzrieť zblízka či dokonca vyskúšať si techniku, ktorou boli robené. V spojení s odbornou prednáškou skúseného múzejného pedagóga, ktorý téme Warhola a pop-artu venuje väčšinu svojej činnosti, sme si z exkurzie odniesli množstvo nových vedomostí, zážitkov a podnetov do budúcnosti.

Spolupráca IEUK a MMUAW zároveň ponúka nové možnosti študentom - či už v oblasti tém odborných prác, stáží alebo neskôršieho profesijného uplatnenia. Osobne som nesmierne rada, že situácia dovolila inštitútu edukačnú aktivitu zorganizovať a pevne verím, že sa so spolužiakmi môžeme tešiť na ďalšie.

Foto: Slávka KMEČOVÁ, Zuzana KOŠOVÁ

CELOSLOVENSKÉ KOLO GEOGRAFICKEJ OLYMPIÁDY A IGEO

Nina Anna HLIBOKÁ

Medzinárodná geografická olympiáda (iGeo) je každoročná súťaž pre najlepších študentov geografie vo veku 16 – 19 rokov, ktorú organizuje Medzinárodná geografická únia (IGU). Na základe výsledkov z celoslovenského kola GO a výberového sústreďenia sa na medzinárodnú úroveň tento rok podarilo postúpiť aj študentke prešovského Gymnázia Jána Adama Raymana, Nine Anne Hlibokej, ktorá v príspevku približuje svoje zážitky a skúsenosti.

Tohtoročná Geografická olympiáda pre mňa predstavovala jedinečnú skúsenosť, pri ktorej som mala možnosť zažiť veľa neopakovateľných momentov, spoznať mnohých inšpiratívnych ľudí, no najmä zdokonaľiť svoje zručnosti a naučiť sa veľa nového v oblasti geografie. Do celoslovenského kola v kategórii B som postúpila na základe výhry v krajskom kole so svojou prácou na tému Bikesharing na Slovensku. Celoslovenské kolo GO sa konalo na prelome apríla a mája v Bratislave. Jeho súčasťou bola aj zaujímavá exkurzia v okolí nášho hlavného mesta. Navštívili sme napr. archeologické nálezisko Gerulata, Gabčíkovo a pútnické miesto Marianka. V náročnej konkurencii som obsadila celkovo 2. miesto, k čomu mi pomohla hlavne vynikajúca obhajoba mojej práce. Okrem nej a napísania práce bolo potrebné napísať vedomostný test. Fakt, že ma vybrali medzi ôsmich najlepších, ktorí sa zúčastnili prvého výberového sústreďenia pred iGeo, ma veľmi zaskočil. Nečakala som to, keďže najhorší pocit som mala z anglického testu, ktorý je pre výber na iGeo dôležitý. Vynikajúci pocit z celoslovenského kola GO ešte umocnila skutočnosť,

že moja kamarátka a spolužiačka Nina Macejová obsadila v rovnakej kategórii 3. miesto. Už o pár dní ma čakalo prvé výberové sústreďenie. Každý deň sme mali pripravené prednášky s rôznymi vyučujúcimi z Katedry regionálnej geografie a rozvoja regiónov Univerzity Komenského. Absolvovali sme mnoho testov s menšou aj väčšou váhou a tiež záverečný test. Medzi účastníkmi sústreďenia boli výborné vzťahy, najradšej by som bola, ak by sme na iGeo mohli postúpiť všetci. To samozrejme nebolo možné a na iGeo boli vybraní traja chlapci – Adam Čabrák, Marek Šugár, Matej Kundrík - a ja. Druhé sústreďenie sa nieslo v podobnom duchu ako to prvé, len už nebolo potrebné písať žiadne testy. Témy prednášok boli z veľkej časti orientované na Francúzsko, keďže 18. ročník iGeo sa mal konať práve v Paríži. Avšak pre ešte stále prebiehajúcu pandémiu sme sa s účastníkmi z ostatných krajín mali možnosť stretnúť len online. Tento rok sa iGeo zúčastnilo rekordných 209 účastníkov z 54 krajín. Francúzski organizátori si pre nás pripravili otvárací ceremoniál s nádhernými choreografiami francúzskych umelcov. Počas celej

olympiády bolo veľmi potešujúce, že francúzsky tím sa nám snažil čo najviac priblížiť parížsku a francúzsku atmosféru. Väčšina zábavy sa teda odohrávala v online chate po napísaní testov, ktoré boli veľmi náročné. Written Response Test bol zameraný na riešenie rôznych geografických problémov, pričom otázky boli formulované pre otvorené odpovede. *Fieldwork Exercise* (FWE) bolo rozdelené do dvoch častí, ktoré tvorili praktické úlohy. Multimedia Test tvorilo 40 otázok s výberom odpovede zo štyroch možností. Najzaujímavejšie pre mňa bolo FWE, ktoré sa týkalo oblasti francúzskeho močiara Le Marais Vernier. Veľmi ma teší, že aj po skončení olympiády sme bez ohľadu na výsledky ostali so zvyšnými účastníkmi v kontakte, a dúfam, že aspoň niektorí sa ešte budeme mať možnosť stretnúť. Som zároveň veľmi vďačná, že som mohla byť súčasťou niečoho tak neopísateľne krásneho, ako bola iGeo 2022. Bolo príjemné vidieť toľko ľudí, ktorých spája vášeň a láska ku geografii.

Foto: archív autorky

ERASMUS + VRAVÍ SA, ŽE SEN, KTORÝ NEMÁŠ, SA SPLNIŤ NEDÁ

Lýdia DRAGOŇOVÁ, Gabriela KURIPLACHOVÁ

Volám sa Lýdia Dragoňová a študujem ošetrovateľstvo na Fakulte zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity (PU). Od 01. 06. 2022 do 01. 08. 2022 som sa zúčastnila odbornej stáže v rámci programu Erasmus+ v hlavnom meste ČR, stavežatej Prahe.

Mojim cieľom sa stala Nemocnica Milosrdných sestier sv. Karla Boromejského, ktorá sa nachádza priamo pod hradom Petřín. V nemocnici, ktorej história siaha do 16. storočia, som prežila takmer deväť krásnych týždňov. Praxovala som na internom a chirurgickom oddelení. Počas stáže som nazbierala množstvo skúseností, nadobudla som nové poznatky a okúsila čaro života v zahraničí. V priebehu odbornej praxe som neváhala a smelo vykročila na operačné sály či endoskopické alebo rehabilitačné pracovisko. Uličky rozprávkovvej Prahy som preskúmala spolu so sestrou, ktorá poskytovala klientom domácu ošetrovateľskú starostlivosť. Za priaznivého, slnečného počasia som sa bola pozrieť, ako prebieha hipoterapia a canisterapia. Tieto jedinečné terapeutické metódy realizuje nemocnica pod Petřínom ako jediná v ČR a slúžia pre dlhodobo hospitalizovaných pacientov.

A aký bol život mimo nemocnice ?

Jedinečný a výnimočný. Praha je centrom pre bohatý spoločenský,

osobný a pracovný rozvoj. Navštívila som známe pamiatky, prešla som sa po turistami milovanom Karlovom moste a krásu stavežatej rozprávky som sledovala priamo na Pražskom hrade. S turistami z rôznych kútov sveta som s nadšením obdivovala Orloj, nevynechala som prechádzku po obľúbenom Václavskom a Karlovom námestí, zdolala som 20 metrov vysokú Petřínsku rozhľadňu a ako hrdá Slovenka som preskúmala observatórium M. R. Štefánika. Duchovný pokoj som čerpala v kostoloch, kaplnkách i Pražskom Jezuliatku, ktoré je právom pýchou Prahy. Zaslúžený oddych som si užívala v parkoch, záhradách i kaviarňach.

So skvelými zážitkami, bohatými skúsenosťami a novými poznatkami som sa vrátila domov. Ďakujem Prešovskej univerzite v Prešove, Fakulte zdravotníckych odborov i Katedre ošetrovateľstva za jedinečnú možnosť vycestovať a zažiť čaro, ktoré so sebou Erasmus+ prináša.

Foto: archív autorky, Peter HALKO ml.

SÚČASŤOU SVETOVÉHO ŠPORTU

1032 dobrovoľníkov, 2300 športovcov a 48 krajín bolo súčasťou najväčšieho športového sviatku na Slovensku. Európsky olympijský festival mládeže EYOF ponúkol priaznivcom športu možnosť byť súčasťou podujatia svetového formátu.

Dobrovoľnícka činnosť na „veľkých“ podujatiach sa stáva prestížnou záležitosťou najmä pre možnosť dostať sa na miesta, na ktoré by sme sa za normálnych okolností nikdy nedostali, priblížiť sa k športovcom, ktorí patria k svetovej špičke, a nahliadnuť do zákulisia všetkých činností zabezpečujúcich úspešný priebeh podujatia. Možnosť zapojiť sa do príprav EYOF využili viacerí študenti Fakulty športu. Ako celé podujatie videl študent študijného programu šport a zdravie Patrik Béreš?

Bola to moja prvá skúsenosť s dobrovoľníctvom. Spočiatku som sa v rámci nášho tímu cítil nepotrebný, no v priebehu týždňa a na základe skúseností ďalších dobrovoľníkov som pochopil, že isté dobrovoľnícke pozície majú viac práce a iné zase menej.

Aká bola vaša úloha v rámci dobrovoľníckej činnosti?

Mojou úlohou bolo šesť hodín denne dohliadať na to, aby bolo športovisko vybraného športu aj na konci mojej zmeny v rovnakom stave ako na jej začiatku. Kontroloval som pútače, upratoval som smeti, prípade som zbieral nebezpečné predmety, ktoré by mohli ohroziť divákov. V neposlednom rade som bol prvým kontaktom pre ľudí, ktorí sa niekam potrebovali dostať.

Ako ste trávili čas po skončení denných povinností?

Po odpracovaní zmeny som mal voľno a mohol som sa voľne pohybovať po športoviskách. Tiež som mohol využívať spoločnú oddychovú zónu so športovcami, čo pre mňa bol mimoriadny zážitok.

Ktorý zážitok považujete za „naj“?

Takým pre mňa bol rozhodne sprievod športovcov cez mesto. Účastníci smerovali na otvárací ceremoniál a ja som mal možnosť

pridať sa k slovenskej výprave. Bol to obrovský zážitok s neopísateľnou atmosférou.

Aké očakávania ste mali od podujatia tesne pred jeho vypuknutím?

Keď som sa prihlásil ako dobrovoľník, vôbec som netušil, čo od toho očakávať. Vlastne som neočakával nič. Deň pred začiatkom podujatia, keď som šiel do Banskej Bystrice, som mal dokonca obavy.

A ako by ste túto vašu skúsenosť zhodnotili s odstupom času?

Strávil som týždeň na multišportovom podujatí európskych rozmerov a som nesmierne rád, že som mohol byť súčasťou EYOF 2022 v Banskej Bystrici.

Takúto skúsenosť by som iste odporučil všetkým milovníkom športu.

Zhovárala sa: Lenka TLUČÁKOVÁ
Foto: Patrik BÉREŠ

KONIEC JEDNEJ ÉRY

Jana PEREGRINOVÁ

Po striebornej extraligovej sezóne 2021/2022 sa rozhodol ukončiť svoju aktívnu hráčsku kariéru legendárny volejbalista Martin Sopko st. V Prešove volejbalovo vyrástol a spolu s ním rástol aj volejbalový Prešov.

Lúči sa dvojnásobný majster Slovenska a držiteľ štyroch trofejí Slovenského pohára. Volejbalista roka 2015 sa v slovenskej reprezentácii predstavil 182-krát a viedol ju aj ako kapitán. Víťaz Európskej ligy v rokoch 2008 a 2011 pôsobil v poľskej PLUS Lige, Spojených arabských emirátoch a v Turecku. Absolvent Fakulty športu PU zasvätil celý svoj život volejbalu. Už v mládežníckych kategóriách a neskôr v extralige 14 sezón verne a s hrdosťou nosil na hrudi logo prešovského klubu VK MIRAD UNIPO Prešov. Jeho nechyteľný servis, usilovnosť, nezlomnosť, húževnatosť, volejbalové majstrovstvo a chlapecké

líderstvo v šatni a na ihrisku len tak niekto nenahradí. Odchádza obrovská osobnosť, odchádza človek, legenda a najvýraznejší elegán spod vysokej siete. S volejbalom sa však nelúči. V sezóne 2022/2023 povedie ako tréner ženské extraligové družstvo VK Prešov. Držíme palce!

Nováčikovia v Prešove

So začiatkom letnej prípravy sa trénerovi Erikovi Digaňovi prihlásilo hneď trio nováčikov. Po ukončení kariéry Tomáša Lamparta, ktorý sa presunul do trénerských štruktúr klubu, získal Prešov posilu na post libera, slovenského reprezentanta Martina Turisa. 29-ročný volejbalista je 6-násobným majstrom Slo-

venska (štyrikrát s Nitrou a dvakrát s Komárnom). Rodák z Revúcej má aj zahraničné skúsenosti z Česka a Nemecka.

S veľkým potenciálom a odhodlaním prichádza do Prešova mladý juniorský reprezentant Erik Gulák. Rodák zo Zborova je odchovancomavidnickeho volejbalu. 17-ročný univerzál sa v lete ako súčasť slovenskej volejbalovej výpravy zúčastnil Európskeho olympijského festivalu mládeže v Banskej Bystrici a v jeseni sa predstaví na Majstrovstvách Európy juniorov v Taliansku. A do tretice, po krátkom hostovaní v závere uplynulej sezóny sa k tímu naplno pridal blokár Miroslav Baslar. Rodák z Banskej Bystrice spojí volejbal a vysokoškolské štúdium na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu PU.

Príprava volejbalistov vyvrcholí štartom mužskej extraligy v úvode októbra 2022. Vicemajster Slovenska sa predstaví aj v európskej pohárovej súťaži – Challenge Cupe. Viac informácií a presné termíny zápasov nájdete na webe [vkmiradunipopresov.sk](http://vkmiradu-nipopresov.sk) a sociálnych sieťach. Všetkých študentov a pedagógov pozývame fandiť našim volejbalistom do Športovej haly PU.

Foto: Veronika MIHALIKOVÁ, TASR

ERASMUS OSLAVUJE 35 ROKOV

Ivana CIMERMANOVÁ

Keď dnes povieme Erasmus, väčšine Slovákov a Európanov sa toto slovo či meno spojí s cestovaním. Možno nie každý bude vedieť presne vysvetliť, „čo to je“, ale s vysokou pravdepodobnosťou bude každý vedieť, že „to“ súvisí so vzdelávaním. Napriek tomu, že v logu programu Erasmus je vyobrazený Erasmus Rotterdamský, zrejme len málokto vie, že pomenovanie programu sa spája práve s ním.

Od roku 1987, keď program Erasmus vznikol a prvých mobilít sa zúčastnilo 3200 študentov z jedenástich európskych krajín (Belgicko, Dánsko, Nemecko, Grécko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Holandsko, Portugalsko, Španielsko a Spojené kráľovstvo), prešlo už 35 rokov. O desať rokov neskôr sa súčasťou programu Erasmus stalo i Slovensko. Prešovská univerzita v Prešove (PU) sa do tohto programu zapojila už v jeho začiatkoch.

V prvej Správnej rade SAAIC (Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu) pracoval v rokoch 1992 - 1995 aj vtedajší prorektor pre vonkajšie vzťahy PU doc. PhDr. Teodor Hrehovčík, CSc., ktorý zároveň pôsobil ako zástupca Slovenskej republiky v subkomisii Európskej komisie pre Erasmus v Bruseli ako jeden z 3 národných promóterov tohto programu na Slovensku.

Prvý projekt Prešovskej univerzity v Prešove v súvislosti s rozbehnutím programu Socrates Erasmus bol podaný 15. novembra 1998, pričom sa tohto projektu zúčastňovalo deväť univerzít z krajín EÚ. Po schválení projektu sa jeho aktivity začali realizovať na jeseň 1999. Do zahraničia vtedy vycestovali prví štyria študenti (je-

a študenti Inštitútu germanistiky majú naďalej možnosť absolvovať časť štúdia aj v Jene). V nasledujúcom roku vycestovali študenti aj na Bolton Institute of Higher Education vo Veľkej Británii a Dublin City University v Írsku. Prví pedagógovia zasa vycestovali do Španielska (Universidad de Zaragoza), Veľkej Británie (Bolton

Od roku 1998 Prešovská univerzita realizovala viac než 3500 mobilit do zahraničia a v rámci základnej výzvy pre vysoké školy už prijala viac než 2200 zahraničných učiteľov, študentov a zamestnancov.

den študent študijného programu turizmus a hotelový manažment na univerzitu v Thessalonikách v Grécku, dve študentky na Université de Savoie Chambéry vo Francúzsku a jeden študent študijného programu nemecký jazyk a literatúra na Friedrich-Schiller-Universität v Jene v Nemecku - táto spolupráca pretrváva dodnes

Institute of Higher Education), Grécka (Technological Educational Institute Thessaloniki) a Francúzska (Université Paris 13).

Docent Hrehovčík pre médiá 9. novembra 2001 uviedol, že PU uzavrela bilaterálne dohody s trinástim partnerskými univerzitami v členských krajinách Európskej

únie na podporu aktivít v akademickom roku 2001/2002 a v rámci týchto dohôd vyšle PU na univerzity v Írsku, Veľkej Británii a Francúzsku dovedna 29 poslucháčov na jednosemestrálne študijné pobyty a 17 vysokoškolských učiteľov na krátkodobé prednáškové turné. Prešovská univerzita sa tiež zaviazala, že na svojej pôde prijme 22 poslucháčov a 16 pedagógov zo zahraničných univerzít. Šlo o dôležitý podnet pre rozvoj internacionalizácie našej univerzity. Pre porovnanie, dnes máme uzavretých už vyše päťsto bilaterálnych zmlúv a ročne vysielame na študijné mobility a rôzne typy stáží približne dvesto študentov, vyše sto pedagógov a administratívnych pracovníkov a prijímame približne rovnaký počet odborníkov zo zahraničia.

Do histórie projektu a jeho realizácie na Prešovskej univerzite v Prešove sa vrátíme v jednom z nasledujúcich čísel časopisu. Dnes, vzhľadom na rozšírené možnosti, ktoré schéma Erasmus prináša, uvedieme krátku charakteristiku jednotlivých možností najrozšírenejšej časti projektu na vysokých školách, KA 131.

PRE ŠTUDENTOV

Mobility za účelom štúdia

Študenti si môžu vybrať z univerzít, s ktorými má pracovisko, na ktorom študujú, podpísanú bilaterálnu interinštitucionálnu dohodu. Takéto štúdium môže byť dôležitým obohatením štúdia každého študenta. Všetky kredity, ktoré študent získa na zahraničnej univerzite a ktoré boli predmetom Dohody o vzdelávaní (Learning Agreement), mu budú našou univerzitou uznané. V prípade, že sa štúdium kvôli mobilite predlži, bude sa táto dĺžka považovať za štandardnú dĺžku štúdia a študent nebude hradiť školné.

Okrem štúdia mobility ponúkajú aj možnosť spoznať inú kultúru či vzdelávací systém.

Mobility za účelom stáže

Študenti môžu v čase mimo výučby získať v zahraničí aj prax. Najčastejšie vo forme „letnej stáže“ študenti získavajú pracovné skúsenosti v podnikoch podľa vlastného výberu. Výber korešponduje so študijným programom a študenti za túto stáž získavajú kredity. Študenti zvyčajne oceňujú možnosť vlastnej voľby prijímajú-

cej inštitúcie a konštatujú nielen zlepšenie svojich jazykových spôsobilostí, ale najmä odbornej terminológie, komunikačnej schopností všeobecne, sociolinguvistických kompetencií aj tzv. „mäkkých zručností“, ako sú organizačné a analytické schopnosti či riešenie problémov.

Novinka pre doktorandov – krátkodobé stáže

Doktorandi sa venujú ako rozvoju svojich vedeckých, tak aj pedagogických spôsobi-

lostí. Počas štúdia a realizácie výskumu neradi opúšťajú svoju školu na dlhšie obdobie, najmä vo fáze realizácie výskumu. Aj to bol jeden z dôvodov na spustenie krátkodobých stáží pre doktorandov. Ide o stáže v dĺžke od 5 do 30 dní, pričom ju doktorandi môžu realizovať opakovane, súhrnná dĺžka všetkých mobility Erasmus+ na doktorandskom stupni štúdia však nesmie prekročiť dvanásť mesiacov.

PRE ABSOLVENTOV

Hneď v úvode musíme upozorniť, že o tento typ mobility musia bu-

dúci absolventi žiadať ešte počas svojho štúdia v rámci bežiacей výzvy. Podobne ako pri študentských stážach, študenti si sami vyberajú organizácie, kde chcú prax realizovať. Dĺžka stáže je minimálne 60 dní a začať sa môže až po ukončení štúdia. Dĺžka absolventskej stáže môže byť až dvanásť mesiacov, avšak pri výpočte možnej dĺžky stáže sa zohľadňuje počet mesiacov predchádzajúcich mobility realizovaných v rámci programu Erasmus+ na danom stupni štúdia, aby súčet mesiacov nepresiahol hranicu jedného roka. Na zreteli treba mať aj pravidlo, že stáž musí byť absolvovaná do dvanástich

mesiacov po ukončení vysokoškolského štúdia.

PRE UČITEĽOV

Zdieľanie skúseností je dôležitým spôsobom učenia sa v priebehu celého života a v ktoromkoľvek povolání. Učiteľské mobility umožňujú jednak transfer skúseností a vedomostí medzi pedagógmi, no zároveň sú významným obohatením výučby a umožňujú vstup renomovaných prednášajúcich na našu univerzitu. Učiteľské mobility sa uskutočňujú na základe medziinštitucionálnych dohôd medzi partnerskými univerzitami, ktoré majú pridelenú ECHE (Chartu Erasmus). Od minulého roka je možné realizovať kombinovanú mobilitu, ktorá sa skladá z pedagogickej zložky a školiacej zložky, tzv. odbornej prípravy. Túto možnosť môžu oceniť najmä členovia vedení fakúlt, osoby zodpovedné za študijný program (tzv. garanti) či napr. koordinátori študentov so špecifickými potrebami alebo koordinátori študentských mobility. V tomto akademickom roku bude možnosť prihlásiť sa na mobilitu až v dvoch termínoch: v septembri a januári.

PRE ZAMESTNANCOV - školenia

Program Erasmus+ podporuje rozvoj a vzdelávanie všetkých zamestnancov. Administratívni zamestnanci majú možnosť požiadať o grant za účelom školenia. Samotné školenie trvá tri dni, pokiaľ nejde o organizované „staff weeks“, ktoré spravidla trvajú päť dní. Ide o aktivity realizované univerzitami, ktorých sa zúčastňujú zamestnanci rôznych univerzít, čím sa okrem vzdelávacej aktivity podporuje aj ďalšie sieťovanie univerzít.

Foto: archív PU, Peter HALKO ml.

KALENDÁR VÝZIEV 2020/2022/23

ERASMUS+

TERMÍNY NA PODANIE PRIHLÁŠOK

16.09. KRÁTKODOBÁ STÁŽ
2022 DOKTORANDOV **1. KOLO**

04.11. DLHODOBÁ
2022 ŠTUDENTSKÁ STÁŽ

04.12. KRÁTKODOBÁ STÁŽ
2022 DOKTORANDOV **2. KOLO**

20.02. ŠTUDIJNÁ
2023 MOBILITA

31.03. DLHODOBÁ
2023 ŠTUDENTSKÁ A
ABSOLVENTSKÁ STÁŽ

